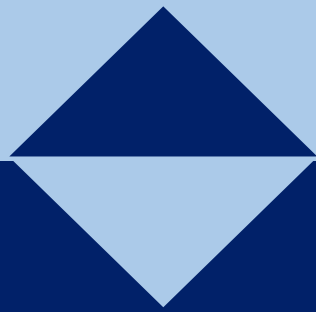

Tornio

**Tornion kaupungin talousarvio ja
-suunnitelma 2024–2026**

Tornion kaupungin talousarvio ja -suunnitelma 2024–2026
Tornion kaupunki
Suensaarenkatu 4, Tornio

Taitto- ja painotyö:
Tornion kaupungin talouspalvelut ja asiakaspalvelupiste Kompassi

Tornion kaupunki

Talousarvio 2024

Tornion kaupungin talousarvio 2024 ja -suunnitelma 2025–2026

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginjohtajan katsaus	1
Toimintaympäristön kuvaus.....	3
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen.....	3
Väestönkehitys.....	7
Elinkeinoelämä.....	12
Työllisyyden edistäminen ja Tornion työllisyyspalvelut	16
Koulutus ja osaaminen.....	20
Asuminen ja rakentaminen.....	22
Alue-, seutu- ja rajayhteistyö.....	25
Tornion kaupungin talous	29
Suomen kuntatalouden lähtökohdat.....	29
Tornion kaupungin kuntatalouden piirteitä	31
Talousarvio 2024 ja -suunnitelmavuodet 2025–2026.....	33
Riskienhallinta.....	39
Tornion kaupungin strategisen kehittämisen suuntaviivat	44
Strategisen ohjauksen periaatteet.....	44
Tornion kaupunkistrategia 2021–2025 ja strategian toimeenpano.....	45
Tornion kärkihankkeet.....	47
Henkilöstölinjaukset ja henkilöstösuunnitelma	49
Talousarvion rakenne ja sitovuus sekä talousarviossa pysyminen	53
Käyttötalousosa toimielimittäin	56
Tarkastuslautakunta.....	56
Keskushallintopalvelut	57
Sivistyspalvelut	66
Sivistyslautakunta	69
Elämänlaatulautakunta	74
Aineen taidemuseon johtokunta.....	81
Tekniset palvelut.....	84
Teknisten palvelujen lautakunta.....	85
Perämeren jätelautakunta.....	89
Meri-Lapin ympäristölautakunta.....	90
Investointiosa toimialoittain.....	92
Tuloslaskelmaosa	101
Rahoitusosa.....	106
Toimialojen ja toimielimien tuloslaskelmaosat	109
Tytäryhteisöjen tavoiteasettelu ja talousarviotiedot TA 2024 – TS 2025–2026.....	119

KUVIOT

Kuvio 1. Hyvinvointityön painopiste, tavoitteet ja kehittämiskohteet 2021–2025.....	3
Kuvio 2. Syntyneet, kuolleet, nettomaahanmuutto ja väkiluvun muutos 1990–2020 ja ennuste 2021–2060 (Väestö-ennuste 2021–2070, Tilastokeskus).....	8
Kuvio 3. Tornion väestönkehityksen tunnuslukuja 2016–9/2023.....	9
Kuvio 4. TE24-valmistelun keskeisten toimenpiteiden aikataulu.....	17
Kuvio 5. Uusi palvelumalli (Lähde: tem.fi).....	19
Kuvio 6. Vasemmalla käynnistyneet ja valmisteilla olevat keskusta-alueen asemakaavoituskohteet, oikealla käynnistyneet ja valmisteilla olevat yleiskaava-, osayleiskaava- ja asemakaavahankkeet koko kaupungin alueella.....	23
Kuvio 7. Myönnetyt rakennusluvut (k-m ²) Torniossa 2011–2023 (tilanne 6.11.2023, kaikki rakennustyypit).....	24
Kuvio 8. Asuntotuotanto Torniossa 2011–2023 (tilanne 6.11.2023).....	25
Kuvio 9. Tornion vuosikate ja tilikauden yli-/alijäämä 2016–2026.....	31
Kuvio 10. Tornion verotulojen kehitys 2016–2026.....	32
Kuvio 11. Tornion kaupungin valtionosuudet 2021–2026.....	35
Kuvio 12. Riskien merkittävyys.....	39
Kuvio 13. Tornion kaupungin sisäiset ja ulkoiset riskit 2024.....	40
Kuvio 14. Tornion kaupungin talouden ja toimintojen suunnittelun vuosikello.....	44
Kuvio 15. Tornion kaupunkistrategian 2021–2025 tiivistelmä.....	45
Kuvio 16. Tornion kaupunkistrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi.....	46
Kuvio 17. Tornion kaupungin luottamushenkilö- ja virasto-organisaatio.....	49
Kuvio 18. Tornion kaupungin henkilöstöohjelma 2021–2025.....	51

TAULUKOT

Taulukko 1. Tornion kaupungin väestönkehitys 2016–9/2023.....	9
Taulukko 2. Tornion toteutunut väestönkehitys 1980–9/2023 ja ennuste 2025–2040 (Lähde: Tilastokeskus).....	9
Taulukko 3. Tornion väestö suuralueittain 2016–2022 (Lähde: Tilastokeskus).....	11
Taulukko 4. Torniossa työssäkäyvät toimialan mukaan 2017–2021.....	13
Taulukko 5. Torniossa työssäkäyvät työnantajasektorin mukaan 2017–2021.....	14
Taulukko 6. Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat kunnittain 2023 syyskuun lopussa (Lähde: Ely-keskus).....	18
Taulukko 7. Rakennustuotanto Torniossa 2017–2023 (tilanne 6.11.2023, lähde Xcity-kuntatietojärjestelmä).....	24
Taulukko 8. Tornion kaupungin vuosikate ja yli-/alijäämä TP 2022 – TS 2026.....	31
Taulukko 9. Tornion kaupungin veroprosentti ja kunnallisveron kehitys 2015–2021.....	32
Taulukko 10. Tornion kaupungin verotulot TA 2023 – TS 2026.....	33
Taulukko 11. Tornion kaupungin valtionosuudet TA 2023 – TS 2026.....	35
Taulukko 12. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan raja-arvot.....	38
Taulukko 13. Henkilöstön määrä toimialoitain palvelussuhteen laadun mukaan sukupuolittain.....	50

KÄSITTELY

Kaupunginhallitus 4.12.2023 § 341
Kaupunginvaltuusto 11.12.2023 § 129

Kaupunginjohtajan katsaus

Laadimme vuoden 2024 talousarviota jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Kuntatalouden ennusteet viittaavat siihen, että kuntien talous heikkenee talouden suunnittelukaudella 2024–2027. Tuoreimpien ennusteiden mukaan Suomen taloudellinen kasvu on kiven takana ja se tulee vaikuttamaan kuntatalouteen mm. valtionosuuksien leikkausten muodossa. Kunnissa on viime aikoina nautittu poikkeuksellisen hyvistä vuosista, mutta tulevana vuosina taloudellinen tilanne kuitenkin kiristyy. Näin käy myös Tornion osalta. Verotulot ja valtionosuudet eivät riitä kattamaan käyttötalouden nettokustannuksia ja poistoja, joten tulosenusteet ovat suunnittelukaudella selvästi alijäämäisiä.

Vuoden 2024 tulos on -4 590 456 euroa. Taseessamme on lähes 14 miljoonaa kumulatiivista ylijäämää, jotka muodostavat puskuria tulevien vuosien varalle. Vuoden 2023 tilinpäätösennusten mukaan ylijäämämme tulee nousemaan yli 20 miljoonan, mutta pudotus valtionosuuksissa asettaa kuitenkin painetta käyttömenojen tarkkaan seurantaan.

Vuosina 2024–2027 Tornion tulee tehdä talouden sopeuttamis- ja tehostamistoimia, jotta talous saadaan pidettyä taloussuunnitelmakaudella kuntalain edellyttämässä tasapainossa. Palvelutarjontaa on sopeutettava muun muassa suhteessa lasten määrään. Käynnistämme vuoden 2024 alussa talouden tasapainottamiseksi ohjelmatyön, jossa tunnistetaan ja suunnitellaan sopeutustoimien suuruus ja aikajänne. Tavoitteena on suunnitella valtuustossa hyväksyttävä kokonaispaketti, jonka avulla kaupungin talous saadaan oikaistua haluttuun asentoon.

Valtakunnallinen sote-ratkaisu on saatu vuoden 2023 aikana voimaan ja hyvinvointialueilla on pian takanaan ensimmäinen toimintavuosi. Muutoksen myötä kunnissa ovat korostuneet sivistyspalvelut, kuten varhaiskasvatus, perusopetus, liikunta ja vapaa-aika sekä elinvoiman kehittämiseen liittyvät palvelut.

Muutos jatkuu edelleen. Vuoden 2024 aikana valmistaudumme vastaanottamaan työllisyyspalvelujen siirron valtiolta kunnille. Palvelut siirtyvät kunnille vuoden 2025 alussa. Meri-Lapin työllisyysalueeseen kuuluvat Kemi, Kemina, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio. Tornio toimii tulevan työllisyysalueen vastuukuntana ja tämä edellyttää meiltä vuoden 2024 aikana paljon hallinnollisia ja työllisyyspalveluiden vastaanottoon liittyviä valmistelevia toimenpiteitä. Tornioon perustetaan vuoden 2024 aikana tätä tarkoitusta varten myös uusi lautakunta.

Kaupunki investoi vuoden 2024 aikana erityisesti elämänlaatuun ja kuntalaisten liikuntamahdollisuuksiin. Kaupungin keskustassa sijaitseva Pohjan Stadion on pitkään ollut alihyödynnetty liikuntapaikka, ja kaupunkistrategiassa olemme nostaneet sen käyttöasteen noston ja ympärivuotisuuden yhdeksi tämän valtuustokauden tavoitteista. Tähän liittyen Pohjan Stadionin tekonurmen rakentaminen ja valaistuksen uusiminen käynnistyy ja kehittämissuunnitelmien toimeenpanoa jatketaan vuosien 2025–2026 aikana. Olemme aikaistaneet Karungin uuden urheilutalon rakentamisaikataulua ja myös tämä investointi käynnistyy vuoden 2024 aikana ja muutokset liikuntapaikkajärjestelyissä jatkuvat vuoden 2025 puolelle. Kaupunkistrategiassa yhdeksi kärkihankkeeksi valitun Rantakadun kulttuurisataman alueen kehittäminen käynnistyy ja lisäksi pääsemme saattamaan loppuun Rajakartanon mittavan investointikokonaisuuden, kun kiinteistön pihalle kohdistuvat toimenpiteet toteutetaan. Muut ensi vuoden kiinteän omaisuuden investointikohteet kohdentuvat pääsääntöisesti kouluihin.

Nykyisen kaupunkistrategian mukaisia toimenpiteitä jatketaan myös kaupunkikonsernin kehittämiseen liittyvissä kokonaisuuksissa. Uudet omistajapoliittiset linjaukset tuodaan kaupunginvaltuuston käsittelyyn vuoden alussa. Muuttuneeseen toimintaympäristöön liittyvä kaupunkiorganisaation uudistaminen on myös tavoitteena saada käsittelyyn ja päätökseen vuoden 2024 aikana siten, että se olisi käyttöön otettavissa vuoden 2025 kuntavaalien jälkeen.

Kaupunkistrategian Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki -tavoitteiden mukaisesti jatkamme Tornion yleiskaavatyötä. Alueita halutaan varata erityisesti teollisuudelle ja uusille T/kem-alueille. Kaavassa varaudutaan myös pienydinvoimaloiden sijoittumiseen, mikä liittyy oleellisesti Outokummun suunnitelmiin turvata kilpailukykyä globaaleilla teräsmarkkinoilla. Yleiskaavaluonnos on tarkoitus saada nähtäville keväällä 2024.

Muita tämän strategisen toimintalinjan mukaisia toimenpiteitä vuoden 2024 aikana ovat Tornion ja Haaparannan välisen rantapromenadin kunnostaminen, ilmasto-ohjelman laatiminen, Näränperän tulvapenkereen korottaminen Haaparannan kanssa ja Kukkolankosken Unescon aineettoman kulttuuriperinnön haun toteuttaminen.

Pohjoinen, rajan läheisyys ja yhteistyö ovat korostuneet monessa suhteessa viime aikoina. Jopa valtakunnan päämedia Helsingin Sanomat totesi toukokuun lopussa pääkirjoituksessaan, että kartta keikahti kerralla ympäri ja pohjoisesta on tulossa uusi etelä. Pohjoisen roolia nostaa nyt moni juuri tähän historian taitekohtaan yhtä aikaa osunut mullistus: geopolitiikka, energiakriisi, huoltovarmuus ja vihreän siirtymän aiheuttamat vaatimukset. Pohjois-Suomessa on Suomen ainoa maayhteys maailmalle, Torniossa ja Haaparannalla ainoa rautatieyhteys, ja vihreän siirtymän jätti-investoinnit osuvat erityisesti pohjoiseen. Lisäksi Suomen Nato-jäsenyys vaikuttaa kaupunkiimme. Tornion ja Haaparannan läpi kulkevat maantie- ja rautatieyhteydet ovat eri uhkaskenaarioiden valossa koko Suomen elämänlankoja ja onkin selvää, että yhteyksien toimintavarmuudesta tullaan pitämään huoli myös valtion taholta. Tornion asemaa elinvoiman näkökulmasta maantieteellisen sijaintimme lisäksi vahvistaa myös alueemme soveltuvuus tulevaisuuden teollisuuden ja energiaratkaisujen investointikohteena. Tästä syystä, vaikka talouden näkymät tällä hetkellä ovatkin haastavat, luotan kaupunkimme myönteiseen kehitykseen ja uusiutumiskykyyn. Mielikuva kaupungista, jossa tapahtuu merkittäviä asioita synnyttää positiivista kierrettä ja uskon, että Tornio on jo tällä tiellä.

Haluan kiittää koko organisaatiota ja luottamushenkilöjohtoa yhteistyöstä ja rakentavasta otteesta, jolla olemme kaupunkia tänä vuonna johtaneet. Toimimalla kaupunkistrategiamme asettamien selkeiden tavoitteiden mukaisesti myös vuoden 2024 aikana meiltä on lupa odottaa onnistumisia, joilla varmistamme kaupungin veto- ja pitovoiman.

*Jukka Kujala
Kaupunginjohtaja*

Toimintaympäristön kuvaus

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Tornion kaupunki edistää asukkaidensa hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta Kuntalain (410/2015 1 §), yleiseen terveyden edistämiseen liittyvän lainsäädännön sekä kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden edellyttämällä tavalla. Käytännön hyvinvointityötä linjaa Hyvinvointi- ja turvallisuusohjelma 2021–2025 (väestöryhmittäisine alaohjelmineen), joka hyväksyttiin kaupunkistrategian toimeenpano-ohjelmaksi syksyllä 2022. Osallisuuden osalta toimeenpanoa ohjaa myös kaupungin Osallisuusmalli. Ohjelmat perustuvat edeltävältä valtuustokaudelta kerättyyn ja analysoituun hyvinvointitietoon, joka on koottu Laajaan hyvinvointikertomukseen vuosilta 2017–2021. Hytu-ohjelma sisältää hyvinvointityölle painopisteen, tavoitteet ja kehittämiskohteet (Kuvio 1).

PAINOPISTE VUOSILLE 2021 – 2025: AKTIIVINEN JA OSALLISTUVA TORNIOLAINEN

1. Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät elintavat ja toiminta

- o Perheiden elintapojen tuki
- o Syrjäytymisen ehkäisy
- o Elintapasairauksien ehkäisy

2. Kokemus osallisuudesta hyvinvoinnin tukena

- o Lasten ja nuorten arjen osallisuustilaisuudet
- o Neuvostojen vahvempi rooli hyvinvointityössä
- o Urheiluseurojen osallistaminen esim. seuraparlamentti
- o Ennakkovaikutusten arviointi osana päätöksentekoa

3. Omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen kannustavat , viihtyisät ja turvalliset elin- ja toimintaympäristöt

- o Kaikenikäisille soveltuvat ja turvalliset liikuntapaikat ja –reitit
- o Kulttuurihyvinvoinnin näkyvä rooli
- o Ikääntyneiden asumisturvallisuus
- o Ehkäisevä päihdetyö
- o Toimintaympäristöjen esteettömyys ja esteettisyys

Poikkileikkaavana teemana eriarvoisuuden ehkäisy

 Tornio

Kuvio 1. Hyvinvointityön painopiste, tavoitteet ja kehittämiskohteet 2021–2025.

Vuodesta 2023 alkaen kunnan valtionosuuksien määräytymiseen vaikuttaa muiden tekijöiden ohella kunnan tekemä työ kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kuntien valtionosuuden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan laskennassa käytetään niin kutsuttua HYTE-kerrointa. Kertoimen tarkoituksena on kannustaa kuntia aktiiviseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen myös hyvinvointialueuudistuksen voimaantumisen jälkeen.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä linjataan kansallisella tasolla valtion periaatepäätöksellä vuoteen 2023, jonka päämääränä on turvata suomalaisten kestävä hyvinvointi kaikissa väestö- ja ikäryhmissä sekä toteuttaa ministeriöiden strategisia tavoitteita ja vahvistaa hyvinvointitalousajattelua.

Periaatepäätöksessä on neljä painopistettä:

1. Kaikille mahdollisuus osallisuuteen
2. Hyvät arkiympäristöt
3. Hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta ja palvelut
4. Päätöksenteolla vaikuttavuutta

Hyvinvointitilanne Torniossa

Hyvinvointikertomus 2022 on kaupungin poikkihallinnollisen hyvinvointiryhmän laatima, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen johtoryhmän tarkastama ja kaupunginvaltuuston hyväksymä. Hyvinvointikertomus 2022 on vuosittainen raportti hyvinvointitilanteesta, sen kehittymisestä ja hyvinvointityöstä kaupungissa. Aineistossa Tornion tilannetta verrataan verrokkikuntiin ja -alueisiin Kemi, Iisalmi, Raahe, Lappi ja koko maa. Yhteenvedon voidaan todeta, että valtaosa kaupungin asukkaista pärjää ja voi hyvin. Alla tiivistetysti tuoreimpaan tietoon perustuvia nostoja torniolaisten hyvinvoinnista.

Hyvinvointijohtaminen

- Sitoutuminen terveydenedistämistyöhön, sen johtaminen ja seuranta ovat parempaa tasoa kuin keskimäärin valtakunnassa
- Kaupunki on aktiivinen toimija verkostojen kanssa tehtävässä yhteistyössä
- Kaupunki on nimenmyöntänyt strategiset toimenpiteet Lapin hyvinvointialueen kanssa tehtävälle yhteis- ja yhdyspintatyölle

Talous ja elinvoima

- Valtionosuuksien kehitys/asukas nouseva, verrokkikuntiin nähden Tornio kuitenkin toiseksi pienin saaja
- Hyte-kertoimeen perustuva valtionosuuden lisäosa laskenut vuodesta 2021
- Lainakanta verrokkikuntien alin, suhteellinen velkaantuneisuus verrokkikuntien toiseksi pienin
- Huoltosuhteen heikentyvä kehitys, toisaalta ikääntyvät ihmiset voimavarana
- Koulutustaso kehittyy myönteisesti ja talouksien käytettävissä olevat tulot nousseet (GINI-kerroin)
- Perustoimeentulotuen tarve laskussa

Ympäristö ja turvallisuus

- Lasten leikkiympäristöjä ja liikenneturvallisuutta kehitetty suunnitelmallisesti
- Kehitettävää eriarvoisuutta vähentävässä kaavoituksessa ja ekosysteemien suojelussa
- Pidemmällä perspektiivillä turvallisuustilanne parantunut, mutta edelleen tilanne tapaturmien ja päihteisiin liittyvän rikollisuuden osalta koko maata heikompi

Osallisuus

- Lasten osallistumisen ja vaikuttamisen rakenteet puuttuvat
- Vuorovaikutteisuus palvelujen suunnittelussa ja arvioinnissa kaipaa kehittämistä, mm. kuntatalaisfoorumia
- Osalla torniolaisia talous osallisuutta rajoittavana tekijänä
- Liikkuvat palvelut edistävät kulttuuripalvelujen saavutettavuutta kaikille kaupunkilaisille
- Äänestysaktiivisuus laskussa

Lapset, nuoret ja lapsiperheet

- Liikunnallinen aktiivisuus hieman parantunut yläkouluikäisillä
- Lasten ylipainoisuuden lisääntyminen, edelleen terveyteen nähden liian vähäinen liikkuminen ja ravitsemuspuutteet haasteina
- Humalajuominen ja rahapelien pelaaminen laskussa, tupakkatuotteiden käyttö ja huumekokeilut nousussa
- Lasten kokemus terveydentilastaan heikentynyt, pojilla myös tyytyväisyys elämään laskenut
- Nuorten mielenterveyteen liittyvät haasteet; vuorovaikutuksen ongelmat, ahdistuneisuus, masennus, yksinäisyys, avun saaminen huoliinsa

Nuoret aikuiset ja työikäiset

- Ylipainoisuus ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevilla vähentynyt, lukio-opiskelijoilla kasvanut, kouluruokailuun osallistuminen parantunut
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden osuus kasvussa
- Työikäistä väestöä koskevan, ajantasaisen hyvinvointitiedon saatavuus heikkoa
- Työllisyys kasvussa, työttömyys laskussa, myös nuorten työttömyys
- Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus ikäluokasta laskee tasaisesti
- Sairastavuudessa, pääosassa sairausryhmiä Lappi sijoittuu aluevertailussa keskivaiheille, paikallisia tietoja ei vielä ole saatavilla

Ikääntyneet

- Osallistumisessa haasteita liittyen digitalisaatioon ja liikkumiseen, yksinäisyys
- Edelleen parannettavaa kotien ja muiden toimintaympäristöjen turvallisuudessa (kaatumiset, putoamiset, liikkumisturvallisuus)
- Kotona asuvia 75 vuotta täyttäneitä verrokkikunnista eniten
- Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä verrokkikunta vähemmän

Vaikka valtaosa pärjää ja voi hyvin, hyvinvoinnin haasteille on tyypillistä niiden kasautuminen, väestön hyvinvoinnin polarisoituminen. Eriarvoisuuden ehkäisyssä ja osallisuuden vahvistamisessa on ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kohdistettava erityisesti niihin elämäntilanteisiin ja ylisukupolvisiin kehityskulkuihin, jotka aiheuttavat riskin negatiivisen kierteen syntymiselle. Elämäntapahtumalähtöiset ja ihmiskeskeiset toimenpiteet ovat tyypillisesti poikkihallinnollisia ja edellyttävät paitsi toimialojen ja palvelualueiden välistä yhteistyötä, myös aktiivista edunvalvontaa ja yhteistyötä hyvinvointialue – kunta yhdyspinnoilla. Vuosittaisen kertomuksen arvioinnin perusteella esitetään hyvinvointi- ja turvallisuusohjelman kehittämiskohteisiin tarkennuksia vuosille 2024–2025.

Hyvinvointityö 2024

Toimialoille esitetään poikkihallinnolliseen ja verkostoyhteistyöhön kaupungin valtiosuuden lisäosaan vaikuttavien, nk. hyte-kertoimen laskennassa käytettävien prosessi-indikaattoreiden mukaisten toimintamallien käyttöönottoa. Meillä vielä puuttuvia ja rahoitukseen vaikuttavia toimintamalleja ovat:

- Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit; Haasteiden ja mahdollisuuksien kartoitus ja avaaminen.
- Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen
- Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten valmisteilla olevien päätösten vaikutusten ennakoarviointiin.
- Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja.
- Kunta järjestää tai tukee kulttuuriin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa (kulttuuri- luotsi tai -kaveritoiminta).

Toiseksi toimialakohtaisina tarkennuksina toimenpiteisiin esitetään:

Sivistyspalveluissa

- Varhaiskasvatus-/kouluyhteistyö perhekeskusverkostossa.
- Neuvokas perhe -toimintamallin mukaisen toiminnan käynnistäminen varhaiskasvatuksessa (koulutus syksyllä 2023).
- Koulunuorisotyön resurssin takaaminen alakouluille.
- Kulttuuripalveluissa tapahtumatarjonta kaikenikäisille sekä liikkuvia palveluita.
- Liikuntapalvelujen ja teknisten palvelujen säännöllinen vuoropuhelu toiminnan ja tilojen suunnittelussa ja kunnossapidossa.
- Liikuntapalveluissa ikääntyneiden ja erityisryhmien lihaskunnan harjoittaminen (liikkumisryhmät, liikuntaneuvonta).

Teknisisissä palveluissa

- Ulkoliikuntapaikkojen kunnossapidon riittävä resursointi.
- Senioripuisto -suunnittelussa kohderyhmän osallistuminen ja laitoshoidossa olevien huomioiminen.
- Kävelyyn ja pyöräilyyn panostaminen. Liikkumisen vaikeuksista kärsivien huomioiminen; esteettömyys, hiekoituksen karkeus, valaistus, ulkoilureitit. Vaaranpaikkojen ja reittitoiveiden kartoitus.

Keskushallinnossa

- Lapha -yhteistyö: hytetu yhteistyörakenteissa torniolaisia koskevan tiedon pohjalta sisällöllisten painopistealueiden vieminen yhteistyöneuvotteluihin; poikkihallinnollinen toimenpide, jota keskushallinto koordinoi.
- Tulevina vuosina riittävä henkilöresurssi poikkihallinnolliseen hyvinvointityön koordinaatioon

Poikkihallinnollisina toimenpiteinä

- Unicefin lapsiystävällinen kunta -verkostoon liittyen, lasten osallistumista tukevan rakenteen/käytännön käyttöönotto
- Ehkäisevän päihdetyön viestinnän vieminen kaupungin verkkosivuille osana hyvinvointi -sivustoa.

Laajemmin ja yksityiskohtaisemmin torniolaisten hyvinvointitilannetta on koottuna sähköisessä Hyvinvointikertomuksessa 2022, <https://www.hyvinvointikertomus.fi/#/welcome>. Koko valtuustokautta koskevat toimenpiteesitykset löytyvät Hyvinvointi- ja turvallisuusohjelmasta 2021–2025, sen väestöryhmittäisistä alaohjelmista <https://www.tornio.fi/kaupunki-ja-hallinto/talous-ja-strategia/ohjelmat-ja-suunnitelmat/> ja kaupungin osallisuusmallista <https://www.tornio.fi/wp-content/uploads/2022/02/Tornion-Osallisuusmalli.pdf>.

Väestönkehitys

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli syyskuun 2023 lopussa 5 594 384. Maamme väkiluku kasvoi tammi–syyskuun aikana 30 414 hengellä. Väestönkasvua ylläpiti muuttovoitto ulkomailta, sillä maahanmuuttoa oli 41 268 enemmän kuin maastamuuttoa. Syntyneitä oli 10 817 vähemmän kuin kuolleita.

Syyskuun ennakkotilaston mukaan tammi–syyskuun aikana syntyi 32 739 lasta, mikä on 1 539 lasta vähemmän kuin vuonna 2022. Määrä on koko vuodesta 1900 alkavan tilastointihistorian alhaisin. Myös syntyvyyden lasku jatkui, sillä viimeisen 12 kuukauden (lokakuu 2022–syyskuu 2023) ennakkolliseksi kokonaishedelmällisyyslukuksi kertyi 1,26, kun vielä kalenterivuonna 2022 luku oli 1,32. Kokonaishedelmällisyysluku kertoo, kuinka monta lasta nainen synnyttäisi elämänsä aikana, jos syntyvyys pysyisi laskentavuoden tasolla. Kuolleiden määrä oli 43 556, mikä on 2 724 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Ulkomailta muutti Suomeen tammi–syyskuun aikana 51 366 henkeä ja Suomesta ulkomaille 10 098 henkeä. Maahanmuuttoa oli 15 174 enemmän ja maastamuuttoa 1 927 vähemmän kuin edellisvuonna. Maahanmuuttojen määrä tammi–syyskuussa oli ennätyksellisen suuri. Suomen kansalaisia maahanmuuttajista oli 5 617 ja maastamuuttajista 6 474.

Tilapäisen suojelun nojalla Suomeen vuonna 2022 saapuneilla ukrainalaisilla on ollut mahdollisuus anoa kotikuntaa Suomesta vuoden maassa oleskelun jälkeen. Tammi–syyskuussa 2023 ukrainalaisia on ennakkotietojen mukaan kirjattu maahan muuttaneiksi 13 905 henkilöä, mikä selittää maahanmuuton määrän kasvua.

Kuntien välisiä muuttoja kertyi tammi–syyskuun aikana ennakkotietojen mukaan 220 916. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 10 920 muuttoa vuoden 2023 kuntajaon mukaan.

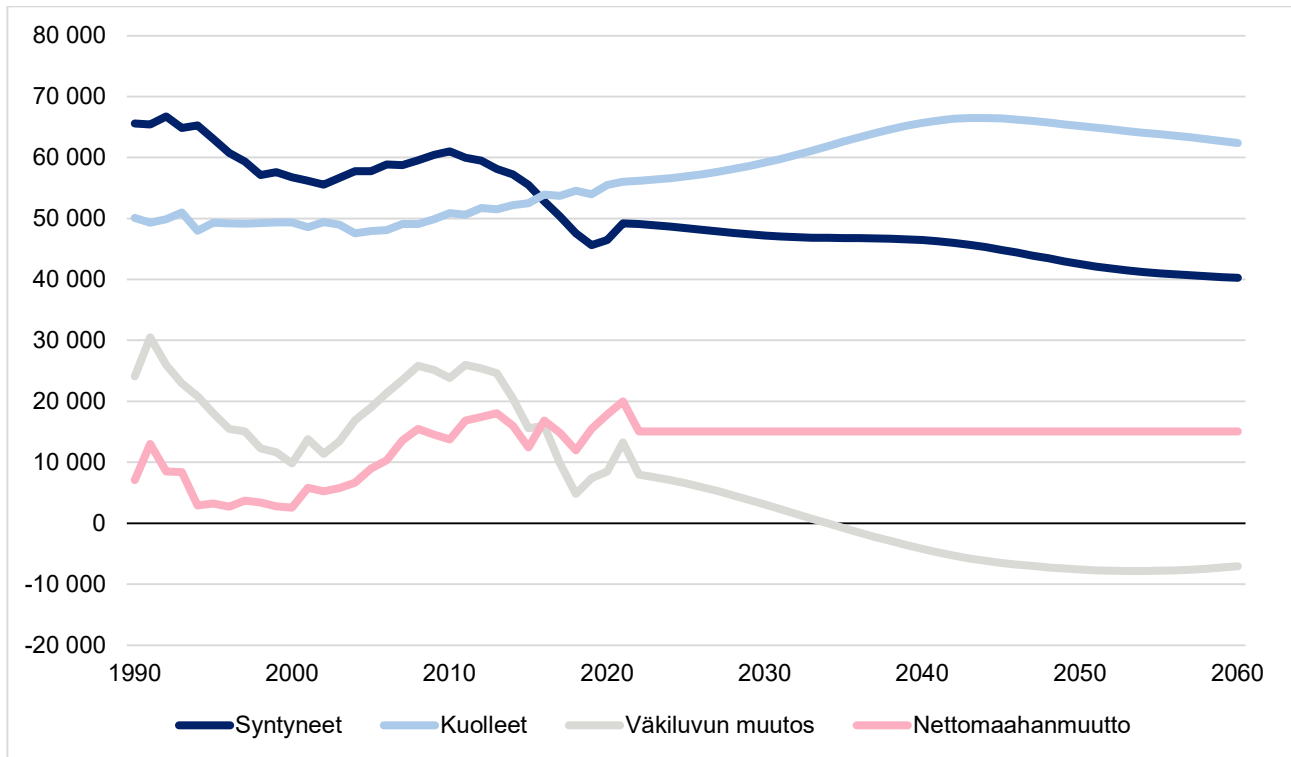
Ennakkotietojen mukaan tammi–syyskuussa solmittiin 17 044 avioliittoa, joista 16 740 oli eri sukupuolta olevien parien ja 304 samaa sukupuolta olevien parien avioliittoa. Saman sukupuolen avioliitosta 218 oli kahden naisen ja 86 kahden miehen avioliittoa.

Suomen maakunnista väkiluku on kasvanut tammi-syyskuussa Uudellamaalla, Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Keski-Suomessa, Pohjois-Savossa, Ahvenanmaalla ja Päijät-Hämeessä (yhdeksän maakuntaa).

Lapissa oli syyskuun lopussa 2023 kaikkiaan 175 679 asukasta. Vuoden 2023 aikana väkiluku on laskenut Lapissa 116 asukkaalla. Väestön vähenemisen pääsiallisina tekijöinä ovat olleet luonnollinen väestönlisäys (-671 as.) sekä kuntien välinen nettomuuttotappio (-393 as.). Maakunnan nettomaahanmuutto on ollut tammi-syyskuussa 2023 +927 asukasta ja tämän ansiosta myös maakunnan kokonaisnettomuutto oli ko. ajanjaksolla +534 asukasta. Lapin 21 kunnasta väkiluku kasvoi seitsemässä kunnassa (Inari, Kemijärvi, Muonio, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Sodankylä). Eniten väkiluku kasvoi Rovaniemellä (+553), Kemijärvellä (+31) ja Muoniossa (+20). Muissa Lapin kunnissa väestö väheni. Eniten väkiluku väheni Lapissa Torniossa (-226), Kemissä (-132) ja Posiolla (-74).

Tilastokeskuksen tuorein väestöennuste on vuodelta 2021. Väestöennusteen mukaan Suomen väkiluku kääntyy laskuun vuonna 2034. Väestö kasvaa 2030-luvun alkupuolelle saakka nettomaahanmuuttoon nojaten. Vuonna 2034 Suomen asukasluvu on ennusteen mukaan 5,6 miljoonaa henkilöä.

Vuonna 2060 Suomen väkiluvun ennustetaan olevan 5,45 miljoonaa henkilöä, mutta ennusteissa on suuria epävarmuuksia. Toisaalta ne kertovat, että mikäli nykyinen alhaisen syntyvyyden kehityskulku jatkuu, niin väestön väheneminen on ilman mittavaa nettomaahanmuuttoa vääjäämätöntä. Työikäisen (15–64-vuotiaiden) väestön määrä oli Suomessa suurimmillaan vuonna 2009, jolloin heitä oli maassamme 3,55 miljoonaa henkilöä. Vuosien 2010–2020 aikana työikäisten määrä on vähentynyt 136 000 henkilöllä. Seuraavan kahden vuosikymmenen vuoden aikana työikäisen väestön ennustetaan vähenevän hitaammin eli 76 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä. Työikäisten osuus väestöstä on tällä hetkellä Suomessa 62 %, 2040 ennusteen mukaan 60 % ja 2060 57 %.

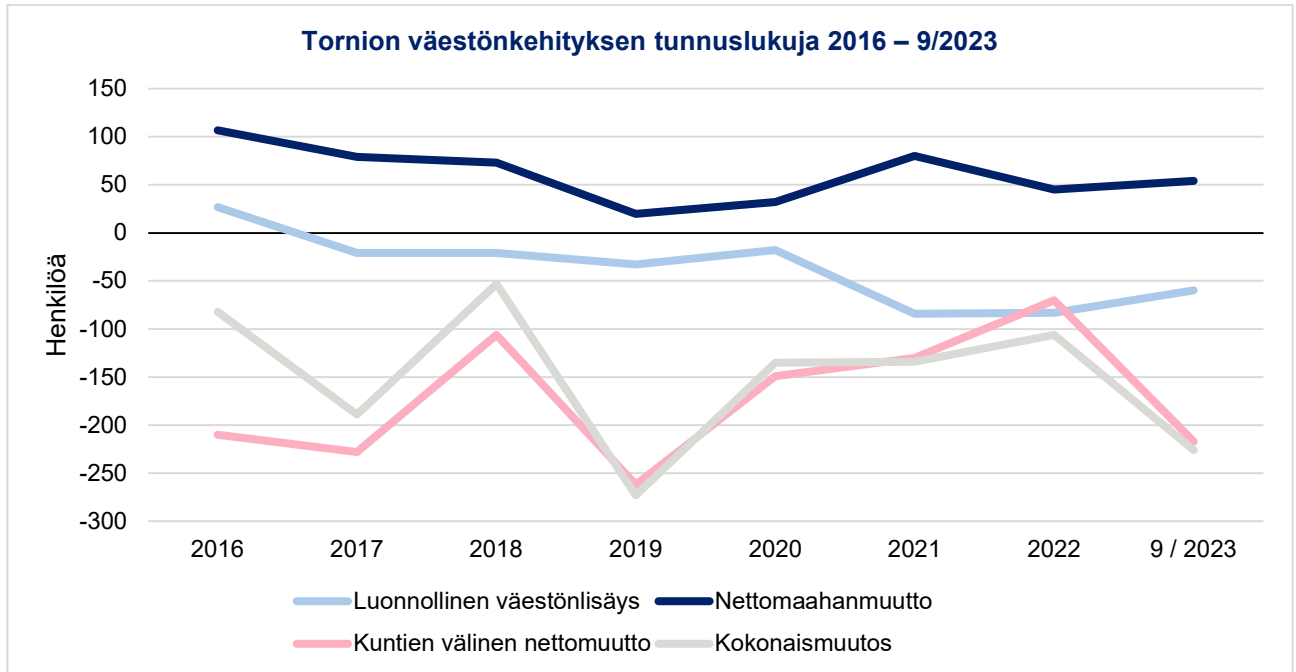
Kuvio 2. Syntyneet, kuolleet, nettomaahanmuutto ja väkiluvun muutos 1990–2020 ja ennuste 2021–2060 (Väestö-ennuste 2021–2070, Tilastokeskus).

Kemi-Tornion seutukunnassa (Tornio, Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola) väkiluku väheni tammi-syyskuussa 2023 yhteensä 453 asukkaalla.

Tornion väkiluku on ollut aleneva vuodesta 2012 lukien. Syyskuun lopussa 2023 Torniossa oli 21 001 asukasta (1–9/2023: -226 as.).

Taulukko 1. Tornion kaupungin väestönkehitys 2016–9/2023.

TORNIO Väestönmuutos	Tammi-joulukuu 12 kk							Tammi-syyskuu 9kk							2022	2023
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2016	2017	2018	2019	2020	2021			
Elävänä syntyneet	217	201	195	200	182	163	165	166	148	147	153	135	127	130	124	
Kuolleet	190	222	216	233	200	247	248	132	175	154	175	146	189	179	184	
Luonnollinen väestönlisäys	27	-21	-21	-33	-18	-84	-83	34	-27	-7	-22	-11	-62	-49	-60	
Kuntien välinen tulomuutto	856	821	842	768	808	811	775	683	626	666	597	643	641	638	529	
Kuntien välinen lähtömuutto	1 066	1 049	948	1 030	957	941	845	847	843	751	817	766	748	694	746	
Kuntien välinen nettomuutto	-210	-228	-106	-262	-149	-130	-70	-164	-217	-85	-220	-132	-107	-56	-217	
Nettomaahanmuutto	107	79	73	20	32	80	45	40	27	62	52	23	68	19	54	
Kokonaisnettomuutto	-103	-149	-33	-242	-117	-50	-25	-124	-190	-23	-168	-109	-39	-37	-163	
Kunnan sisäinen muutto	2 316	2 359	2 649	2 334	2 344	2 310	1 950	1 710	1 901	1 932	1 738	1 733	1 780	1 494	1 435	
Kokonaismuutos	-82	-189	-53	-273	-135	-134	-106	-90	-217	-30	-192	-120	-105	-86	-226	
Kokonaismuutos %	-0,4	-0,8	-0,2	-1,2	-0,6	-0,6	-0,5	-0,4	-1,0	-0,1	-0,9	-0,9	-0,5	-0,4	-1,2	
Väkiluku	22 117	21 928	21 875	21 602	21 467	21 333	21 227	22 109	21 900	21 898	21 683	21 482	21 362	21 247	21 001	

Kuvio 3. Tornion väestönkehityksen tunnuslukuja 2016–9/2023.

Taulukko 2. Tornion toteutunut väestönkehitys 1980–9/2023 ja ennuste 2025–2040 (Lähde: Tilastokeskus).

Ikäryhmä	Tornion toteutunut väestönkehitys 1980–9/2023 (uusin tieto)						Tilastokeskuksen ennuste 2025–2040 (ennuste 2021)		
	1980	1990	2000	2010	2020	9/2023	2025	2030	2040
Vuosi	1980	1990	2000	2010	2020	9/2023	2025	2030	2040
0–6 v.	2 532	2 286	1 921	1 898	1 457	1 313	1 311	1 216	1 129
7–15 v.	3 085	3 371	2 936	2 516	2 437	2 324	2 173	1 847	1 603
16–24 v.	3 337	2 972	2 981	2 737	2 090	1 999	2 019	1 999	1 568
25–64 v.	10 294	11 735	11 839	11 870	10 278	9 902	9 557	9 014	8 578
65–74 v.	1 194	1 637	1 633	1 836	3 202	3 059	2 952	2 649	2 172
75–84 v.	536	721	1 072	1 197	1 417	1 800	2 090	2 559	2 234
Yli 85 v.	98	157	235	459	586	604	646	782	1 502
Yht.	21 076	22 879	22 617	22 513	21 467	21 001	20 748	20 066	18 786

Tornion keskeisellä kaupunkialueella asui vuonna 2022 74,1 % koko kaupungin väkiluvusta. Keskeisen kaupunkialueen asukasluku oli vuoden lopussa 15 731 asukasta. Kaupunkialueen ulkopuolella väestörikkain suuralue oli vuonna 2022 Kaakamo 1 767 asukkaalla. Alue käsittää Tornion eteläisen osan kylät Kemmin suuntaan.

Tornion kaupungin väkiluku aleni kaikilla muilla suuralueilla paitsi Karungissa (+4).

Tornion taajama-aste oli vuonna 2021 87,7 % (koko maa: 86,7 %).

Tilastokeskus julkaisi uusimman alueittaisen väestöennusteen vuonna 2021. Väestöennusteen mukaan Tornion väkiluku on vuoden 2023 lopussa 21 033 asukasta (tilanne 9/2023: 21 001 as.) ja se vähenee koko ennustekauden ajan vuoteen 2040. Vuonna 2030 Torniossa ennustetaan olevan 20 066 asukasta ja 2040 enää 18 786 asukasta. Vuonna 2019 laadittuun edelliseen Tilastokeskuksen väestöennusteeseen nähden luvut ovat synkentyneet eli väestön odotetaan vähenevän aiempaa nopeammin. Tornion väestöennuste kuvastaa koko maan tilannetta muutamaa suurta kaupunkiseutua lukuun ottamatta. Väestörakenteen muutos edellyttää kunnissa mittavia palvelurakenteen muutoksia, kun lasten ja nuorten määrä vähenee ja vastaavasti ikäihmisten osuus väestöstä kasvaa huomattavasti. Pitkällä aikavälillä ennuste on toki hyvin epävarma ja se perustuu lähivuosien menneeseen kehityspolkuun.

Taulukko 3. Tornion väestö suuralueittain 2016–2022 (Lähde: Tilastokeskus).

Ikäluokka	Vuosi 31.12.	Keskeinen kaupunkialue	Kaakamo	Vojakkala	Arpela	Karunki	Tuntematon	Yhteensä henkilöä
0–6 <i>Alle kouluikäiset lapset</i>	2016	1 260	180	141	47	109	22	1 759
	2017	1 198	160	143	46	102	12	1 661
	2018	1 176	146	120	42	85	8	1 577
	2019	1 133	142	109	45	78	8	1 515
	2020	1 104	132	102	44	68	7	1 457
	2021	1 065	124	104	59	68	7	1 427
	2022	1 010	130	103	58	71	5	1 377
7–15 <i>Kouluikäiset lapset ja nuoret</i>	2016	1 724	253	180	89	178	33	2 457
	2017	1 737	257	173	94	188	30	2 479
	2018	1 751	278	182	91	191	28	2 521
	2019	1 724	261	183	87	173	28	2 456
	2020	1 723	257	180	78	177	22	2 437
	2021	1 702	234	179	71	173	22	2 381
	2022	1 701	234	178	73	165	26	2 377
16–24 <i>Nuoret opiskelijat ja työkäiset</i>	2016	1 880	146	137	76	99	55	2 393
	2017	1 802	150	140	73	88	34	2 287
	2018	1 774	142	127	70	92	32	2 237
	2019	1 680	150	119	67	98	27	2 141
	2020	1 631	148	115	64	103	29	2 090
	2021	1 656	143	97	61	95	28	2 080
	2022	1 618	149	103	53	97	27	2 047
25–64 <i>Työkäiset</i>	2016	8 007	955	766	429	608	123	10 888
	2017	7 895	941	745	422	602	119	10 724
	2018	7 775	928	734	426	592	141	10 596
	2019	7 689	904	715	419	572	119	10 418
	2020	7 602	875	707	424	563	107	10 278
	2021	7 506	847	707	414	542	104	10 120
	2022	7 428	833	681	406	551	108	10 007
65–74 <i>Seniorit</i>	2016	2 014	223	174	132	177	8	2 728
	2017	2 144	226	197	137	182	6	2 892
	2018	2 239	242	217	140	188	7	3 033
	2019	2 298	261	245	143	193	13	3 153
	2020	2 347	261	244	142	196	12	3 202
	2021	2 325	262	243	157	202	15	3 204
	2022	2 267	249	245	169	197	13	3 140
75–84 <i>Ikääntyneet</i>	2016	940	119	70	68	120	2	1 319
	2017	949	122	68	68	107	1	1 315
	2018	989	114	68	67	115	5	1 358
	2019	990	109	67	65	112	9	1 352
	2020	1 057	110	74	62	105	9	1 417
	2021	1 130	116	90	59	107	6	1 508
	2022	1 263	133	101	58	113	11	1 679
85– <i>Vanhukset</i>	2016	420	45	35	21	51	1	573
	2017	416	47	30	22	54	1	570
	2018	397	44	31	24	55	2	553
	2019	410	48	33	26	49	1	567
	2020	428	50	32	29	41	6	586
	2021	453	44	31	32	47	6	613
	2022	444	39	33	33	44	7	600
Yhteensä henkilöä	2016	16 245	1 921	1 503	862	1 342	244	22 117
	2017	16 141	1 903	1 496	862	1 323	203	21 928
	2018	16 101	1 894	1 479	860	1 318	223	21 875
	2019	15 924	1 875	1 471	852	1 275	205	21 602
	2020	15 892	1 833	1 454	843	1 253	192	21 467
	2021	15 837	1 770	1 451	853	1 234	188	21 333
	2022	15 731	1 767	1 444	850	1 238	197	21 227
Abs. muutos henkilöä	2016–2022	-514	-154	-59	-12	-104	-47	-890
	2021–2022	-106	-3	-7	-3	4	9	-106
Osuus (%) koko kunnan väkiluvusta	2016	73,5 %	8,7 %	6,8 %	3,9 %	6,1 %	1,1 %	100,0 %
	2021	74,2 %	8,3 %	6,8 %	4,0 %	5,8 %	0,9 %	100,0 %
	2022	74,1 %	8,3 %	6,8 %	4,0 %	5,8 %	0,9 %	100,0 %

Elinkeinoelämä

Valtionvarainministeriö julkaisi syyskuussa 2023 taloudellisen katsauksen, jonka mukaan hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt kotitalouksien kulutusta ja investointeja. Suomen talous ei kasvakaan vuonna 2023 edellisvuodesta. Vuonna 2024 hintojen nousu on kotitalouksen tulojen kasvua hitaampaa ja korkojen nousu on ohi. Kotitalouksien ostovoiman kohentuminen lisää kulutusta ja BKT kasvaa 1,2 prosenttia. Talouskasvua heikentää kuitenkin edelleen rakentamisen heikko tilanne. Investointinäkymät ovat kuitenkin muuten valoisat, erityisesti tuulivoimainvestointisuunnitelmia on erittäin paljon. Vuonna 2025 kasvu nopeutuu 1,8 prosenttiin, kun kulutuksen kasvu lisäksi investoinnit lisäävät kotimaista kysyntää. Työllisyys notkahtaa tänä vuonna, mutta kasvaa taas ensi vuodesta lähtien ja vuonna 2025 työllisyysaste on 74,3 prosenttia ja työttömyysaste 7 prosenttia.

Työ- ja elinkeinoministeriön Alueelliset kehittämissä näkymät -katsaus julkistettiin keväällä 2023. Alueelliset kehittämissä näkymät 1/2023 on ELY-keskusten yhdessä muiden aluekehittäjien kanssa muodostama näkemys alueiden nykytilasta ja lähiajan näkymistä. Katsauksen arviot on tuotettu kuluvan vuoden huhtikuussa. Katsauksen mukaan alueilla on eletty viimeiset kolme vuotta epävarmuudessa ja erilaisten uhkien varjossa. Alueiden talouden ja työllisyyden arvioissa näkyvät riskeinä globaali epävarmuus, kohonnut korkotaso, kustannusten nousu ja työvoiman saatavuuden haasteet. Osa alueista ennakoivat kasvun hidastumista, mutta osa alueista näkee jo orastavia positiivisia merkkejä tulevaisuudesta mm. vihreään siirtymän investointeihin liittyen. Alueiden, toimialojen ja yritysten välillä on kuitenkin suuriakin eroja tulevaisuuden näkymissä. Venäjän jo toista vuotta jatkunut hyökkäyssota Ukrainassa aiheuttaa epävarmuutta kansainväliseen talouteen ja vaikeuttaa monen yrityksen ja toimialan toimintaa. Alueiden arvioiden mukaan yritykset ovat osoittaneet merkittävää sopeutumiskykyä, ja Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset ovat jääneet pelättyä vähäisimmiksi. Suomen Nato-jäsenyyden nähdään vakauttavan myös taloudellista toimintaympäristöä. Työvoiman saatavuuden haasteet jatkavat pahenemistaan ja työvoimapulasta kärsitään eri puolilla maata. Sosiaali- ja terveysalan työvoimapulasta on kerrottu jo pitkään, mutta ongelmia on myös teollisuudessa, maataloudessa, palvelualoilla ja rakentamisessa.

Lapin osalta elinkeinoelämän näkymät ovat suhteellisen valoisat vaikkakin kaksijakoiset. Pohjoisen investointipotentiaali (Lapin kauppakamari 8/2023: 187 mrd. euroa), kaivannaisteollisuus, vihreän siirtymän energia- ja teollisuushankkeet, huoltovarmuus ja logistinen sijainti sekä huimasti kasvava ja kansainvälistyvä matkailuelinkeino luovat Lapille valoisat näkymät pitkälle tulevaisuuteen. Myös Suomen NATO-jäsenyys tuonee jatkossa maakunnan alueelle työtä ja toimeentuloa. Toisaalta Venäjän rajan sulkeutuminen näkyy koko maan itärajan länttä heikommissa näkymissä ja sen lisäksi väestön väheneminen, osaavan työvoiman saatavuus sekä heikenevä julkinen talous luovat uhkia ja rajoittavat kasvupotentiaalin ulosmittaamista. Perämerenkaarella (700 000 as.) ja koko Perämerta ympäröivällä alueella merenkurkun molemmin puolin on meneillään huima määrä teollisia investointeja, jotka muuttavat alueen tulevaisuuskuvaa merkittävästi. Läntisen teollisuusvyöhykkeen investointipotentiaali Tornion ja Turkuun on laskettu pelkästään teollisuuden osalta 40 mrd. euroa vuoteen 2030 mennessä ja yli 6 000 uutta tuotantovaiheen työpaikkaa.

Meri-Lapissa suurin yksittäinen investointi on ollut viime vuosina Metsä-Groupin Kemin biotuotetehtaan rakentaminen, joka on ollut samalla Suomen metsäteollisuuden suurin investointi kautta aikojen (2,02 mrd. euroa). Tehdas otettiin käyttöön syyskuussa 2023.

Toinen vuosia jatkunut suurinvestointi on ollut Outokummun Elijärven kaivoksen laajennushanke (280 milj. eur), joka saatiin päätökseen lokakuussa 2023. Yli kuusi vuotta kestäneellä kaivosprojektilla Outokumpu varmistui tuleviksi vuosikymmeniksi ruostumattoman teräksen keskeisen raaka-aineen, kromin, saatavuuden omalta kaivokseltaan Tornion tehtaalle. Lisäksi Outokumpu on ilmoittanut tavoitteekseen tehdä Elijärven kaivoksesta hiilineutraali vuoteen 2025 mennessä.

Tornion suurin työnantaja eli Outokumpu julkisti syyskuussa 2022 suunnittelewansa merkittävää investointia biokoksaamo- ja biometaanilaitokselle. Toteutuessaan hanke lisäisi Suomen energiaomavaraisuutta merkittävästi, ja hiilidioksidipäästöjen vähentämispotentiaali on yli 200 000 tonnia vuodessa. Hanke tukee Suomen ja

EU:n vuoteen 2030 tähtäviä energia- ja ilmastotavoitteita. Hankkeen investointipäätöstä ei ole vielä tehty. Myöskään toisen mahdollisen suurinvestoinnin eli kuonasulaton osalta ei ole uutta tietoa olemassa.

Lisäksi Elijärvi-Lautiosaari ja Tornio-Röyttä ratojen mahdollinen sähköistäminen ja kuljetusten siirtäminen rai-teille (1,1 milj. tn / vuosi) on edelleen selvityksessä (19 ME). Hanke on määritelty valtion väyläverkon inves-tointiohjelmassa 2024–2030 hankekorin 1B.

Uutta investointipotentialia Tornioon edustaa kanadalainen Gloriosa Energy Solutions Corp., joka julkaisi 25.10.2023 tiedotteen, minkä mukaan yhtiö suunnittelee 22–24 MW datakeskuksen rakentamista Tornion Kromilaakson yritysalueelle. Hanke sisältää myös 16–18 MW laajennusosan. Hankkeen ensimmäisen vaiheen on määrä valmistua vuoden 2025 lopulla ja se luo pysyvästi noin 20 työpaikkaa.

Torniossa oli vuonna 2021 yhteensä 8 704 työpaikkaa (alueella työssäkäyvät, uusin tieto). Työpaikkojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta 125 työpaikalla ja viiden vuoden tarkastelujaksolla vuodesta 2017 työpaik-kojen määrä on kasvanut yhteensä 15 työpaikalla. Torniossa sijaitsevista työpaikoista alkutuotannon työpaik-koja oli vuonna 2020 2,3 %, jalostuksen 40,3 % ja palvelujen 53,9 %. Suurimpia torniolaisia työllistäviä toimi-aloja ovat teollisuus (2 440 työpaikkaa) ja terveys- ja sosiaalipalvelut (1 218 työpaikkaa).

Taulukko 4. Torniossa työssäkäyvät toimialan mukaan 2017–2021.

TORNIO	2017	2018	2019	2020	2021	Muutos 17–21	Muutos 20–21
YHTEENSÄ	8 689	8 829	8 697	8 579	8 704	15	125
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	222	209	211	196	179	-43	-17
B Kaivostoiminta ja louhinta	54	69	87	139	144	90	5
C Teollisuus	2 487	2 508	2 488	2 524	2 440	-47	-84
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliike- toiminta	59	52	50	55	57	-2	2
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jäte- huolto ja muu ympäristön puhtaanapito	55	59	67	75	98	43	23
F Rakentaminen	674	719	684	662	790	116	128
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvo- jen ja moottoripyörien korjaus	772	811	821	773	786	14	13
H Kuljetus ja varastointi	373	337	313	277	295	-78	18
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	230	224	273	222	257	27	35
J Informaatio ja viestintä	62	62	61	52	51	-11	-1
K Rahoitus- ja vakuutus toiminta	83	78	80	77	74	-9	-3
L Kiinteistöalan toiminta	83	95	80	72	79	-4	7
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	295	314	308	226	253	-42	27
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	461	483	444	437	484	23	47
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	269	253	265	281	258	-11	-23
P Koulutus	620	626	613	630	667	47	37
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1 169	1 204	1 167	1 259	1 218	49	-41
R Taiteet, viihde ja virkistys	134	139	119	91	112	-22	21
S Muu palvelutoiminta	175	189	169	163	171	-4	8
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotita- louksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön	80	77	60	60	24	-56	-36
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielin- ten toiminta	0	0	0	0	0	0	0
Tuntematon	332	321	337	308	267	-65	-41

Tornion yrityskanta oli vuoden 2023 ensimmäisen kvartaalin lopussa 1 629 yritystä. Yritysten määrä kasvoi 22 yrityksellä vuoden 2022 loppuun verrattuna.

Torniossa olevista työpaikoista 66 % on sijoittunut yksityiselle sektorille. Kunta-alan työpaikkoja on kaikista työpaikoista 20,4 % ja valtion ainoastaan 1,8 %. Vuosina 2020–2021 työpaikkojen määrä on kasvanut kaikilla muilla sektoreilla lukuun ottamatta yrittäjiä ja luokkaa tuntematon.

Tornion työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 101,1 % eli Tornio on Meri-Lapin alueella toinen työssäkäyntikeskus Kemin kaupungin kanssa (2020: 123 %). Vuonna 2021 tapahtuneet rakennemuutokset näkyvät tilastoissa viiveellä.

Taulukko 5. Torniossa työssäkäyvät työnantajasektorin mukaan 2017–2021.

Työnantajasektori	2017	2018	2019	2020	2021	Muutos 17–21	Muutos 20–21
Yhteensä	8 689	8 829	8 697	8 579	8 704	15	125
Yksityinen sektori	5 517	5 804	5 671	5 618	5 743	226	125
Valtio	156	135	144	146	153	-3	7
Kunta	1 871	1 719	1 724	1 753	1 776	-95	23
Valtioenemmistöinen Oy	14	67	59	7	11	-3	4
Yrittäjät	908	909	872	844	829	-79	-15
Tuntematon	223	195	227	211	192	-31	-19

Suomessa oli tuotannossa kesäkuussa 2023 yhteensä 1 468 tuulivoimalaa, joista Lapissa 188 kpl. Tuotantokapasiteetiltaan Suomen kymmenestä suurimmasta tuulivoimakunnasta Perämerenkaarella sijaitsevia kuntia on kuusi (Pyhäjoki, Kalajoki, Kannus, Simo, Raahе, Siikajoki). Myös Tornio on yksi merkittävimmistä tuulivoimakunnista Suomessa edelleen. Suomessa on suunnitteilla (5/2023) yhteensä 11 368 kappaletta, joista 8,7 % sijoittuu Lappiin.

Torniossa on tällä hetkellä toiminnassa kaksi tuulivoimapuistoa. Vuonna 2015 rakennettu Kitkiäisvaara (8 myllyä, 36 MW) sekä Röyttän alueen Puuska 1 (2010, 8 myllyä, 29 MW) ja Puuska 2 (2015, 5 myllyä, 17 MW). Röyttän edustalle on suunniteltu jo vuosien ajan merituulivoimapuistoa (12 myllyä, 120–180 MW). Merituulivoimapuiston kaavoitus on laitettu uudelleen vireille joulukuussa 2022. Lisäksi Tornion pohjoisosissa on eri kaavavaiheissa meneillään lukuisia hankkeita (Karhakkamaa, Martimo, Vinsanmaa, Valkiavaara ja Rovaavaara), joiden kokonaistuotanto olisi enintään 1 530 MW (max. 133 tuulivoimalaa). Hankkeilla on toteutuessaan suuri myönteinen merkitys kuntataloudelle vaikkakin ne aiheuttavat toteutuessaan muutoksia ympäristöön.

TornioHaparandan rajakauppakeskittymän matkailu on virkistynyt muutaman koronavuoden jälkeen merkittävästi. Tähän on vaikuttanut mm. Ruotsin kruunun alhainen valuuttakurssi suhteessa euroon, mikä on lisännyt kiinnostusta aluetta kohtaan. Yöpymisiä on kertynyt tammi-elokuussa Torniossa yhteensä 42 452 kappaletta (+2 %). Koko maassa yöpymiset kasvoivat samalla ajanjaksolla 6,1 % ja Lapissa 9,5 %. Suurin sesonki on vielä esimerkiksi Lapissa edessä ja sekä loppuvuonna 2023 että talvikaudella 2023–2024 matkailun odotetaan olevan ennätyslukemissa. Torniossa on vahvistettu matkailuorganisaatiota palkkaamalla Business Tornioon matkailukoordinaattori sekä luomalla yhteistyöverkostoja lähialueen alueellisten matkailuorganisaatioiden kanssa. Torniossa ei ole tällä hetkellä rakenteilla isoja matkailuinvestointeja, mutta suunnitelmassa on kehittää mm. Tornionjokisuun ja meren (esim. Hellälä) ja Kukkolankosken alueita matkailua ja virkistyskäyttöä tukien.

Rajakauppa ja ostosmatkailu ovat vilkastuneet reippaasti koronan jälkeen, ja tähän on vaikuttanut erityisesti Ruotsin kruunun alhainen kurssi suhteessa euroon. Erityisesti Haaparannan liike-elämä on tästä hyötynyt ja asiakkaita on riittänyt. Tornion keskeisimmät kaupallisesti kehittyvät alueet ovat keskusta sekä Pudas-Torppi-Luotomäki alue. Tornion keskustassa sijaitseva kauppakeskus Rajalla avattiin 2008 ja siellä oli vuonna 2022 yhteensä 1,9 miljoonaa kävijää (2021: 1,7 milj.) ja myynti 48,3 miljoonaa euroa (2021: 41 milj. euroa). Sekä kävijämäärä että myynti kasvoivat edellisestä vuodesta merkittävästi vaikkakin vuonna 2018 vastaavat luvut olivat 2,1 miljoonaa kävijää ja myynti 50 miljoonaa euroa. Kauppaan vaikuttaa suuresti mm. postimyynnin kasvava suosio.

Torniossa on meneillään ja vireillä merkittäviä liikenneinvestointeja, jotka vahvistavat Tornion ja Meri-Lapin asemaa Lapin logistisena keskuksena. Laurila-Tornio-Haaparanta radan sähköistäminen on edennyt rakennusvaiheeseen ja hankkeen on määrä valmistua joulukuussa 2024. Hanke edistää rajat ylittävän henkilöjunaliikenteen käynnistämistä uudelleen vuosikymmenten tauon jälkeen (1988/1992), mutta se edellyttää LVM:n ja VR:n ostopalvelusopimuksen avaamista, sillä VR:n Lappiin ulottama henkilöjunaliikenne on 100 % ostoliikennettä. Myös tavaraliikenteen suhteen kehittämistoimet on aloitettu, mutta sen suhteen markkinat ratkaisevat kuljetustarpeet ja palveluiden syntymisen.

Tornio-Kolari radan sähköistäminen on käynnistymässä suunnittelun osalta jo vuonna 2024 ja valtion talousarviossa on varauduttu hankkeeseen 7,5 miljoonalla eurolla.

Oulu-Laurila radan peruskorjaukseen sekä Tornion maantiesillan (vt. 29 / E4) peruskorjaukseen on haettu CEF military mobility rahoitusta. Eniten rahoitusta haetaan Oulu-Laurila-radnan peruskorjaukseen (16,78 ME). Hankkeen tavoitteena on poistaa rautatieinfran pullonkauloja, jotka aiheuttavat rataosuudella turvallisuusriskejä ja kapasiteettirajoitteita. Tornionjoen maantiesillalle haettava summa on 3,2 ME. Molemmat hankkeet ovat ehdollisia ja edellyttävät valtion lisätalousarviota.

Röyttä–Elijärvi-radnan peruskorjaus ja sähköistäminen on edelleen suunnitteluvaiheessa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 19 ME.

Kemi-Tornion lentoaseman liikenne on kasvanut reilusti edellisestä vuodesta. Tammi-syyskuussa 2023 muutos vuoden alusta on ollut +74,8 % ja kokonaismatkustajamäärä on 28 298 matkustajaa. Kemi-Tornion ja neljän muun maakuntalentokentän (Kokkola-Pietarsaari, Kajaani, Joensuu, Jyväskylä) reittilennot ovat olleet neljän 9 kk mittaisen jakson ajan valtion rahoittaman julkisen palveluvelvoitteen mukaista ostoliikennettä. Neljäs ja viimeisin nykyisen päätöksen ja rahoituksen mukainen jakso päättyy huhtikuussa 2024. Petteri Orpon hallitus on tehnyt syyskuun budjettiriihessä päätöksen ostoliikenteen jatkamisesta ja sen rahoittamisesta toukuukuusta 2024 alkaen maaliskuun 2026 loppuun saakka. Mahdollisesta jatkosta hallitus päättää kevään 2025 hallituskauden puoliväliriihessä.

Valtion rahoituspäätös perustuu hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan hallitus edistää lentoyhteyksien kehittymistä koko Suomessa kolmen tunnin saavutettavuustavoitteen toteuttamiseksi, ja että Suomen sisäistä lentoliikennettä kehitetään ensisijaisesti markkinaehtoisesti, mutta turvataan huoltovarmuuden, vientiteollisuuden ja matkailun kannalta tärkeät lentoyhteydet tarvittaessa ostopalveluliikenteellä.

Valtion puolesta ostoliikenteen kilpailutuksen toteuttaa Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, joka myös tekee liikenteestä hankintasopimukset kilpailutuksessa voittaneiden operaattoreiden kanssa. Valtio on nyt sitoutunut rahoittamaan lennot täysimääräisesti 03/2026 saakka kestävän sopimuskauden ajan käytettävissä olevan määrärahan (37 miljoonaa euroa) puitteissa. Tämä tarkoittaa käytännössä 10 edestakaista lentoa eli rotaatiota viikossa kullekin viidelle maakuntakentälle.

Koska on mahdollista, ettei valtio enää rahoita täysimääräisesti hankinnan optiokauden ostoliikennejaksoa ajalle 4/2026–2/2028, on Traficom esittänyt alueille tuolle ajanjaksolle aiesopimustyyppistä sopimusta yhteiskilpailutuksesta. Optiokauden maksimipituus on sama kuin tulevan uuden sopimuskauden 5/2023–3/2026 pituus eli 23 kk. Tornion kaupunginhallitus käsitteli asiaa kokouksessaan 16.10. ja hyväksyi asian omalta osaltaan. Mahdollinen optiokäyttö selviää myöhemmin ja päätökset asiasta tehdään vuoden 2025 aikana riippuen valtioneuvoston päätöksistä. Liikenne voi jatkua Kemi-Tornioon myös markkinaehtoisena, jolloin optiota ei oteta käyttöön.

Tornion Röyttän satamaa ollaan esittämässä mukaan Euroopan laajuisen TEN-T kattavan verkon satamaksi eli sen painoarvo on kasvamassa. Jo nyt satama on tärkeä mm. siellä sijaitsevan Pohjoismaiden suurimman LNG-termiinalin ansiosta. Satamaan johtavan 9 metrin väylän parantamishanke on suunnitteluvaiheessa (2,5 ME). Hankkeesta on jätetty vesilupa maaliskuussa 2023. Tonnimäärillä mitattuna Tornion satama on Lapin viikkain. Vuoden 2023 alusta (tammi-elokuu) sataman kautta kulkeva ulkomaanliikenne on ollut 1,958 miljoonaa tonnia (-11,8 %). Kotimaan liikenne satamaan on marginaalista. Viimeisten 12 kk aikana (tilanne 8/2023) sataman tavaraliikennemäärä on ollut 2,8 miljoonaa tonnia eli huippuvuosista tavaraliikennemäärä on hieman laskenut.

Tornion kansainvälinen rajanylityspaikka on ollut vuosien ajan maaliikenteessä Suomen vilkkain ja nyt tilanne on vielä korostunut entisestään itärajan ollessa suljettuna. Ennen koronaa rajan ylitti vuodessa 14 miljoonaa matkustajaa, mutta koronarajoitukset vähensivät matkustajamääriä merkittävästi. Sittenkin liikennemäärät ovat alkaneet kasvaa vuoden 2020 aallonpohjasta lähtien.

Tornion maantieteellinen sijainti Ruotsin rajalla on suuri mahdollisuus paikallisille yrityksille. Ruotsin Norrlandissa viime kuukausina julkistettu lähes 1 200 miljardin (SEK) investointipotentiaali luo kasvun mahdollisuudet eri aloille, vaikka kotimaan markkina olisikin haasteellisempi.

Suomen Yrittäjien toteuttaman Kuntabarometri 2022 mukaan Tornio sai yritysilmastostaan arvosanan 2,94, kun Lapin arvosana oli 2,77 ja koko maan 3,08. Tornio sai parhaat arvosanan yrityspalveluista (3,44) ja heikoimman arvosanan kaupungin hankintapolitiikasta (2,56). Tutkimus toteutetaan kahden vuoden välein eli seuraavaksi se on saatavilla 2024.

Työllisyyden edistäminen ja Tornion työllisyyspalvelut

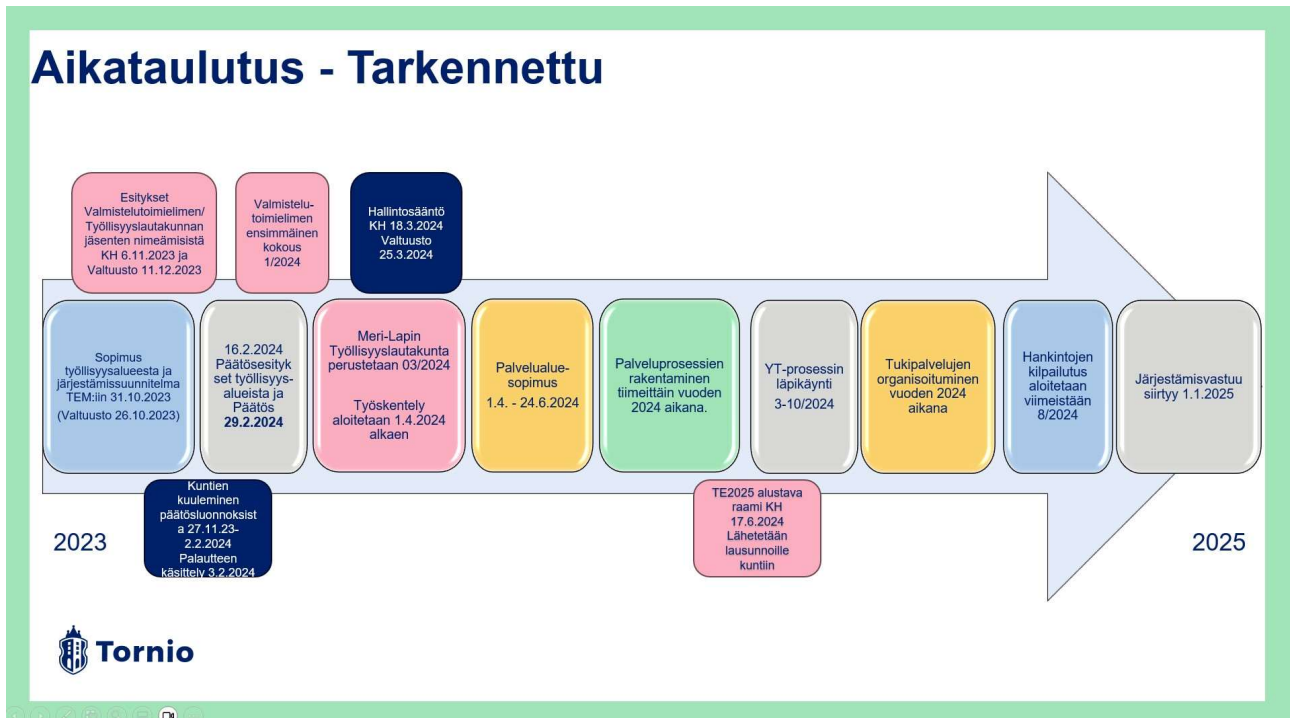
Työllisyyden edistämässä ollaan siirtymässä uuteen vaiheeseen koko Suomessa ja niin myös meillä. Työllisyyspalvelut siirtyvät valtiolta kuntien tai kuntien perustamien yhteistoiminta-alueiden vastuulle 1.1.2025 alkaen. Meri-Lapin kunnat (Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio) ovat päättäneet yhdessä perustaa Meri-Lapin työllisyysalueen. Työllisyysalueen vastuukuntana toimii Tornion kaupunki. Yhteisenä toimieliemänä toimii Tornion kaupungin organisaatioon perustettava Meri-Lapin työllisyyslautakunta, jonka puheenjohtajana toimii Kemin kaupungin edustaja. Varapuheenjohtajuus on kahden vuoden välein kuntien mukaan aakkosjärjestyksessä kiertävä, Kemiä ja Torniota lukuun ottamatta.

Tornion kaupungin työllisyyspalveluilla ja työllisyyden kuntakoikeilulla on keskeinen rooli valmistauduttaessa uudistukseen. Vuoden 2024 aikana tapahtuu paljon niin tukipalveluiden organisoitumisen, lautakuntatyöskentelyn kuin itse lakisääteisten työvoima- ja yrityspalveluiden organisoitumisenkin osalta. Tornio on Meri-Lapin työllisyysalueen ainoa kuntakoikeilukunta ja sen vuoksi kokemukset ja havainnot viranomaisvastuiden hoitamisesta hyödyttävät koko työllisyysaluetta palveluita mietittäessä.

Vuoden 2024 valmistelun kustannusosuuksien jako noudattaa valtion tapaa rahoittaa työvoimapalveluiden valtionosuustehtävää kunnille. Työllisyysalueen nettokustannuksista 50 % jaetaan sopijakuntien 18–64-vuotiaiden suhteellisten osuuksien perusteella ja 50 % sopijakuntien työttömien (laaja käsite) suhteellisten osuuksien perusteella. Laskennassa käytettävät tilastot perustuvat valtionvarainministeriön vahvistamiin kuntien peruspalveluiden valtionosuuden laskentatekijöihin.

Tornion vastuukunnan rooliin liittyvä tukipalveluiden organisoiminen edellytti järjestäytymistä. Kaupunginjohtaja perusti viranhaltijapäätöksellä 25.9.2023 Tornion kaupungin TE-tukipalvelut nyt ja tulevaisuudessa -työryhmä (TENTTU). Työryhmässä on kaikki keskushallinnon palvelualuepäälliköt, jotka omalta osaltaan huolehtivat vastuualueensa tukipalveluiden järjestämisestä Meri-Lapin työllisyysalueelle.

Valmistelun aikataulu keskeisien toimenpiteiden osalta kuvattuna seuraavassa kuviossa:

Kuvio 4. TE24-valmistelun keskeisten toimenpiteiden aikataulu.

Työllisyyden tilannekuva

Tornion kaupungin työvoiman yhteenlaskettu määrä syyskuussa 2023 on Lapin ELY-keskuksen syyskuun työllisyyskatsauksen mukaan 9 569. Työvoiman määrä laski 110 henkilöllä. Vuotta aikaisemmin lasku oli 38 henkilöä. Tornion työllisten määrä on kuitenkin edelleen selvästi Lapin toiseksi suurin Rovaniemen jälkeen. Syyskuussa 2023 torniolaisten työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 7,2 %, joka oli 0,4 % vuoden taakasta matalampi. Tornion työttömyysaste on matalampi kuin koko Suomen työttömyysaste, joka oli 9,4 % ja matalampi kun Lapin työttömyysaste, joka oli 9,2 %.

Työttömänä Torniossa oli yhteensä 687 henkilöä, joka oli 45 henkilöä vuodentakaista vähemmän. Myös pitkäaikaistyöttömyys on laskenut viime vuoden syyskuuhun verrattuna 15 henkilöllä. Pitkäaikaistyöttömiä oli 209 henkilöä. Kaikista työttömistä työnhakijoista miehiä oli 420 ja naisia 267. Työttömistä työnhakijoista oli alle 25-vuotiaita 104 henkilöä, yli 50-vuotiaita 272 henkilöä. Työttömyys on laskenut siis kaikissa ikäryhmissä.

Myönteinen työllisyyskehitys on näkynyt myös kuntien osarahoittamissa työmarkkinatukimaksuissa. Vuodet 2019, 2022 ja kuluva vuosi 2023 ovat toistaiseksi olleet kustannuksiltaan matalimmat. Vuoden 2024 talousarviovaraus on samaa suuruusluokkaa kuluvan vuoden varauksen kanssa, eli 1 200 000 euroa.

Työllisyyden myönteinen kehitys on tuonut mukanaan aiempaa voimakkaammin pulan osaavasta työvoimasta. Yritysten merkittävin kasvun este tällä hetkellä on osaavan työvoiman saatavuusongelmat.

Taulukko 6. Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat kunnittain 2023 syyskuun lopussa (Lähde: Elykeskus).

Kunta	Työvoima	Osuus-%		Yhteensä	Miehet	Naiset	Alle 20- vuotiaat	Alle 25- vuotiaat	Yli 50- vuotiaat	Vamm. ja		Avoimet työpaikat
		työvoimasta								pitkäaik. työttömät	pitkäaik. sairaajat	
Enontekiö	869	11,0 %	96	65	31	0	6	48	24	11	74	
Inari	3 479	10,4 %	362	215	147	...	15	171	98	37	391	
Kemi	8 200	13,4 %	1 097	662	435	21	115	450	353	107	369	
Kemijärvi	2 731	13,4 %	367	268	99	5	19	203	128	38	29	
Keminmaa	3 530	6,8 %	240	150	90	5	21	121	55	18	72	
Kittilä	3 461	9,0 %	311	174	137	...	18	124	47	40	641	
Kolari	1 894	9,2 %	174	111	63	...	9	76	38	16	356	
Muonio	1 062	12,0 %	127	77	50	...	8	66	13	...	74	
Pelkosenniemi	377	11,4 %	43	31	12	...	...	18	8	5	91	
Pello	1 234	9,2 %	114	79	35	...	...	72	36	15	18	
Posio	1 196	11,9 %	142	94	48	...	...	90	52	37	...	
Ranua	1 375	9,6 %	132	89	43	5	14	71	48	26	55	
Rovaniemi	31 149	8,6 %	2 671	1 612	1 059	75	296	942	831	420	1 922	
Salla	1 370	11,0 %	151	111	40	0	7	79	62	24	48	
Savukoski	458	11,4 %	52	36	16	...	...	38	16	8	...	
Simo	1 146	10,5 %	120	89	31	...	12	59	28	11	20	
Sodankylä	3 837	5,7 %	218	137	81	...	11	118	48	23	227	
Tervola	1 232	7,8 %	96	55	41	...	7	54	36	14	21	
Tornio	9 569	7,2 %	687	420	267	26	104	272	209	107	255	
Utsjoki	534	7,3 %	39	26	13	...	...	12	13	...	44	
Ylitornio	1 476	10,5 %	155	94	61	5	14	89	45	27	18	
Yhteensä	80 179	9,2 %	7 394	4 595	2 799	160	692	3 173	2 188	991	4 735	

Uusi asiakaspalvelumalli

Toukokuussa 2022 otettiin käyttöön uusi asiakaspalvelumalli, jossa työnhakijalla on velvoitteita aiempaa enemmän. Malli ohjaa voimakkaasti viranomaistoimintaa ja painottaa toimenpiteitä prosessin alkupäähän. Työttömyyden alkaessa asiakkaalle tehdään työnhakusuunnitelma kasvatusten viiden arkipäivän kuluessa. Työnhakusuunnitelman laatimisen yhteydessä asiakkaalle asetetaan työnhakuvelvoite, joka on enimmillään neljä työpaikkaa kuukauden aikana. Työnhakusuunnitelman laatimisesta käynnistyy kolmen kuukauden intensiivijakso, jossa asiakasta kontaktoidaan tai tavataan kahden viikon välein. Mallilla pyritään estämään työttömyyden pitkittyminen.

Kuvio 5. Uusi palvelumalli (Lähde: tem.fi)

Koulutus ja osaaminen

Tornio on perinteinen koulu- ja opiskelukaupunki, jossa toimii useita oppilaitoksia sekä koulutuksen järjestäjiä varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle saakka. Tornion kaupungin opetus- ja koulutuspalveluiden (varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, lukio, kansalaisopisto) lisäksi kaupungissa toimivia oppilaitoksia ovat Lapin ammattikorkeakoulu Oy (Lapin AMK), Ammattiopisto Lappia, Ammattiopisto Luovi sekä Peräpohjolan Opisto. Tornion kaupungilla on kumppanuussopimukset AMK:n, Lappian sekä Peräpohjolan Opiston kanssa.

Lapin AMK:n kampusalueet toimivat Rovaniemellä, Kemissä ja Torniossa. Lapin AMK:n Tornion yksikkö muodostaa Digitaaliset ratkaisut -osaamisryhmän ja osaamisryhmään kuuluvat tutkintokoulutukset ja tutkimus- ja kehittämistoiminta.

Torniossa on seuraavat tutkintokoulutukset (suuntautuminen, aloituspaikka ja -aika) vuosittain:

- tradenomi liiketalous, yhteensä 80 aloituspaikkaa
  - Digitaalinen markkinointi -luovuus ja data (aloitus tammikuussa)
  - UUSI: XBit akatemia, Digitaalinen markkinointi (aloitus tammikuussa)
  - Johtaminen ja esihenkilötyö (aloitus elokuussa)
- tradenomi tietojenkäsittely, yhteensä 80 aloituspaikkaa
  - Ohjelmointi ja pelillistäminen (aloitus tammikuussa)
  - UUSI: XBit akatemia, Ohjelmointi ja pelillistäminen (aloitus tammikuussa)
  - Tietohallinto ja liiketalouden digitalisointi (aloitus elokuussa)
- kuvataide, yhteensä 25 aloituspaikkaa
  - Digitaalinen kuvataide (aloitus elokuussa)
- YAMK, Digital Business Management, yhteensä 30 aloituspaikkaa (aloitus elokuussa)

Tradenomikoulutukset liiketalouden ja tietojenkäsittelyn osalta ovat verkkototeutuksia, joissa molemmissa koulutuksissa on kaksi suuntautumista, joista yksi toteutetaan päivällä verkko-/monimuotototeutuksena (tammikuun aloitus) ja toinen ilta-aikaan verkossa (elokuun aloitus). Uutena koulutustarjontana on tammikuussa 2024 alkavat tradenomitutkintojen XBit-akatemit liiketalouden ja tietojenkäsittelyn osalta, jotka ovat päivätoteutuksia Tornion yksikössä. Päivätoteutuksilla pyritään saamaan opiskelijat takaisin kampukselle.

Kuvataiteen opinnot keskittyvät digitaaliseen kuvaan ja ne ovat Tornion yksikössä päiväaikana tapahtuvaa kontaktiopetusta. YAMK-koulutus on englanninkielinen "Digital business management"-koulutusohjelma, joka on verkko-/monimuotototeutus.

Vuonna 2022 Tornioista valmistui/tutkintonsa suoritti päätökseen seuraavasti:

- kuvataide 21 opiskelijaa
- liiketalous 63 opiskelijaa
- tietojenkäsittely 35 opiskelijaa

Tornion yksiköön on investoitu uusi oppimis- ja kehittämisympäristö XBit, joka tulee valmiiksi alkuvuodesta 2024. XBit oppimis- ja kehittämisympäristön palvelukonsepti muodostuu seuraavien tilojen ympärille Lapin AMK:n Tornion kampuksella: 1. Podcast-studio, 2. UX-laboratorio (käyttäjäkokemuksen laboratorio), 3. VR/AR-studio, 4. Videostudio ja 5. XR Showroom (laajennetun todellisuuden kokemisympäristö).

XBit-ympäristö liittyy Digitaaliset ratkaisut -osaamisryhmän toimintaan, sen tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja tutkintokoulutuksiin. Digitaaliset ratkaisut -osaamisryhmästä on kehittymässä koulutusten ja kehittämisympäristön avulla alueen yritysten asiakaskokemus- ja innovaatiokumppani, jossa voidaan auttaa yrityksiä ymmärtämään, innovoimaan ja muuttamaan liiketoimintaansa soveltamalla digitaalisia ratkaisuja ja käytettävyyssuunnittelua ja -prosessia. XBit -oppimis- ja kehittämisympäristön on luomassa vetovoimaista alueellista ja kansainvälistä koulutus- ja kehittämistoimintaa Tornioon.

Lappian opiskelijavuosimäärä on kehittynyt positiivisesti viime aikoina, ja myönteisen kehityksen ennustetaan jatkuvan myös vuonna 2024. Työ- ja koulutusperäinen maahanmuutto on lisääntynyt alueellamme vastauksena pulaan osaavasta työvoimasta.

Kestävään kehitykseen ja yrittäjyyteen liittyvät teemat ovat jatkossakin Lappian keskeisiä kehittämiskohteita.

Lappiassa huolta herättää nuorten, erityisesti oppivelvollisten, hyvinvointi ja jaksaminen. Tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrä on lisääntynyt voimakkaasti, minkä vuoksi tukitoimia on tehostettu.

Hallitusohjelman myötä ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia uudistetaan samoin kuin toiminnan ohjausta. Rahoituksessa painopiste siirtynee enemmän opintosuorituksiin ja opiskelijan jatkopolkuihin. Tällä saattaa olla vaikutuksia Lappian toimintaedellytyksiin.

Vuonna 2024 oppilaitoksessa on voimassa uusi strategia, jota lähdetään toteuttamaan.

Peräpohjolan Kansanopiston Kannatusyhdistys ry on grundvikilainen, uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton, koulutuksen järjestäjä, jonka tarkoituksena on Peräpohjolan Opiston (PPO) koulutusten sekä toimintojen tukeminen ja ylläpitäminen. Vuonna 2023 PPO täyttää 122 vuotta.

Vuonna 2023 PPO jatkaa uuden strategian ja master planin toteuttamista, joka ulottuu vuoteen 2025 asti. ”Uskalla kokeilla uutta” on strategian perusta. Strategialla vastataan ratkaisukeskeisesti toimintaympäristön muutoksiin (mm. ikääntyminen, kaupungistuminen, työelämän murros), joilla on iso merkitys PPO:n tarjoamiin palveluihin (koulutus, majoitus, ravintola).

Vuonna 2023 PPO tarjoaa seuraavia opintoja: kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto (nuoriso- ja yhteisöohjaaja ja lastenohjaaja), kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinto (digiohjaaja eli koulunkäynnin ja aamu- ja ilta-päivätoiminnan ohjaaja, joka on erikoistunut digiohjaukseen), aikuisten perusopetus ja vapaa sivistystyö. Lisäksi PPO tarjoaa muita koulutuksia kysynnän mukaan yhteistyössä erityisesti TE-hallinnon kanssa (työvoimakoulutus). PPO:n muut palvelut jatkuvat pitkälti ennallaan (kokous- ja koulutustilojen tarjoaminen, ravintolapalvelut, verkkokauppa, majoitus).

Luovi on Suomen suurin ammatillinen erityisoppilaitos. Ylläpitäjänä on Ammattiopisto Luovi Oy, jonka omistaa Hengitysliitto ry.

Luovi järjestää koulutusta vaativaa erityistä tukea opinnoissaan tarvitseville. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelija saa tarvitsemaansa yksilöllistä tukea ja ohjausta opinnoissaan ja työllistymisessä. Tuki voi olla esimerkiksi henkilökohtaista oppimisen tukea, opetusjärjestelyjä, hyvinvointia tukevia palveluja tai monialaista työskentelyä verkostojen kanssa.

Tällä hetkellä Luovi Torniossa on noin 75 opiskelijaa. Luovi Torniossa voi opiskella valmentavissa koulutuksissa (TELMA ja TUVA) sekä Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammatillisessa tutkintokoulutuksessa. TELMA-opinnot tarkoittavat työhön- ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta, jolloin ammatillisen tutkinnon sijasta tavoitteena on löytää itsenäisen elämän valmiuksien lisäksi jokaiselle sopiva täsmätyötehtävä. TUVA-koulutus on vuoden mittainen ammatilliseen tutkintoon valmentava koulutus, jonka aikana vahvistetaan tutkinto-opinnoissa tarvittavia valmiuksia ja etsitään opiskelijan kanssa hänelle sopivaa alaa. Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualalta voi Torniossa valmistua kiinteistöhoitajaksi, toimitilahuoltajaksi tai kodinhuoltajaksi.

Asuminen ja rakentaminen

Yleiskaava 2040 -työ on lähtenyt liikkeelle vuonna 2022 ja jatkuu hyvällä vauhdilla vuoden 2023 aikana. Yleiskaava ohjaa koko kaupungin maankäyttöä ja tulevaa asemakaavoitusta. Yleiskaavatyön pohjaksi valmisteltiin lähtökohtaraportti valtuutettujen, virkahenkilöiden ja konserniyhtiöiden kanssa pidetyissä työpajoissa vuoden 2022 aikana. Lähtökohtaraporttiin on tiivistetty Tornion kaupungin strategia, tavoitteet, tarpeet ja tulevaisuuden vaihtoehtoiset näkymät ja se on ollut pohjana yleiskaavatyössä. Yleiskaavaa valmistelemaan valittiin Ramboll Oyj ja kaavakonsultiksi arkkitehti Merja Isteri. Kaavoitustyötä ohjaa ohjausryhmä, johon kuuluvat valtuuston ja hallituksen puheenjohtajat sekä edustaja jokaisesta valtuustoryhmästä. Yleiskaavan alustavan aikataulun mukaan tavoite kaavaesityksen nähtäville asettamiselle vuoden 2024 lopulla ja lainvoiman saamiselle vuoden 2025 keväällä.

Kaupungin alueella on käynnissä useita hankevetoisia tuulivoimaosayleiskaavahankkeita, näistä pisimmälle on edennyt Karhakkamaan tuulivoimala-alueen osayleiskaava. Muut käynnistyneet hankkeet ovat Valkiaavaara, Martimo, Vinsanmaa ja Rovavaara sekä Röyttän meritulivoimapuiston osayleiskaavan muutos. Lapin liiton vuonna 2022 valmistuneessa tuulivoimaselvityksessä nostettiin esille Tornion alueelta vielä Haapamaan alue potentiaalisena tuulivoiman tuotantoalueena.

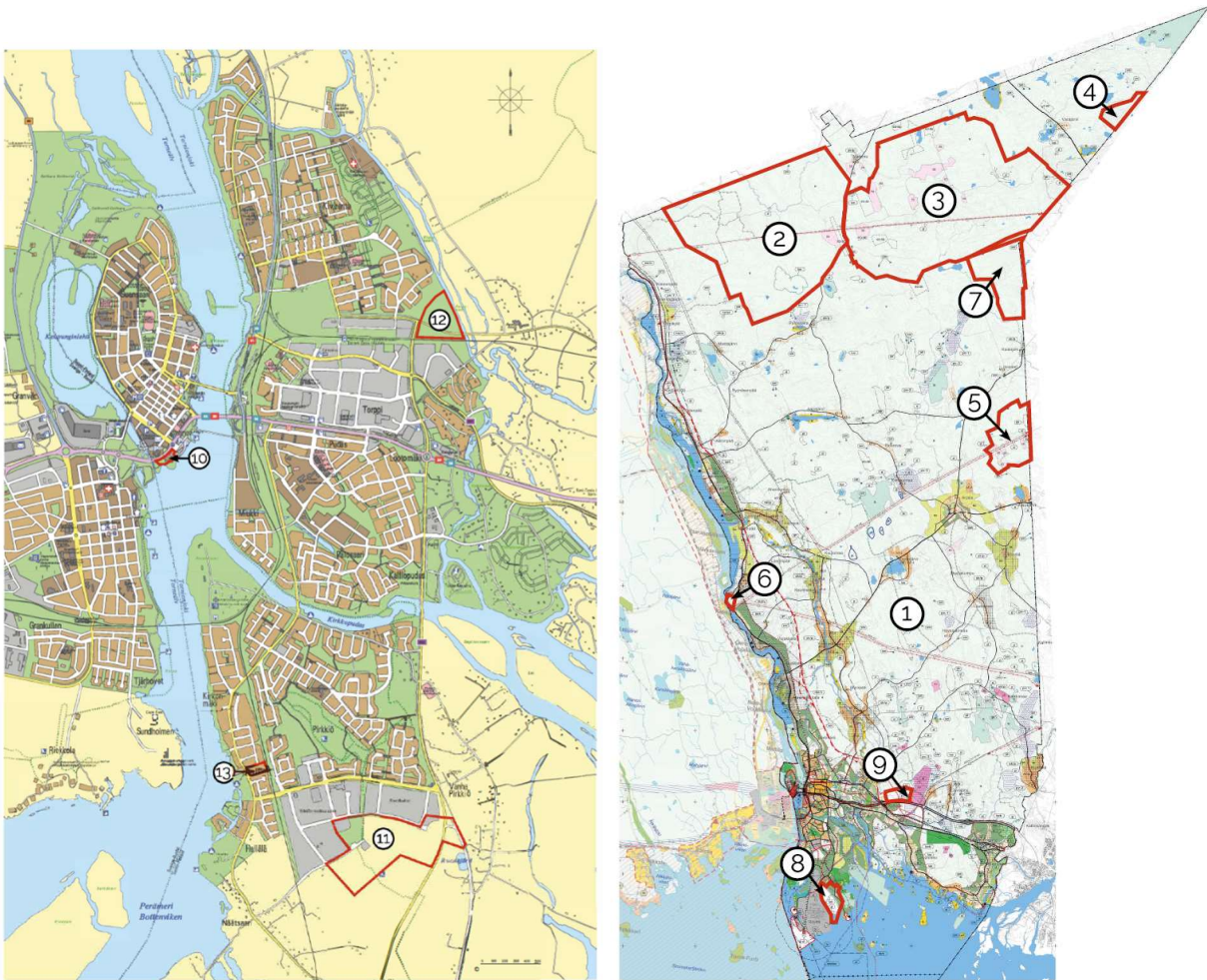
Tornion kaupungille myönnettiin 21.12.2022 ympäristöministeriön avustusta vihreän siirtymän investointihankkeiden edistämiseksi 168 255 euron verran 70 %:lla tukimäärällä. Rahoitusta haettiin Arction alueen asemakaavoitusta tukeviin maaperäselvityksiin sekä alueelle osoitetun sataman ja syväväylän vesirakentamiseen liittyviin esiselvityksiin. Kilpailutetut selvitystyöt ovat käynnistyneet syyskuussa 2023, maaperätutkimukset tekee Mitta Oy, satama- ja syväväyläselvitykset Ramboll Oy.

Vireillä olevista asemakaavahankkeista pisimmällä on Tullin viranomaisalueen asemakaava Greenlinen kiinteistön eteläpuoliselle alueelle, sen luonnosvaihe on asetettu nähtäville 1.11.2023. Kaavaluonnoksessa alueelle on osoitettu sekä viranomaistoimintoja sekä ravintola- ja viihdekäyttöä palveleva aluevaraus. Seuraavaksi asemakaavoituksen resurssit osoitetaan Kromilaakson II-vaiheen asemakaavoitukseen teollisuus- ja kemianteollisuusalueeksi sekä Näätsaaren koulun asumista ja/tai asumista ja liiketoimintaa mahdollistavan asemakaavoituksen eteenpäin viemiseen. Kukkolankosken asemakaavahanketta varten on tilattu Oulun yliopiston arkkitehtuurin osastolta maisterivaiheen opiskelijatyönä "Kukkolankosken kulttuuriatlas", jossa käydään alueen historia, toiminta, rakenne, kerroksellisuus ja matkailun historia ja tulevaisuuden tavoitteet analyttisesti lävitse. Tuloksena syntyvää dokumenttia käytetään kulttuuriarvoiltaan ainutlaatuisen Kukkolankosken kyläraitin asemakaavoituksen lähdemateriaalina, sen arvioitu valmistumisajankohta on joulukuussa 2023.

Kyläjoki-Laivakankaan yleiskaavassa osoitetun logistiikka- ja palvelualueen asemakaavoitus soveltuvin osin kemian teollisuuden tarpeisiin on kilpailutettu lokakuussa 2023, kaavakonsultiksi valikoitui FCG Oy. Asemakaavoitus käynnistyy marraskuussa 2023.

Kaupungissa on käynnistynyt useampi hankevetoinen asemakaavamuutos. Näistä voidaan nostaa esiin mm. Outokummun kemianteollisuuden asemakaavamuutos biokoksaamoa varten, Hellälän matkailualueen asemakaavamuutos, jossa rakennusoikeutta lisäämättä halutaan korottaa 20-kerroksisesta rakentamisesta 40-kerroksiseen hybridirakentamiseen, sekä Kivirannan Opistontien asemakaavamuutos, jossa laajennetaan erillispientalojen alueelle nykyistä liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta paremmin päivittäistavarakaupan toimintoja mahdollistavaksi.

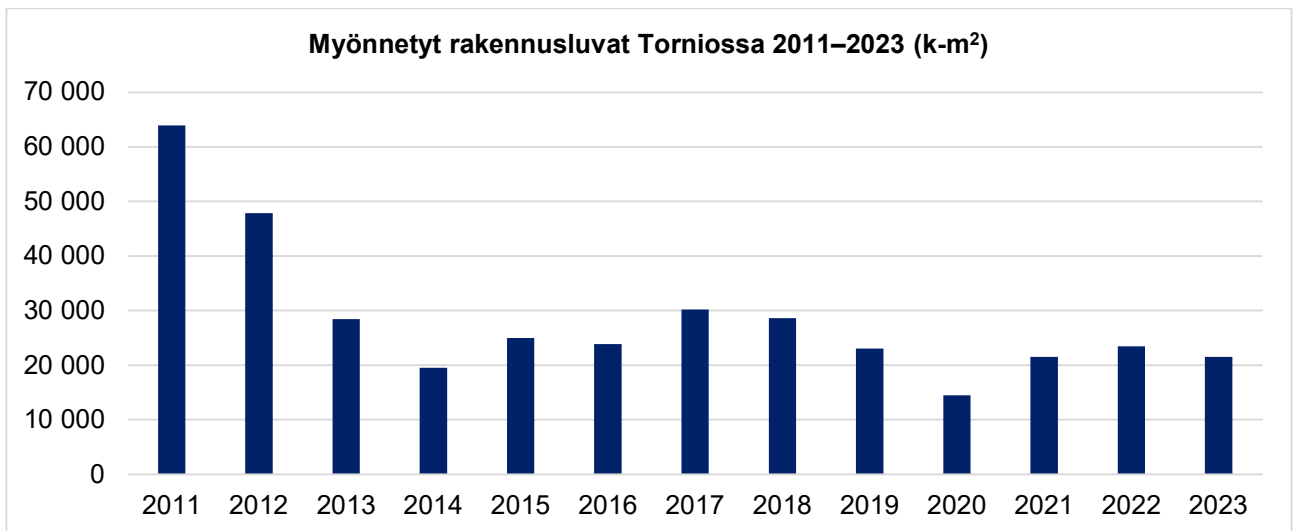
Vuoden alussa vapaana omakotirakentamiselle oli 41 kaupungin omistamaa tonttia, yksityisillä vapaita omakotitontteja keskeisellä kaupunkialueella oli 189, Puuluodossa 13 ja Karungissa 23 tonttia. Kaupungin tontteja on luovutettu rakentamiseen 2 omakotitonttia, 1 rivitalotontti ja 4 yritystonttia 6.11.2023 mennessä. Nykyisellä tonttikysynnällä asuntorakentamiselle on riittävästi sekä omakoti- että rivi- ja kerrostalotontteja vuosikymmenen tarpeisiin kaupungin ja yksityisten omistuksessa.

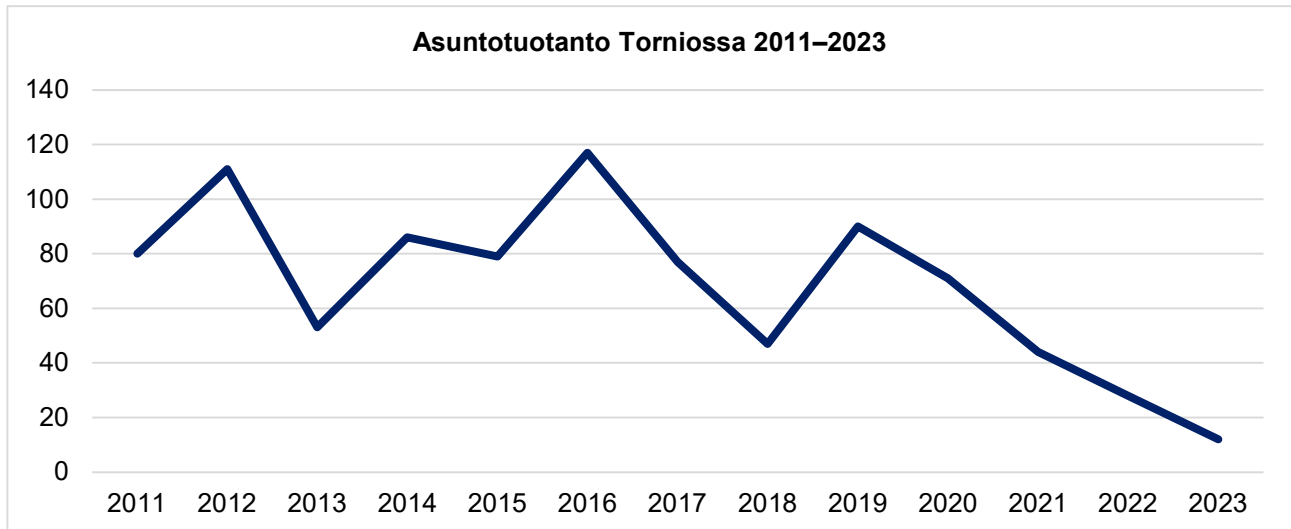

Kuvio 6. Vasemmalla käynnistyneet ja valmisteilla olevat keskusta-alueen asemakaavoituskohteet, oikealla käynnistyneet ja valmisteilla olevat yleiskaava-, osayleiskaava- ja asemakaavahankkeet koko kaupungin alueella.

Taulukko 7. Rakennustuotanto Torniossa 2017– 2023 (tilanne 6.11.2023, lähde Xcity-kuntatietojärjestelmä).

Rakennustuotanto Torniossa	12/2017	12/2018	12/2019	12/2020	12/2021	12/2022	11/2023
Myönnetyt rakennusluvut							
Rakennusten lkm. (kaikki rakennukset)	189	149	169	207	209	156	122
Asuntojen lkm.	79	47	90	72	44	28	31
Kerrosala k-m ² (kaikki rakennukset)	30 217	28 605	23 607	14 480	20 805	29 215	21 507
Aloitettut rakennukset							
Rakennusten lkm. (kaikki rakennukset)	94	111	96	85	80	57	42
Asuntojen lkm.	120	50	79	55	37	20	29
Kerrosala k-m ² (kaikki rakennukset)	29 681	21 562	17 437	9 379	12 069	18 934	4 833
Valmistuneet rakennukset							
Rakennusten lkm. (kaikki rakennukset)	110	109	100	83	118	90	57
Asuntojen lkm.	68	119	57	85	56	28	12
Kerrosala k-m ² (kaikki rakennukset)	19 906	25 071	21 860	14 092	13 140	20 844	11 906

Kuvio 7. Myönnetyt rakennusluvut (k-m²) Torniossa 2011–2023 (tilanne 6.11.2023, kaikki rakennustyyppit).

Kuvio 8. Asuntotuotanto Torniossa 2011–2023 (tilanne 6.11.2023).

Alue-, seutu- ja rajayhteistyö

Tornion kaupunki tekee aktiivista alue-, seutu- ja rajayhteistyötä eri aluetasoilla. Maan rajojen sisällä Lapin maakunnan sisäinen yhteistyö sekä Meri-Lapin seudullinen yhteistyö ovat merkittävimpiä yhteistyöalustoja. Yhteistyötä tehdään mm. palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa, aluekehittämisessä, aluesuunnittelussa ja edunvalvonnassa.

Tornio on rajakaupunkina verkostoitunut erityisesti pohjoismaisilla foorumeilla, mutta nykyisellään kansainvälistä yhteistyötä tehdään entistä enemmän myös muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa.

TornioHaparanda-rajayhteistyötä tehdään ei-juridisen kaksoiskaupunkiorganisaation puitteissa ja yhteistyötä ohjaa yhteistyön pääsopimuksen (2022) lisäksi vajaa 20 erillissopimusta. Rajakaupunkien kesken on menossa lukuisia toimenpiteitä ja hankkeita, joiden kautta kaksoiskaupungin elinvoimaa pyritään vahvistamaan. Tällaisia hankkeita ovat mm. matkailun uudelleenorganisointi, Tornionjoen rantapromenadi, Näränperän tulvansuojeluhanke, Laurila-Tornio-Haaparanta-radan sähköistäminen sekä rajat ylittävän henkilöjunayhteyden kehittäminen, yhteisen ydinkeskustan kehittäminen, yhteiset tapahtumat (mm. uusivuosi, jazzit) sekä Kukkolan alueen toimenpiteet (mm. riippusilta, UNESCO aineeton kulttuuriperintö).

Tornionlaakson neuvosto on pohjoismainen rajakomitea ja kansainvälinen kuntayhtymä, jonka toimialue käsittää Tornionjokivarren kunnat Suomesta ja Ruotsista aina Norjaan saakka (14 kuntaa). Neuvoston rooli yhteistyöasioissa korostui erityisesti koronavuosina 2020–2021, kun alueen kunnat tekivät yhteisillä kannanotoillaan merkittävää työtä raja-alueen ihmisten rajat ylittävän liikkuvuuden turvaamiseksi. Tämä työ on jatkunut ja esille on noussut erityisen pilottialueen muodostaminen rajaseudulle. Lyngenin kunta Pohjois-Norjasta on tullut Tornionlaakson neuvoston toimintaan mukaan vuoden 2022 aikana. Ainoa kunta, joka on jättäytynyt toiminnasta vuosien varrella pois, on Norjan Kautokeino.

Perämerenkaaren suomalainen yhdistys on toiminnassa ja se toimii Tornionlaakson neuvoston tapaan pohjoismaisena rajakomiteana. Tornio on mukana yhdistyksessä Meri-Lapin kehittämiskeskuksen jäsenyyden kautta. Perämerenkaaren yhdistyksen puitteissa on viime aikoina edistetty alueen yhteistyötä mm. liikenteen, logistiikan ja matkailun sektoreilla. Erityistä edunvalvontaa vaatii Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoitusta koskevat mahdolliset muutokset. Myös yhdistyksen sääntöihin on tehty muutoksia ja toimintaa kehitetään koko ajan eteenpäin.

Tornio osallistuu Itä- ja Pohjois-Suomen Brysselin edunvalvontatoimiston rahoitukseen Meri-Lapin kehittämisskeskuksen kautta.

Lapin liiton kautta Torniossa sijaitsee Pohjoiskalotin neuvoston resursoima Pohjoiskalotin rajaneuvonta, jonka tekninen työnantaja on Business Tornio Oy. Rajaneuvonta opastaa ja tiedottaa rajat ylittävään toimintaan liittyvissä asioissa sekä työskentelee todettujen rajaesteiden ratkaisemiseksi Pohjoismaiden Rajaesteneuvoston rinnalla. Rajaneuvonnassa on tulossa henkilöstövaihdoksia, jonka johdosta vuoden 2024 tilanne on vielä auki toiminnan organisoinnin osalta.

Ystävyyskaupunkitoimintaa Tornioilla on ollut viime vuosina (2010–) lähinnä Devizesin (Iso-Britannia), Kirovskin (Venäjä) ja Szekszárdin (Unkari) kaupunkien kanssa. Muita ystävyyskaupunkeja ovat Vetlanda (Ruotsi), Hammerfest (Norja) ja Ikast-Brande (Tanska). Ystävyyskaupunkitoimintaa hoidetaan Torniossa kaupunginhalituksen alaisuudessa. Vuonna 2021 ystävyyskaupungit kutsuttiin mukaan osaksi Tornio 400 -juhlavuoden tapahtumia (Devizes osallistui), mutta vuosina 2022–2023 ystävyyskaupunkiyhteistyö oli hiljaista. Venäjän Kirovskin osalta ystävyyskaupunkitoiminta on päätetty keskeyttää toistaiseksi johtuen Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa. Yhteistyömahdollisuuksien jatko selviää myöhemmin. Suomen liittyttyä NATO:n jäseneksi Kirovskiyhteistyön jatkaminen vaikeutuu ainakin lähivuosina merkittävästi. EU-parlamentti äänesti 15.9.2022 äänin 433–123, että Unkari ei ole enää täysi demokratia. Tämä voi vaikeuttaa merkittävästi Tornion perinteistä yhteistyötä Szekszárdin kanssa.

Yksi uusista kansainvälisistä yhteistyöfoorumeista Tornion kaupungille on Arctic Mayors forum, joka kokoaa yhteen arktisen alueen toimijat.

Sote-uudistus on Suomen historian yksi merkittävimmistä hallinnollisista uudistuksista. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä on siirtynyt kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. Poikkeuksena on Helsingin kaupunki, jolla säilyy sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu. Lisäksi HUS-yhtymällä on erikseen säädetty järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon liittyvistä tehtävistä omalla alueellaan.

Lapin hyvinvointialue on vastannut Lapin julkisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä 1.1.2023 alkaen. Palvelut on siirretty yksittäisiltä kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille, jotta asukkaat saisivat aiempaa tasavertaisempia sote- ja pelastuspalveluja kaikkialla Suomessa. Uudistuksen tavoitteena on parantaa palvelujen saatavuutta ja turvata resurssien riittävyyttä myös tulevaisuudessa.

Sote- ja pelastuspalvelut siirtyvät hyvinvointialueen järjestettäväksi alla mainituista lappilaisista organisaatioista:

- 17 kuntaa (Enontekiö, Inari, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Utsjoki, Ylitornio)
- 4 kaupunkia (Kemi, Kemijärvi, Tornio, Rovaniemi)
- Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä
- Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä
- Oulunkaaren kuntayhtymä (Simon palvelujen osalta)
- Lapin sairaanhoitopiiri
- Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri
- Lapin pelastuslaitos

Sote-uudistuksen myötä kuntien rooli on muuttunut merkittävästi (mm. taloudellinen asema), vaikkakin kuntiin jää hallinnon, teknisten palveluiden ja sivistyspalveluiden ohella sote-yhdyspinnan tehtäviä kuten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen, kotoutuminen, ehkäisevä päihdetyö sekä oppilashuolto. Sote-uudistuksen tuomat taloushaasteet sekä edelleen käynnissä oleva muutosvaihe jatkuu vielä monen vuoden ajan tulevaisuuteen.

Toinen suuri valmistelussa oleva uudistus on TE-palvelu-uudistus, joka on kuvattu työllisyyden hoitoa koskevassa kappaleessa. Uudistuksen on määrä astua voimaan 1.1.2025.

Meri-Lapin kehittämiskeskus toimii vuonna 2024 alueensa kuntien (Kemi, Tornio, Keminmaa, Simo, Tervola, Ylitornio, Haaparanta) sekä elinkeinoelämän välisenä yhteistyöelimenä tavoitteena alueensa kunnallis- ja elinkeinoelämän kehittäminen ja edunvalvonta. Toiminta-ajatuksensa mukaisesti kehittämiskeskus vahvistaa ja monipuolistaa vuoden aikana alueensa kuntien, elinkeinoelämän, koulutusorganisaatioiden, viranomaisten ja järjestöjen välistä yhteistyötä edunvalvonnassa, elinkeinojen kehittämisessä ja kansainvälistymisessä. Meri-Lapin kehittämiskeskus on alueensa toimijoiden moniarvoinen, kuntien välistä yhteistyötä korostava ja kunnioitettava yhteistyöfoorumi, uusien toimintatapojen kehittäjä ja toteuttaja sekä toimivien verkostojen luoja. Vuonna 2024 kehittämiskeskus toimii mm. alueen edunvalvojana, markkinoijana sekä edistää kuntien välistä yhteistyötä (esim. työllisyysalueiden valmistelu).

Sivistyspalveluiden osalta seudullista yhteistyötä on koronan jälkeen elvytetty lähinnä yhteisten täydennyskoulutusten muodossa. Erityisesti varhaiskasvatuksessa seudullisia koulutuksia on järjestetty säännöllisesti. Alueen kunnat tarjoavat koulutuksia yli kuntarajojen. Kemin, Keminmaan ja Tornion lukioiden kesken on palkattu yhteisiä opettajia niin erityispuolelle kuin kielten opetukseen.

Haaparannan kanssa oppilaiden opiskelupaikan vaihtaminen on edelleen vaivatonta ja erityisesti yksittäistä oppilasta hyödyttävää. Vuonna 2019 perustettu Tornion ja Haaparannan koulujen välinen yhteistyöryhmä on pandemian jälkeen elvyttämässä toimintaansa. Ryhmä ideoi yhteistyön muotoja ja organisoi kouluvierailuja koulujen kesken. Myös oppilas- ja opettajavaihtoja on tarkoitus järjestää.

Kielikoulun osalta molemmissa kaupungeissa merkittävästi aleneva oppilasmäärä on asettanut haasteita koulun elinvoiman suhteen. Kielikoulu päätettiin lakkauttaa yhteisestä päätöksestä porrastetusti alkaen syyslukukaudesta 2023. Kielikoulun jo aloittaneet oppilaat voivat käydä peruskoulun loppuun aloittamassaan koulussa.

Kansainvälisen yhteistyön mahdollistavat erilaiset hankkeet. Erityisesti lukio ja Putaan koulu ovat hankehakemusten suhteen olleet aktiivisia. Hankkeiden rahoittajina toimivat lähinnä EU, Opetushallitus ja opetus- ja kulttuuriministeriö. Tavoitteena on saada yhä enemmän oppilaita toimintaan mukaan.

Elämänlaatu- ja palveluiden osalta niin alue-, seutu- kuin rajayhteistyö on monipuolista ja laadukasta. Kulttuuritoimistolla on Haaparanta-yhteistyötä kulttuurituotannossa. Lisäksi se on alueellisesti mukana Lapin kulttuuriverkostossa ja Lapin lastenkulttuuriverkostossa. Kulttuuritoimisto seuraa Kansallista kulttuurikenttää aktiivisesti.

Nuorisotoimella on säännöllistä ja tiivistyvää yhteistyötä Haaparannan nuorisotoimen kanssa kulttuurisessa ja liikunnallisessa nuorisotyössä sekä moniammatillisessa yhteistyöverkostossa. Nuorisotoimi osallistuu Lappi-Nyt 2.0 -hankkeessa toteutettavaan kansainväliseen nuorisotyön ammattilaisten ryhmävaihtoon.

Kansalaisopisto laatii suunnittelijaopettajan johdolla kansalaisopistolle pitkäaikaisen kansainvälisen liikkuvuuden strategisen suunnitelman ja hakee Erasmus+ akkreditointia.

Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä Lapin kirjastojen kesken ja osallistuu aktiivisesti Pohjoisen eKirjaston kehittämiseen.

Tornionlaakson museo on maailman ainoa kahdessa maassa sijaitsevan kaupungin yhteinen museo, jonka toiminta on vähintään kaksikielistä.

Liikuntapalvelut tekevät yhteistyötä Haaparannan vapaa-aikapalveluiden ja koulutoimen kanssa. Mukanaolo liikunnan verkostoissa.

Matkailun kehittämishankkeessa (TCOD) laadittu Tornion ja Haaparannan yhteisen rantapromenadin kehittämisessä on vuonna 2023 käynnistetty rakentamistyöt eroosiosuojauksilla Uitonrannan ja Pikisaaren välisellä alueella. Muita kehittämistoimenpiteitä on tarkoitus jatkaa vuoden 2024 aikana. Suoritettavat toimenpiteet perustuvat Haaparannan kanssa yhteistyössä laadittuun yleissuunnitelmaan, joka kattaa koko kehittämisvälin Saarenpäästä Cape Eastiin.

Tulvasuojelutoimenpiteenä vuonna 2024 käynnistetään Näränperän tulvapenkereen korottaminen. Hanke on Tornionjoen tulvariskien hallintasuunnitelman mukainen ja toimenpiteiden toteuttamiseksi on laadittu suunnitelma.

telma vuonna 2019. Suunnitelman mukaisille toimenpiteille haettiin vesilain edellyttämä lupa ruotsalaiselta lupaviranomaiselta (Umeå mark- och miljödomstol) ja se saatiin pitkällisen lupaharkinnan ja yhden valituskierron jälkeen keväällä 2023. Hankkeen toteutukseen liittyen on käynnistetty keskustelut rahoituksesta sekä Suomen että Ruotsin valtioiden kanssa. Näillä näkymin molempien valtioiden viranomaiset ovat osallistumassa hankkeen rahoitukseen.

Kukkolankosken sillan toteuttamisedellytyksistä on Suomen puolelta saatu alueellista viranomaiselta (ELY-keskus) ohjeistusta. Selvitystyötä jatketaan myös Ruotsin puolen viranomaisvaatimusten osalta ja vuoden 2024 aikana käynnistetään tarvittavat selvitykset. Hankkeen toteutusedellytykset huomioidaan myös Suomen puolella käynnissä olevassa asemakaavatyössä.

Tornion kaupungin talous

Suomen kuntatalouden lähtökohdat

Kuntatalouden tilannekuva

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos heikkeni vuonna 2022 hieman suhteessa kahteen aiempaan vuoteen, mutta säilyi yhä vahvalla tasolla. Tulos pohjautuu työllisyyden ja talouden hyvään kehitykseen ja siitä seuranneeseen verotulojen kasvuun.

Kuntatalouden vuosikate heikkeni edellisestä vuodesta, mutta oli edelleen yli poistotason ja myös nettoinvestointien. Vuosikate laski vähiten yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä, muissa ryhmissä lasku jatkui jo toista vuotta peräkkäin. Kuntatalouden eriytyminen näkyikin viime vuonna selkeästi suurten kaupunkien ja pienten kuntien välillä.

Kuntakonsernien lainakanta oli vuoden 2022 lopussa noin 43,5 mrd. euroa. Lainakanta kasvoi lähes 1,2 mrd. euroa edellisestä vuodesta, kun taas peruskuntien lainakanta väheni ensimmäistä kertaa koko 2000-luvun aikana. Tämä kertoo kehityksen, jossa merkittävät investoinnit ja toiminnot ovat siirtyneet yhä suuremmissa määrin kunnista konserniyhtiöissä, kuntayhtymissä ja muissa yhteisöissä toteuttavaksi. Eniten lainamäärä kasvoi yli 100 000 asukkaan kuntakonserneissa, jotka investoivat muita kuntia enemmän infra- ja elinkeinopoliittisiin kehittämishankkeisiin.

Vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöstietojen perusteella käynnistetään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyt Lemminkäisten ja Pertunmaan kuntien kanssa.

Hallituksen kuntataloutta koskevat linjaukset

Hallitus asettaa ensimmäisessä julkisen talouden suunnitelmassaan tavoitteeksi, että kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa vuonna 2027. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuntatalouden tilanteen kohenemista, sillä julkisen talouden painelaskelman perusteella kuntahallinnon rahoitusasema suhteessa bruttokansantuotteeseen on -0,4 % vuonna 2027.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille. Peruspalvelujen valtionosuuslain mukaan tehtävien ja velvoitteiden laajennuksiin sekä uusiin tehtäviin osoitetaan 100-prosenttinen valtionosuus.

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen

Kuntien valtionapuihin osoitetaan noin 5,1 mrd. euroa vuonna 2024. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 3,7 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset 0,9 mrd. euroa ja muut valtionavut 0,6 mrd. euroa. Kehyskauden lopussa vuonna 2027 valtionavut ovat noin 6,1 mrd. euroa, josta laskennallisten valtionosuuksien osuus on 4,6 mrd. euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuus laskee vuonna 2024 vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 290 milj. eurolla noin 2,5 mrd. euroon. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta sekä sen vuoksi valtionosuuteen tehtävistä korjauksista. Jotta kuntataloudesta siirtyisi uudistuksen yhteydessä yhtä paljon kustannuksia ja tuloja, tulee tämän hetken arvion mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta vähentää vuodesta 2024 alkaen pysyvästi noin 224 milj. euroa. Siirtyvien kustannusten ja tulojen tarkentumisesta johtuva valtionosuuden vähennys huomioidaan vuoden 2023 osalta takautuvasti vuosina 2024 ja 2025, minkä vuoksi peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan 112 milj. euron määräaikainen vähennys

kyseisinä vuosina. Vähennyksen määrä tarkentuu marraskuussa 2023, kun sote-uudistukseen liittyvät rahoituslaskelmat päivitetään lopullisiksi vuoden 2022 verotuksen valmistuttua. Kehyskauden lopussa vuonna 2027 kuntien peruspalvelujen valtionosuudet ovat noin 3,5 mrd. euroa. Peruspalvelujen valtionosuutta korottavat vuonna 2025 työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirto kunnille ja kuntien työttömyysturvan rahoitusosuu- den kasvattaminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet alenevat reaalisesti hieman kehyskaudella oppilas- ja opiskelijamäärien alenemisesta johtuen.

Hallitusohjelma sisältää myös monia kuntien toimintaan ja talouteen vaikuttavia uudistuksia. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantulon sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2025, ja uuden lainsäädännön tulla voimaan 1.1.2026. Myös TE-palveluiden rahoitusmallia tarkistetaan ja työvoimapalveluiden lakisääteistä palveluprosessia keven- netään. Käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan. Kiinteistöverouudistuksessa päämääränä on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden todellisia käypiä arvoja. Halli- tuksen lainsäädäntösuunnitelmassa hallituksen esitys on kaavailtu annettavaksi keväällä 2024.

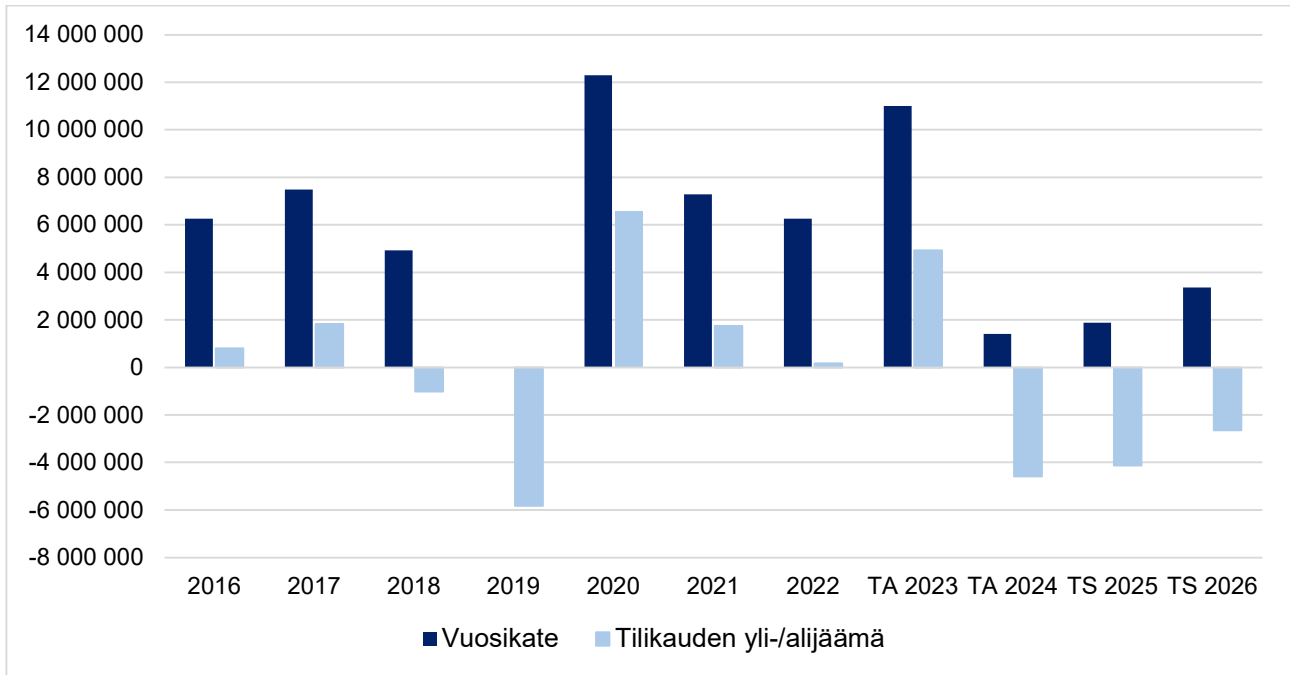
Kuntatalouden kehitysarvio

Suomen talouskehitys pysyy kuluvana vuonna nollan tuntumassa, kun hintojen ja korkojen nousu vähentävät kotitalouksien kulutusta ja investointeja. Inflaation arvioidaan kuitenkin normalisoituvan keskimäärin kahteen prosenttiin vuosina 2024–2027. Vuonna 2024 bruttokansantuote kasvaa 1,2 prosenttia kotitalouksien ostovoim- man kohentuessa ja vuonna 2025 talouskasvu vahvistuu 1,8 prosenttiin, kun kulutuksen kasvun lisäksi vihreän siirtymän investoinnit lisäävät kotimaista kysyntää. Talouden toipumisen odotetaan vähentävän työttömyyttä ja lisäävän työllisten määrää vuodesta 2025 alkaen. Vuosina 2026–2027 talouskasvun arvioidaan vaimenevan hieman mutta säilyvän runsaassa 1,5 prosentissa. Kuntatalouden keskeiset tunnusluvut, kuten tilikauden tulos ja toiminnan ja investointien rahavirta, ovat kuntatalouden kehitysarvion mukaan kuluvana vuonna vahvoja, mikä johtuu pitkälti sote-uudistukseen liittyvästä verohännästä. Käännös heikompaan on kuitenkin edessä, kun alkuvuoden suotuisa tulokehitys hiipuu talouskasvun vaimenemisen vuoksi ja kuntien saamat poikkeuksellisen suuret verohännät poistuvat. Vuosikate riittää kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina, mutta nettoinvest-ointeihin se ei riitä. Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa sopeutuspainetta tuleville vuosille. Kuntatalousohjelman sisältämä kuntatalouden kehitysarvio on laadittu valtiovarainministeriön kan- santaloussosastolla painelaskelmana, jossa ei tehdä oletuksia kuntien omista sopeutustoimenpiteistä eikä ve- roprosenttien muutoksista tuleville vuosille.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuo- dessa vuosina 2024–2027. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset, joita sopimuskorotukset nostavat noin 3 prosenttia vuonna 2024. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestel- mien kehittämisohjelman vuoksi.

Työ- ja elinkeinopalveluiden siirto kuntien vastuulle laajentaa kuntien tehtäväkenttää ja kasvattaa kuntatalou- den toimintamenoja vajaalla 900 milj. eurolla vuonna 2025. Myös valtionosuudet kasvavat voimakkaasti, kun työ- ja elinkeinopalveluiden myötä kunnille siirtyvät kustannukset sekä uudistuksesta aiheutuva kasvu kuntien etuusmenoissa kompensoidaan kunnille. Uudistuksen myötä kuntien henkilöstömäärä kasvaa noin neljällä tu- hannella henkilötyövuodella, mikä näkyy vuonna 2025 etenkin henkilöstömenojen kasvuna.

Tornion kaupungin kuntatalouden piirteitä

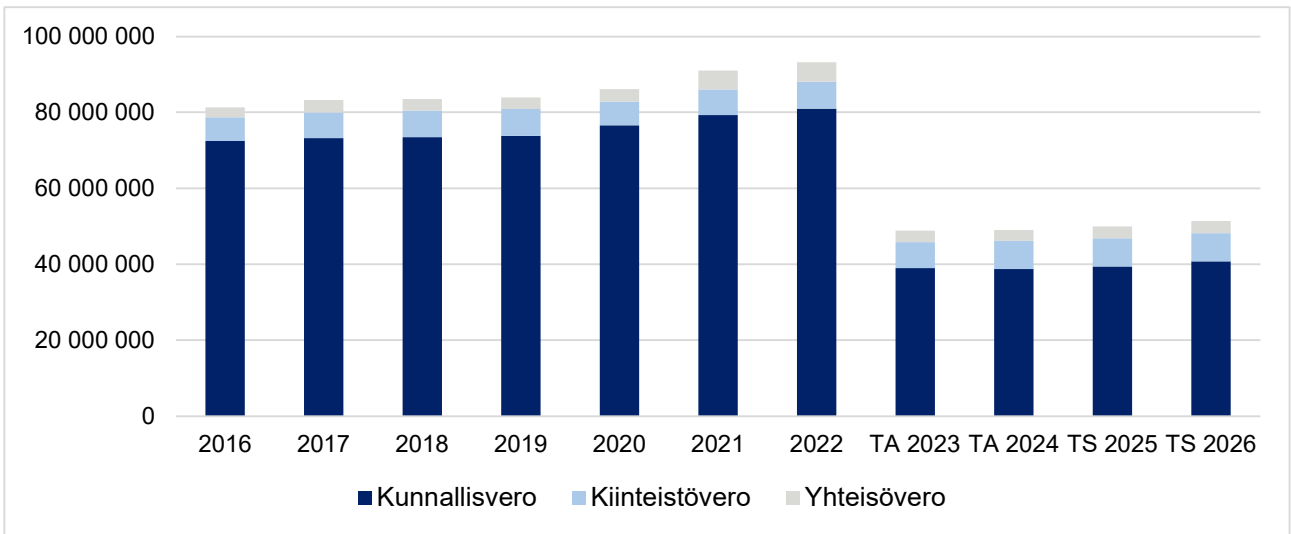
Kuvio 9. Tornion vuosikate ja tilikauden yli-/alijäämä 2016–2026.

Taulukko 8. Tornion kaupungin vuosikate ja yli-/alijäämä TP 2022 – TS 2026

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Vuosikate	6 256 138	11 007 651	1 409 544	1 875 899	3 358 097
Yli-/alijäämä	166 289	4 922 951	-4 590 456	-4 124 101	-2 641 903

Taulukko 9. Tornion kaupungin veroprosentti ja kunnallisveron kehitys 2015–2021.

Kunnallisverotulot	Vero-%	Kasvu % ed. v.	Kasvu-% kunnat yht.	Ero Tornio - kunnat yht.
Verovuosi 2015	20,50 %	3,06 %	1,60 %	1,5 %
Verovuosi 2016	20,50 %	1,17 %	2,00 %	-0,8 %
Verovuosi 2017	21,00 %	1,06 %	0,20 %	0,9 %
Verovuosi 2018	21,00 %	0,37 %	-0,90 %	1,3 %
Verovuosi 2019	21,00 %	0,44 %	2,60 %	-2,2 %
Verovuosi 2020	21,00 %	2,70 %	2,90 %	-0,2 %
Verovuosi 2021	21,00 %	1,01 %	1,70 %	-0,7 %
Verovuosi 2022	21,00 %	2,20 %	5,10 %	-2,9 %

Kuvio 10. Tornion verotulojen kehitys 2016–2026.

Talousarvio 2024 ja -suunnitelmavuodet 2025–2026

Kaupunginhallitus on antanut käyttötalouden raamin 19.6.2023 § 201 vuodelle 2024. Raamin mukaan tilikauden tuloksen tuli olla 890 338 euroa alijäämäinen. Talousarvion 2024 tilikauden tulos on 4 590 456 euroa alijäämäinen.

Ulkoisten toimintatuottojen talousarviotavoite on vuonna 2024 13 682 207 euroa, joka on 6 % vuoden 2023 talousarviota vähemmän.

Ulkoisiin toimintakuluihin varataan vuoden 2024 talousarviossa 71 130 083 euroa, joka on 6 % vuoden 2023 talousarviota enemmän. Taloussuunnitelmavuodelle 2025 varataan ulkoisten toimintakulujen kasvuun 1,7 % ja suunnitelmavuodelle 2026 2 %.

Toimintakate on -57 447 876 euroa vuoden 2024 talousarviossa.

Verotulot

Kaupunginvaltuusto päätti 13.11.2023 (§ 121) pitämässään kokouksessa, että kaupungin tuloveroprosentti on vuonna 2024 8,40 %. Tuloveroprosentti nousee 0,04 %-yksikköä vuoden 2023 tuloveroprosentista 8,36 %.

Kaupunginvaltuuston päätöksellä (KV 13.11.2023 § 122) kiinteistöveroprosentit pidetään vuoden 2023 tasolla. Tornion kaupungin kiinteistöveroprosentit vuodelle 2024 ovat: yleinen kiinteistöveroprosentti 1,12 % (rakennukset), yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30 % (maapohja), vakituinen asuinrakennus 0,50 %, muu kuin vakituinen asuinrakennus 1,00 %, voimalaitos 3,10 %, yleishyödyllinen yhteisö 0,00 % ja rakentamaton rakennuspaikka 3,00 %.

Vuoden 2023 talousarviossa verotuloja arvioitiin kertyvän 48,8 milj. euroa. Verohallinnon ja Kuntaliiton lokaussa 2023 julkaiseman veroennusteen mukaan verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 51,5 milj. euroa vuodelle 2023. Vuodelle 2024 verotuloja on arvioitu kertyvän yhteensä 49,0 milj. euroa, josta kunnan tuloveroa 38,7 milj. euroa, kiinteistöveroa 7,4 milj. euroa ja yhteisöveroa 2,9 milj. euroa.

Taulukko 10. Tornion kaupungin verotulot TA 2023 – TS 2026

Verotulot 1000 euroa	TA 2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	Muutos %	TS 2026	Muutos %
Kunnan tulovero	39 000	38 735	-1 %	39 398	2 %	40 753	3 %
Kiinteistövero	6 840	7 404	8 %	7 460	1 %	7 460	0 %
Yhteisövero	3 000	2 896	-3 %	3 104	7 %	3 168	2 %
Verotulot yhteensä	48 840	49 035	0 %	49 962	2 %	51 381	3 %

Valtionosuudet

Kuntien rahoitusjärjestelmä koostuu kuntien omista tuloista ja valtion rahoituksesta. Tärkeimpiä tulolähteitä ovat verotulot ja valtionosuudet. Valtionosuudet muodostavat suunnilleen neljäsosan kuntien tulorahoituksesta.

Valtionosuuksien tarkoituksena on taata kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuus koko maassa. Valtionosuusjärjestelmä muodostuu kustannuserojen ja tarve-erojen kompensatiosta sekä tulopohjan tasauksesta.

Merkittävin osa valtionosuusjärjestelmää on kunnan peruspalvelujen valtionosuus, joka kokoaa yhteen kunnallisten peruspalvelujen rahoituksen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen ja perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin.

Toimiva rahoitusjärjestelmä on keskeinen lähtökohta, jotta kunta voi järjestää laadukkaita peruspalveluja.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on merkittävin osa valtionosuusjärjestelmää. Peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen ja perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Järjestelmän laskennallisuudesta johtuen kunnalle myönnetyn valtionosuuden suuruuteen ei vaikuta se, miten kunta palvelutoimintansa järjestää ja miten paljon rahaa se niihin käyttää.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattaa seuraavat tehtäväalueet:

- varhaiskasvatus
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi (asukasperusteinen)
- taiteen perusopetus (asukasperusteinen).

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kokoaa yhteen kunnallisten peruspalvelujen rahoituksen, lisää poikkihallinnollisuutta ja korostaa valtionosuuksien yleiskatteellisuutta.

Valtionosuusjärjestelmän perusrakenne

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa valtakunnallisesti. Vuonna 2024 valtionosuusprosentti on 21,92. Yhden kunnan valtionosuus saadaan, kun kunnan laskennallisesta perusteesta/kustannuksesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus, joka on yhtä suuri (€/asukas) kaikissa kunnissa.

Lisäksi kunnille myönnettävässä kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan huomioon seuraavat tekijät:

- lisäosat: syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus, saamen kotiseutu, hyvinvoinnin ja terveyden hyte ja väestön kasvu
- valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset
- järjestelmämuutoksen tasaus
- veromenetysten korvaukset
- verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus.

Edellä mainitut tekijät vaikuttavat sellaisenaan kunnan valtionosuuden määrään eli niistä ei vähennetä kunnan omarahoitusosuutta, kuten laskennallisista kustannuksista.

Maksatus yhtenä kokonaisuutena

Valtionosuus maksetaan kootusti yhtenä kokonaisuutena valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta kuukausittain viimeistään kuukauden 11. päivänä.

Valtionosuusmaksatus sisältää seuraavat erät:

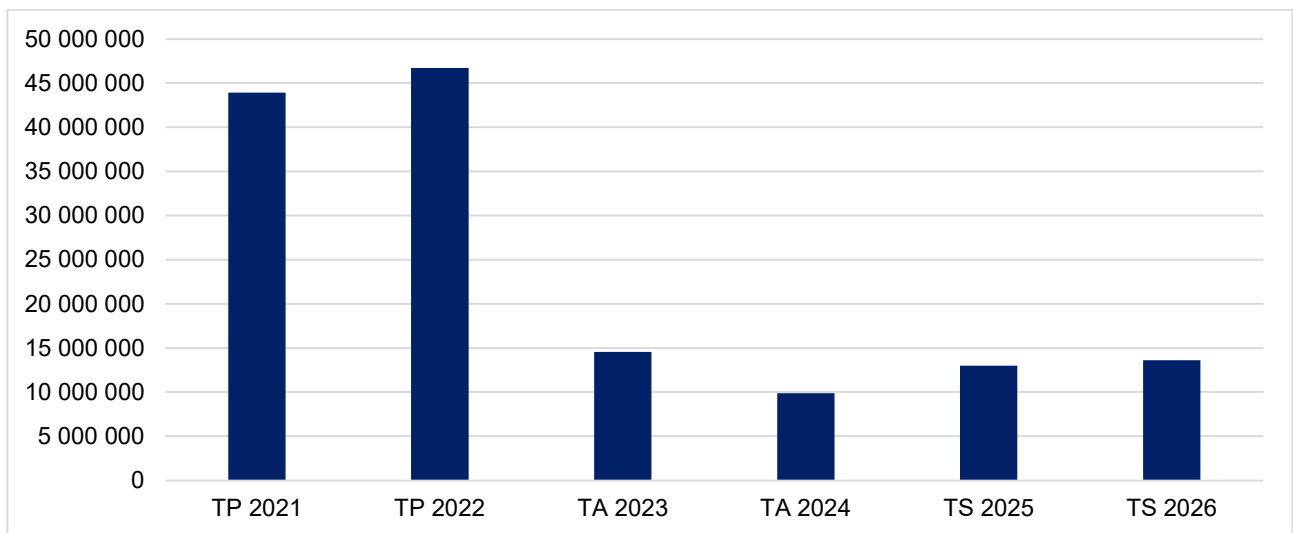
- kunnan peruspalvelujen valtionosuus
- esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset
- opetustoimen rahoituslain mukainen rahoitus.

Maksuerittely valtionosuusmaksatusten eristä toimitetaan maksunsaajille valtionosuuspäätösten yhteydessä.

Nykyinen valtionosuusjärjestelmä on tullut voimaan vuoden 2015 alusta (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 1704/2009).

Taulukko 11. Tornion kaupungin valtionosuudet TA 2023 – TS 2026

Valtionosuudet 1000 euroa	TA 2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	Muutos %	TS 2026	Muutos %
Peruspalvelujen valtionosuus	5 394	730	-86 %	3 659	401 %	4 150	13 %
Verotulojen tasaus	6 300	6 002	-5 %	6 004	0 %	6 004	0 %
Opetus- ja kulttuurit. valtionosuudet	-318	-182	-43 %	-182	0 %	-182	0 %
Verotulomenetyksen kompensatio	3 190	3 331	4 %	3 527	6 %	3 645	3 %
Valtionosuudet yhteensä	14 566	9 882	-32 %	13 008	32 %	13 617	5 %

Kuvio 11. Tornion kaupungin valtionosuudet 2021–2026.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely, Kuntalaki 118 §

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikunta-kriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista aiempaa paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti sovelletaan, mitä lain voimaan tullessa voimassa olleessa kuntalain 118 §:ssä säädetään.

Arviointimenettely voidaan käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa (*ei muutosta aiempaan*)
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa (*ei muutosta aiempaan*)

TAI

jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:

1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia (*aiemmin konsernin negatiivinen vuosikate*)
2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (*aiemmin 1 prosenttiyksikkö*)
3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (*aiemmin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä*)
4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 (*aiemmin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %*)

Kuntayhtymässä arviointimenettely voidaan käynnistää vain, mikäli kuntayhtymä ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110.3 §:n mukaisessa määräajassa.

Keltaiset valot

Kuntalaissa määritellään edelleen tunnuslukujen raja-arvot, jotka kuvaavat kunnan erityisen vaikeaa taloudellista asemaa. Kuntien olisi tarpeen tunnistaa myös tilanteet, joissa kunta on lähellä raja-arvon täyttymistä. Hallituksen esityksessä on esitetty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin.

37 • Talousarvio 2024 ja -suunnitelma 2025–2026

- Konsernin kertynyt alijäämä vähintään 500 e/as
- Konsernin vuosikate-% poistoista alle 100
- Tuloveroprosentti 1,5 %-yks. yli keskimääräisen
- Konsernin lainat ja vastuut 25 % yli keskimääräisen
- Konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0

Arviointimenettelyä ei voida käynnistää yllä mainittujen raja-arvojen (keltaiset valot) täytyessä.

Taulukko 12. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan raja-arvot.

	Raja-arvo	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Vuosikate €/asukas							
Tornion kaupunki	negatiivinen	-1,1 ●	-	-	-	-	-
Tornion kaupunkikonserni	negatiivinen	404 ●	-	-	-	-	-
Vuosikatteen ja poistojen suhde							
Tornion kaupunki	alle 80 %	-	216 ●	132 ●	102 ●	181 ●	23 ●
Tornion kaupunkikonserni	alle 80 %	-	186 ●	135 ●	100 ●		
Tuloveroprosentti							
Tornio	ka. + 1 %-yks. (2019 asti)	21,0 ●					
Tornio	ka. + 2 %-yks (2020 alkaen)		21,0 ●	21,0 ●	21,0 ●	8,36 ●	8,40 ●
Kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tulovero-%		19,88	19,96	20,02	20,01	7,38	7,46
+ 1 %-yks. + 2 %-yks.		20,88	21,96	22,02	22,01	9,38	9,46
Lainojen ja vuokravastuiden määrä, €/as.							
Tornion kaupunki	ka. + 50 %	3 036 ●	3 060 ●	3 065 ●	2 928 ●		
Kaikkien kuntien keskimääräinen lainamäärä		4 143	4 356	3 476	3 363		
Tornion kaupunkikonserni	ka. + 50 %	5 190 ●	5 196 ●	5 100 ●	4 890 ●		
Kaikkien kuntakonsernien keskimääräinen lainamäärä		10 658	8 795	9 083	9 390		
Taseeseen kertyneet yli-/alijäämät, €/as.							
Tornion kaupunki	alij.	364 ●	674 ●	640 ●	654 ●	862 ●	677 ●
Tornion kaupunkikonserni	alij.	1 777 ●	2 283 ●	2 505 ●	2 508 ●		
Suhteellinen velkaantuneisuus, %							
Tornion kaupunki	väh. 50 %	56,3 ●	-	-	-	-	-
Tornion kaupunkikonserni	väh. 50 %	69,9 ●	-	-	-	-	-
Laskennallinen lainanhoitokate							
Tornion kaupunki	alle 0,8	-	1,5 ●	0,9 ●	0,8 ●	1,4 ●	0,3 ●
Tornion kaupunkikonserni	alle 0,8	-	1,7 ●	1,2 ●	1,1 ●		
Asukasmäärä		21 637	21 471	21 326	21 229	21 350	21 000

● = kriisikuntakriteeri ei täyty

● = kriisikuntakriteeri täyttyy

Kriisikuntakriteerien taulukossa ei esitetä Tornion kaupunkikonsernin lukuja talousarvioiden osalta, sillä talousarvioon ei yhdistellä kaikkia kaupunkikonserniin kuuluvia yhtiöitä.

Riskienhallinta

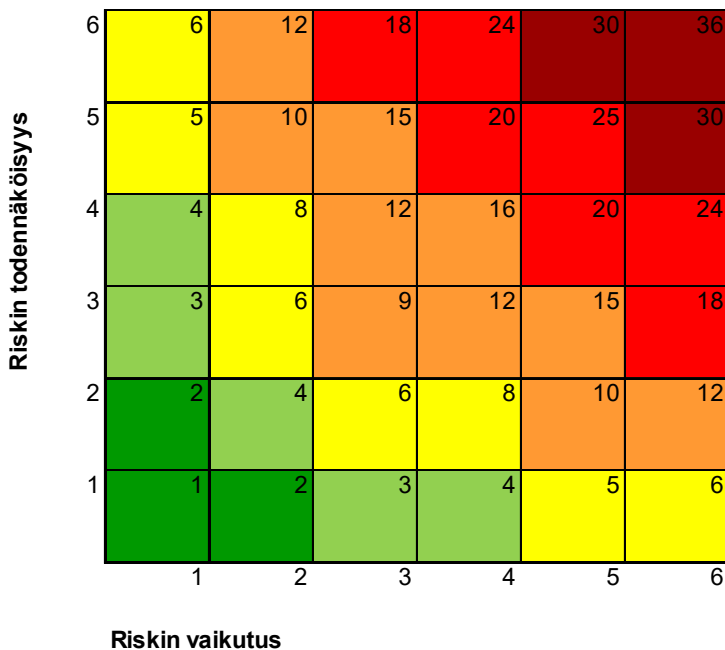
Tornion hallintosäännön § 24 kohdan 13 mukaan kaupunginhallitus vastaa kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta.

Tornion kaupungilla toteutettiin ensimmäinen riskienarviointikierrros kevään 2016 aikana. Avainriskejä ja toimenpiteitä on päivitetty käyttösuunnitelman 2023 sekä vuoden 2024 talousarvion laadinnan yhteydessä. Toimialat raportoivat avainriskeistä ja toimenpiteistä tilinpäätöksen 2023 sekä 2024 kesäkuun osavuositarkastuksen ja tilinpäätöksen 2024 yhteydessä.

Riskien arvioinnissa riskit tunnistetaan ja kuvataan toimialoittain. Niiden toteutumisen vaikutuksia (merkittävyyttä) sekä toteutumisen todennäköisyyttä arvioidaan. Riskien vaikutuksia arvioidaan asteikolla 1–6: Mitä suurempi vaikutus tavoitteisiin, toimintoihin tai talouteen, sitä suurempi arvo annetaan. Riskin kokonaisarviointi vaikutuksen ja todennäköisyyden perusteella (kerrottiin annetut luvut keskenään): Mitä suurempi toteutumisen todennäköisyys ja vaikutus, sitä vakavampi ja merkityksellisempi riski oli. Esimerkki kokonaisarviosta: 1–2 mitätön riski, 3–4 pieni riski, 5–8 kohtalainen riski, 9–16 tuntuva riski, 18–25 merkittävä riski, 26–36 sietämätön riski.

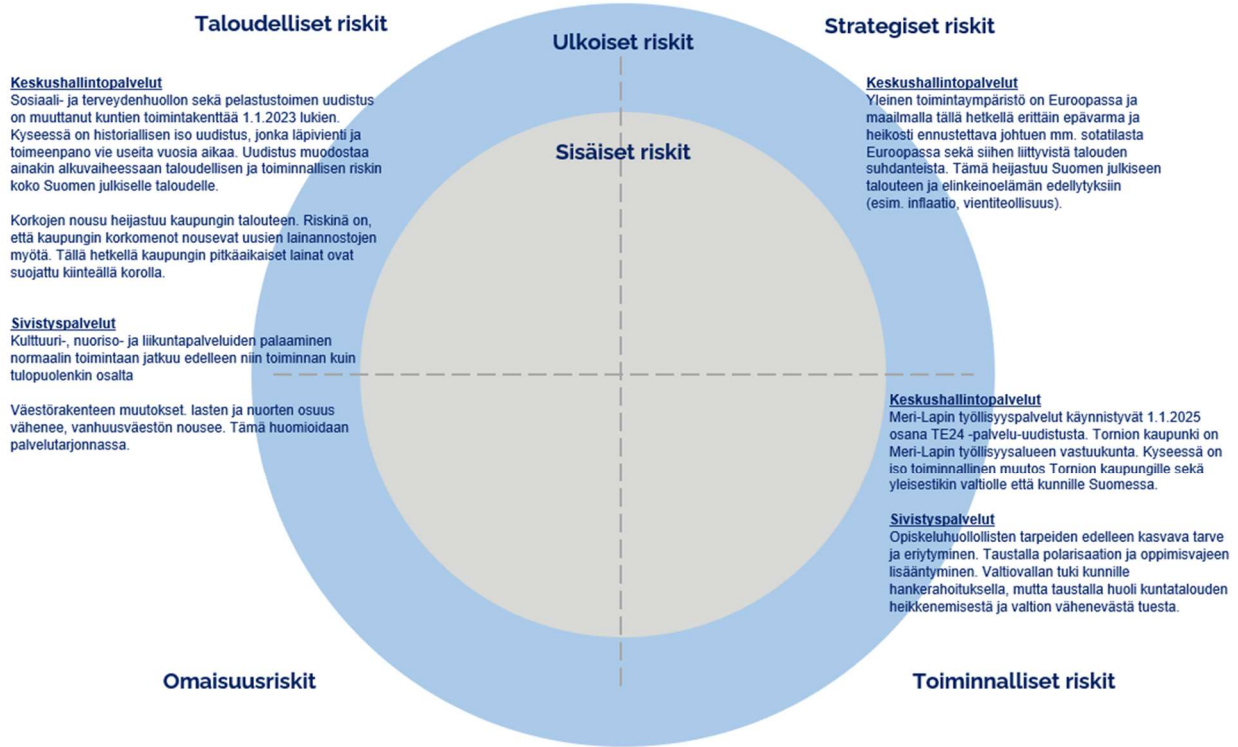
Riskien arvioinnissa ne riskit, jotka saavat numeerisen arvon 9–36 nostetaan avainriskeiksi ja niille on nimetty vastuuhenkilö. Vastuuhenkilöt laativat riskeille toimenpidesuunnitelmat. Riskit jaotellaan sisäisiin ja ulkoisiin riskeihin sekä strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin ja omaisuus riskeihin.

Tornion kaupunki toteuttaa riskiarvioinnissa Kuntaliiton mallia.

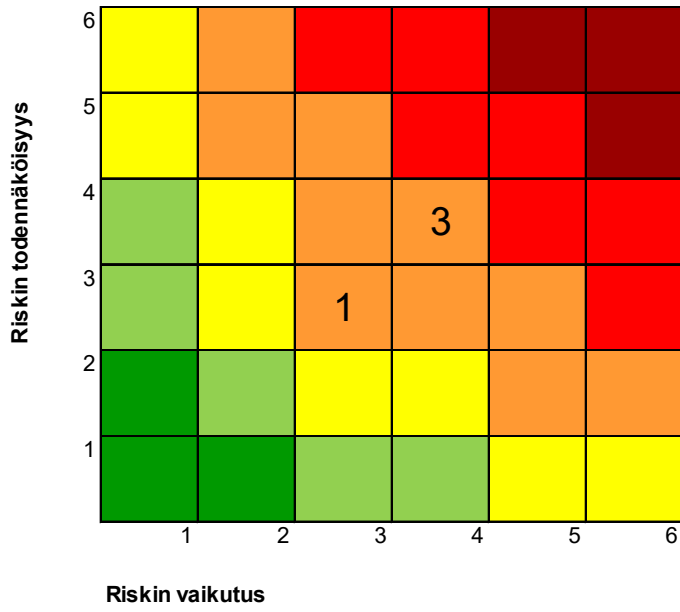
Kuvio 12. Riskien merkittävyys.

Tornion kaupungin sisäiset ja ulkoiset riskit 2024

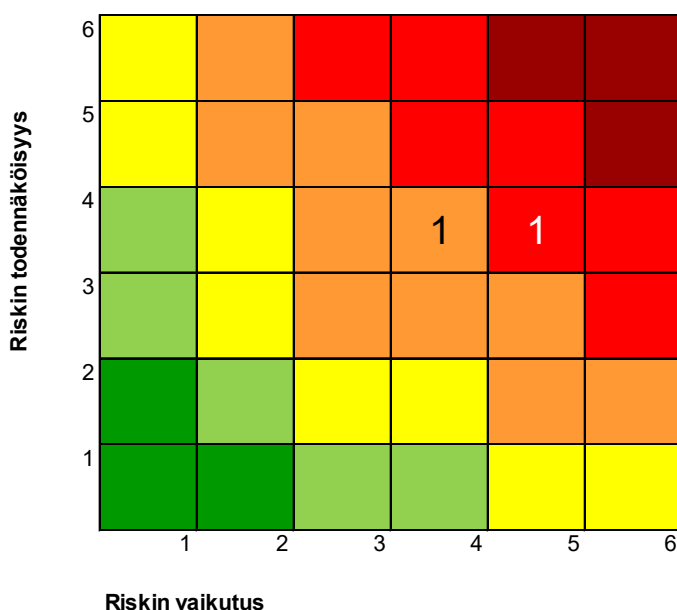

Kuvio 13. Tornion kaupungin sisäiset ja ulkoiset riskit 2024.

Keskushallintopalvelut Riskienhallinta				
Riskityyppi	Riski ja kuvaus	Riskiarvio	Toimenpiteet	Vastuuhenkilöt
Strateginen riski - Ulkoinen	Yleinen toimintaympäristö on Euroopassa ja maailmalla tällä hetkellä erittäin epävarma ja heikosti ennustettava johtuen mm. sotatilasta Euroopassa sekä siihen liittyvistä talouden suhdanteista. Tämä heijastuu Suomen julkiseen talouteen ja elinkeinoelämän edellytyksiin (esim. inflaatio, vientiteollisuus).	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 4 16	Taloudellinen ja toiminnallinen varautuminen palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa (esim. mahdollinen korkosuojaus) Koulutukset Valmiusharjoitukset	Jukka Kujala, Sampo Kangas-talo, Anne Vuorjoki, Outi Kääriäinen, Ilkka Halmkrona, Markus Kannala, Tarja Konola-Jokinen, Henna Ekonoja, Hannu Markkula
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus on muuttanut kuntien toimintakenttää 1.1.2023 lukien. Kyseessä on historiallisen iso uudistus, jonka läpivienti ja toimeenpano vie useita vuosia aikaa. Uudistus muodostaa ainakin alkuvaiheessaan taloudellisen ja toiminnallisen riskin koko Suomen julkiselle taloudelle.	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 4 16	Torniolaisten palveluiden saatavuuden varmistaminen (edunvalvonta) Sujuva yhteistyö hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi (ennaltaehkäisy)	Jukka Kujala, Anne Vuorjoki
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Korkojen nousu heijastuu kaupungin talouteen. Riskinä on, että kaupungin korkomenot nousevat uusien lainannostojen myötä. Tällä hetkellä kaupungin pitkäaikaiset lainat ovat suojattu kiinteällä korolla.	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 4 16	Lainat kilpailutetaan. Pyritään hillitsemään lainanottoa.	Anne Vuorjoki, Jukka Kujala
Toiminnallinen riski - Ulkoinen	Meri-Lapin työllisyyspalvelut käynnistyvät 1.1.2025 osana TE24 -palvelu-uudistusta. Tornion kaupunki on Meri-Lapin työllisyysalueen vastuukunta. Kyseessä on toiminnallinen muutos Tornion kaupungille sekä yleisestikin valtiolle että kunnille Suomessa.	Todennäköisyys: 3 Vaikutus: 3 9	Meri-Lapin työllisyysalueen valmistelu seudullisesti Tornion kaupungin sisäinen valmistelu. Hallintosäätömuutokset + tukipalvelut (päätöksenteon tuki, tietohallinto, henkilöstöpalvelut, talous- ja hankintapalvelut, viestintä, tilapalvelut)	Sampo Kangas-talo, Samuel Jun-tunen, Jukka Kujala, Anne Vuorjoki

Sivistyspalvelut Riskienhallinta				
Riskityyppi	Riski ja kuvaus	Riskiarvio	Toimenpiteet	Vastuuhenkilöt
Toiminnallinen riski - Ulkoinen	Opiskeluhuollollisten tarpeiden edelleen kasvava tarve ja eriytyminen. Taustalla polarisaation ja oppimisvajeen lisääntyminen. Valtiovallan tuki kunnille hankerahoituksella, mutta taustalla huoli kuntatalouden heikkenemisestä ja valtion vähenevästä tuesta.	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 5 20	Pienryhmä ja työelämäpainotteinen peruskoulun suorittamismahdollisuus (TEPPO) jatkavat toimintaa tukena yläkoulujen oppilaille, joissa pyritään ottamaan huomioon oppimisvajeen ja yleensä koronan aiheuttamat ongelmat. Seuranta ja raportointi tuen määrän suhteen. Avun oikea ja nopea kohdentaminen. Talouden seuranta. Lisäksi alakoulujen ns. joustoluokkien toimintaa yhtiäistetään saavutettavuuden lisäämiseksi. Kivirannan koululla uusi laaja-alainen erityisopettaja aloittanut virassa 2023–2024.	Ilkka Halmkrona, Tarja Konola-Jokinen
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluiden palaaminen normaalin toimintaan jatkuu edelleen niin toiminnan kuin tulopuolenkin osalta Väestörakenteen muutokset. lasten ja nuorten osuus vähenee, vanhuusväestön nousee. Tämä huomioidaan palvelutarjonnassa.	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 4 16	Tavoitteena elvyttää toimintaa erilaisilla hankkeilla ja toimintapäivillä. Eri ikäryhmittä mukaan toimintaan.	Ilkka Halmkrona, Tarja Konola-Jokinen

Tornion kaupungin strategisen kehittämisen suuntaviivat

Strategisen ohjauksen periaatteet

Tornion kaupungin ylin päättävä toimielin eli kaupunginvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa (Kuntalaki 410/2015). Kaupunginvaltuuston tehtävänä on päättää mm. Tornion kaupungin strategisista tavoitteista (mm. kaupunkistrategia) ja hyväksyä vuosittain niitä toteuttava talousarvio.

Kaupunginhallituksen tehtävänä on mm. vastata kaupungin hallinnosta, taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (Kuntalaki § 39). Kaupunginhallitus ml. henkilöstö- ja konsernijaostot vastaavat oman toimivaltansa puitteissa siitä, että kaupunkikonsernin päätöksenteko (lautakunnat, tytäryhteisöt) on linjassa kaupunginvaltuuston hyväksymien kaupungin strategisten tavoitteiden kanssa.

Kaupungin johtavien viranhaltijoiden ja esihenkilöiden tehtävänä on valmistella ja toteuttaa strategiassa määritellyt kaupunkitason tulostavoitteet ja johtaa ne toimialoille. Esihenkilöt toiminnallistavat strategian osaksi palveluysiköiden talousarviosuunnittelua ja seuraavat strategian toteutumista omilla vastuualueillaan. Esihenkilöt ovat avainasemassa strategian tavoitteiden toteuttamisessa ja strategiaviestinnässä henkilöstön suuntaan. Henkilöstö on keskeisessä asemassa strategian käytännön toimenpiteiden toteuttajana.

Tornion kaupungin talouden ja toimintojen suunnittelun vuosikello

Kuvio 14. Tornion kaupungin talouden ja toimintojen suunnittelun vuosikello.

Tornion kaupunkistrategia 2021–2025 ja strategian toimeenpano

Tornion kaupunkistrategia 2021–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 25.4.2022 § 45.

Tornion kaupunkistrategia, Maailmanluokan rajakaupunki 2030, on kaupungin tärkein johtamista ja toimintaa ohjaava strategia -tason asiakirja (päästrategia), jossa valtuusto päättää kaupungin toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kaupungin toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kaupunkistrategian mukaisesti. Kaupungin talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kaupunkistrategiaa ja edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan.

Tornion kaupunkistrategiassa on koottu yhteen kaupungin kehittämisen päälinjaukset ja painopisteet valtuustokaudeksi 2021–2025 sekä kaupungin visio vuoteen 2030.

Kaupunkistrategiassa linjattujen toimenpiteiden avulla:

- tuetaan torniolaisten hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta,
- edistetään kaupungin elinvoimaa,
- uudistetaan kaupungin palvelujen järjestämis- ja tuottamistapoja,
- sekä kehitetään kaupunkikonsernia.

Tornion kaupungilla on yksi kaupunkitason strategia ja siitä johdettavat asiakirjat (suunnitelmat, ohjelmat) ovat strategian toteuttamishjelmia. Osa ohjelmista on kaupungille lakisääteisiä ja osa vapaaehtoisia. Uuden kaupunkistrategian myötä ohjelmia uudistetaan ja ajantasaistetaan vaiheittain siten, että ne toteuttavat voimassa olevaa kaupunkistrategiaa. Strategian toteuttamishjelmien uusimis- ja laatimistarve harkitaan ohjelma- ja suunnitelmakohtaisesti.

Tornion kaupunkistrategiaa tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

TOIMINTA-PERIAATTEET

ROHKEA

Visio 2030: Maailmanluokan rajakaupunki

Strategiset päämäärät ja valtuustokauden 2021-2025 strategiset tavoitteet

7.1 Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki

1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki
2. Sujuvat liikenneyhteydet
3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö
4. Osaajien Tornio
5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana

7.2 Hyvinvoiva ja osallistuva torniolainen

6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet
7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut
8. Elämänlaatu- ja palveluiden vahvistaminen
9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki

7.3 Toimiva kaupunkikonserni

10. Kestävä kunta- ja konsernitalous
11. Hyvä hankintapolitiikka vahvistaa paikallista elinvoimaa
12. Uudistuva kaupunkikonserni ja vaikuttava omistajapolitiikka
13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja

TURVALLINEN

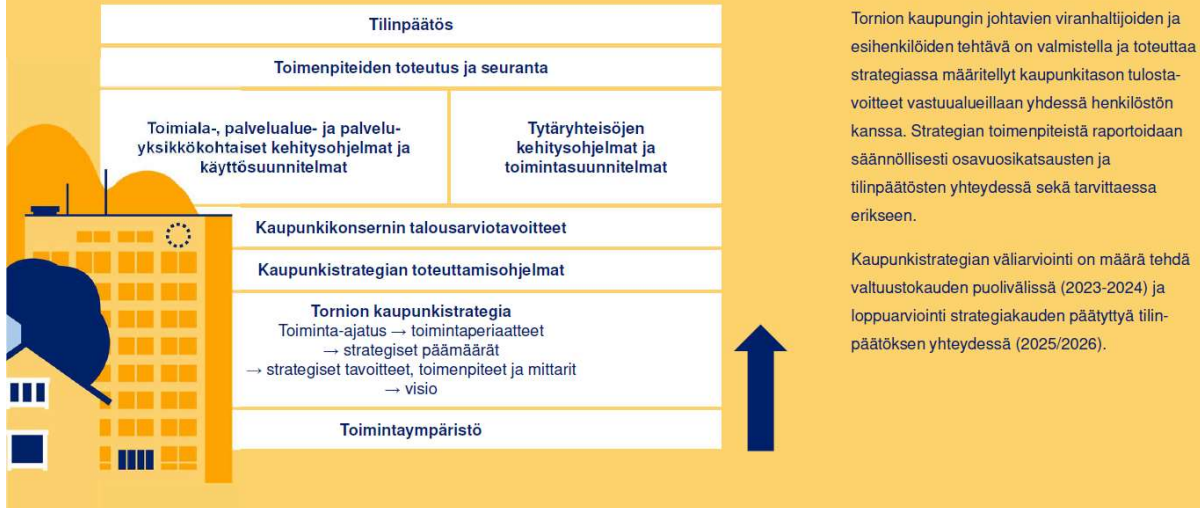
TOIMINTA-AJATUS / Kaupungin perustehtävä
Me olemme elämäsi kumppani ja kotikaupunki:

1. Tuemme teoillamme kaikkien torniolaisten hyvinvointia
2. Edistämme alueen elinvoimaa
3. Järjestämme palvelut kestävästi yli hallinto- ja aluerajojen

KESTÄVÄ

Kuvio 15. Tornion kaupunkistrategian 2021–2025 tiivistelmä.

Kaupunkistrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi

Kuvio 16. Tornion kaupunkistrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi.

Tornion kärkihankkeet

Tornion kaupunkistrategian yhteydessä on määritetty seuraavat kärkihankkeet valtuustokaudeksi 2021–2025:

KÄRKIHANKE 1: Liikenteen edunvalvontahankkeet

- Haaparanta-Tornio-Helsinki uusi henkilöjunayhteys 2025–
- Röyttä-Elijärvi rataosuuden perusparannus ja sähköistäminen
- Tornio-Kolari radan sähköistämisen edistäminen
- Kemi-Tornion lentoaseman lentoliikenteen turvaaminen
- Tornion Röyttän sataman ja meriväylän kehittäminen (mm. sataman TEN-T status ja meriväylän geometria)
- Vt. 21 Tornio-Kilpisjärvi yhteysvälin parantaminen
- Vt. 29 / E4 Tornionjoen sillan peruskorjaus

KÄRKIHANKE 2: Ympärivuotinen Pohjan Stadion

Tavoitteena on nykyisellään vajaakäytöllä olevan Pohjan Stadionin käyttöasteen nosto. Tehdään käyttäjäselvitys sekä sen pohjalta esitys kehittämistarpeista ja mahdolliset investoinnit.

KÄRKIHANKE 3: Suurinvestointien houkuttelu Tornioon

Kehitetään ja luodaan valmiuksia (mm. markkinointi, maankäyttö, työvoiman saatavuus) elinkeinoelämän suurhankkeiden houkuttelemiseksi Tornioon. Potentiaalisia sijoittautumisalueita ovat Arctio, Kyläjoki ja Kromilaakso.

KÄRKIHANKE 4: Kukkolankosken alueen kestävä kehittäminen

- Unescon aineeton kulttuuriperintöhaku
- Tornionjoen riippusilta, uusi yhteys Ruotsiin
- Kukkolankosken alueen asemakaavoitus

KÄRKIHANKE 5: Kulttuurikeskus Wanha Satama → Rantakadun Kulttuurisatama

Tornion keskeisellä kaupunkialueella, pääosin Rantakadun liepeillä, sijaitsee kansallisestikin merkittävä kulttuuripalvelujen keskittymä: Aineen taidemuseo, Tornionlaakson museo, kulttuuritoimisto, Joulun- ja lelumuseo Lekkermani, Åströmin kartano, kirjasto, kesäteatteri, Tornion vanhin katu, jazzit, joulumarkkinat, Felixipuisto, taidekamari, taiteilijaresidenssi Viippola, harrastajien käsityötupa + Porthanin koulu.

Hankkeen tavoitteena on kulttuurikartanon alueen konseptointi ja kehittäminen tiiviimmin yhdeksi kokonaisuudeksi:

- Toiminnallinen yhteistyö ja sisältö, tapahtumat, markkinointi
- Mahdollinen kehittämishanke
- Mahdollinen investointihanke
- Hanke sidotaan osaksi Oulu2026 kulttuuripääkaupunkivuotta

KÄRKIHANKE 6: UNICEF:n Lapsiystävällinen Kunta -mallin käynnistäminen

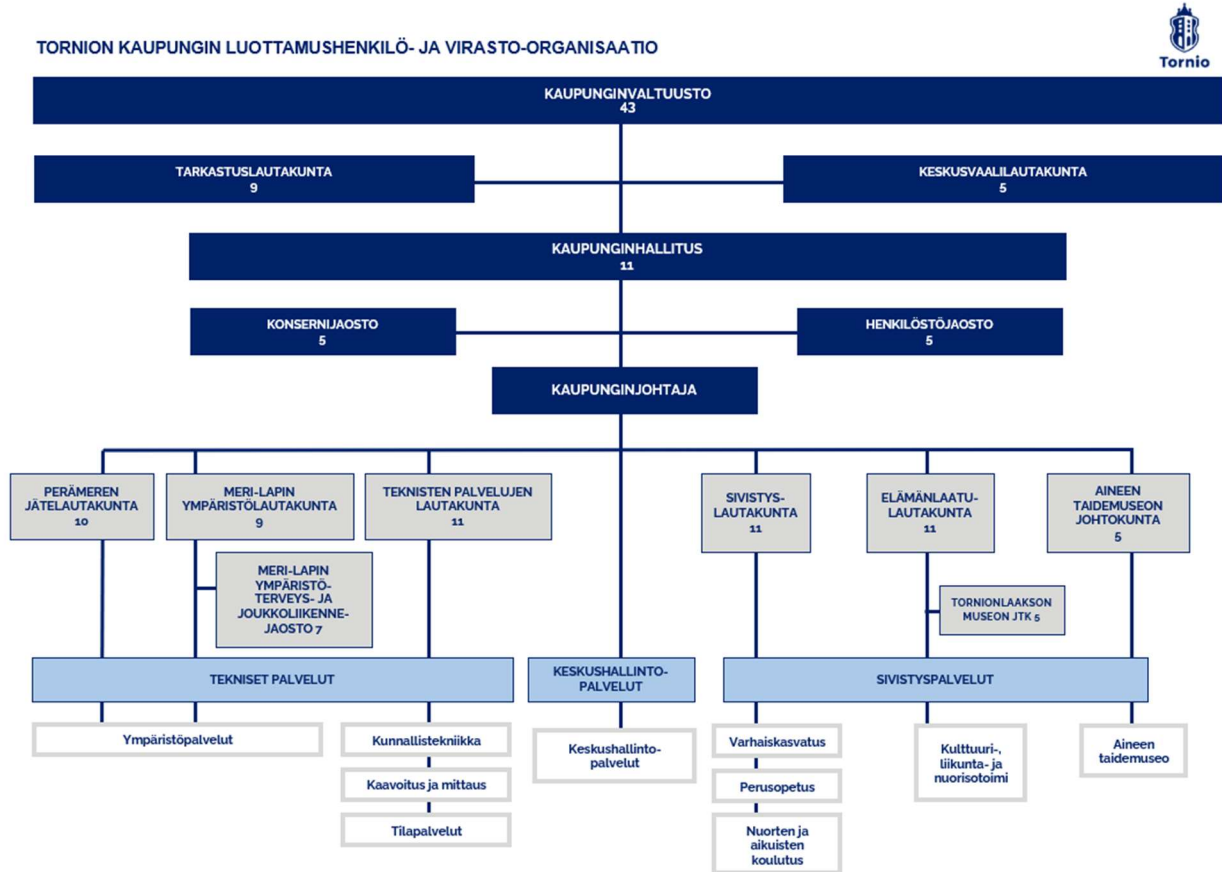
UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli auttaa kuntia tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja lasten arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa.

Malli on käytössä Suomessa 48 kunnassa ja se tavoittaa yli puolet Suomen lapsista (2022).

Tornion kaupungin tavoitteena on käynnistää UNICEF:n Lapsiystävällinen kunta -malli Torniossa kuluvaan valtuustokauden aikana (2021–2025). Lapsiystävällinen kunta -malliin jätettiin hakemus 31.10.2023 ja toiminta käynnistyy heti kun Tornion kaupunki on hyväksytty mukaan Lapsiystävällinen kunta -malliin.

Henkilöstölinjaukset ja henkilöstösuunnitelma

Tornion kaupungin organisaatio koostuu luottamushenkilöorganisaatiosta (toimielimet ja niiden alaiset jaostot) sekä virasto-organisaatiosta, joka jakautuu toimialoihin, palvelualueisiin ja palveluyksiköihin.

Kuvio 17. Tornion kaupungin luottamushenkilö- ja virasto-organisaatio.

Tornion kaupungin palveluksessa oli lokakuun 2023 loppuun mennessä 983 henkilöä, joista vakituisessa työsuhteessa 678 henkilöä, määräaikaisessa työsuhteessa 288 henkilöä ja työllisyysvaroin palkattuja henkilöitä 17. Vakinaisen henkilökunnan määrä on vähentynyt 284 henkilöllä, määräaikaisten henkilömäärä 75 henkilöllä ja työllisyysmäärärahoihin palkattujen henkilöiden määrä viidellä henkilöllä. Yhteensä henkilöstö on vähentynyt 364 henkilöllä. Pääosin vähennys selittyy sosiaali- ja terveyshenkilöstön sekä kuraattorien ja psykologien siirtymisestä Lapin hyvinvointialueen palvelukseen liikkeen luovutuksen ehdoin vuoden 2023 alussa.

Taulukko 13. Henkilöstön määrä toimialoittain palvelussuhteen laadun mukaan sukupuolittain.

31.10.2023	Vakinaiset			Määräaikaiset			Työllistetyt			Kaikki yhteensä		
	M	N	Yht.	M	N	Yht.	M	N	Yht.	M	N	Yht.
Keskus- hallinto- palvelut	8	30	38	1	5	6	0	3	3	9	38	47
Sivistys- palvelut	56	427	483	42	208	250	4	4	8	102	639	741
Tekniset palvelut	45	112	157	8	24	32	4	2	6	57	138	195
Yhteensä	109	569	678	51	237	288	8	9	17	168	815	983

Vuoden 2024 talousarviossa on esitetty perustettavaksi 6 uutta toimea, joista määräaikaisia toimia 4 kpl. Uusia virkoja esitetään perustettavaksi 3 kpl, lakkautettavia toimia 2 kpl sekä nimikemuutoksia 4 kpl.

Uusista viroista / toimista TE24-uudistuksen valmisteluun liittyen on esitetty 2 uutta virkaa, 1 vakituinen toimi ja 2 määräaikaista toimea. TE 2024 -uudistuksen valmistelu rahoitetaan vuonna 2024 valtion muutostuella ja 1.1.2025 alkaen yleisinä valtionosuuksina.

Teknisissä palveluissa yhden määräaikaisen toimen perustaminen liittyy ilmasto-ohjelman laatimiseen. Samoin keskushallintopalveluihin on esitetty yhden määräaikaisen toimen perustamista liittyen sähköisten HR-järjestelmien käyttöönottoon. Sivistyspalveluissa esitetään varhaiskasvatukseen yhden uuden viran ja yhden uuden toimen perustamista sekä kahden toimen lakkauttamista työntekijöiden siirtyessä muualle. Kaikki esitetyt nimikemuutokset 4 kpl liittyvät tehtäväkuvien päivityksiin ja niistä esiin nousseisiin tarpeisiin.

Kuvio 18. Tornion kaupungin henkilöstöohjelma 2021–2025.

Henkilöstöohjelma

Kaupunginvaltuusto on 29.8.2022 hyväksynyt Tornion kaupungin uuden henkilöstöohjelman vuosille 2021–2025. Henkilöstöohjelman strategiakauden tavoitteena on olla Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja. Henkilöstöohjelman visio on asetettu vuoteen 2030. Tornion kaupungin tavoittelee asemaa Lapin vetovoimaisimpana kuntatyönantajana.

Henkilöstöohjelman tavoitteet ovat seuraavat: osaavan työvoiman varmistaminen nyt ja tulevaisuudessa, henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen ja tavoitteellinen ja henkilöstölähtöinen johtaminen. Henkilöstöohjelman tavoitteisiin liittyvät kehittämistoimenpiteet vuoden 2024 aikana ovat seuraavat:

- Sisäisen työnantajakuvan kehittäminen, joka pitää sisällään työyhteisöjen työilmapiirin ja (psykologisen) turvallisuuden tukemisen ja myönteiseen viestintään panostamisen.
- Henkilöstölähtöinen lähijohtaminen, joka tarkoittaa esihenkilöiden työhyvinvointijohtamisen osaamisen vahvistamista ja arjen työn kehittämiseen panostamista.
- Suunnitelmallinen työhyvinvoinnin kehittäminen, jossa pääasiallisesti keskitytään työterveyshuoltoyhteistyön kehittämiseen.

Henkilöstön ja työhyvinvoinnin kehittämishankkeet vuonna 2024

Työ edellä, työ jaksamisen tukena -hanke käynnistyi syyskuussa 2023. Kyseessä on vuoden kestävä hanke, joka toteutetaan yhteistyössä Coronarian kanssa. Hankkeen päätavoitteena on vähentää etenkin pitkittyneitä sairauspoissaoloja kehittämällä erilaisia keinoja pysyä työssä kiinni silloinkin, kun työntekijän työkyky on väliaikaisesti heikentynyt. Tämä edellyttää uutta ajattelua ja uusia käytäntöjä työntekijöiden, työnantajan ja työterveyshuollon kesken. Hankkeelle on saatu Keva:lta Työelämän kehittämisrahaa 15 000 eur. Hankkeen aikana:

- Esihenkilölle syntyy uusi ymmärrys työkyvyn ja työhyvinvoinnin tukemisen teoreettisista ja käytännöllisistä lähtökohdista ja menetelmistä.
- Työyhteisöille muodostuu uusi ymmärrys siitä, että työkyvyn ja työhyvinvoinnin rakentuminen ja tukeminen kuuluvat jokaiselle ja työyhteisöissä voidaan tehdä asioita uudella tavalla, jotta yhteinen työ sujuu, innostus työhön pysyy ja työkyky säilyy.
- Työterveyshuollolle ja esihenkilöille kehittyy yhteinen kieli ja käsitys siitä, miten uudella yhteistyöllä saadaan tuettua henkilöstön työssä pysymistä ja millä keinoin saadaan estettyä, vähennettyä tai lyhennettyä sairauspoissaoloja.
- Esihenkilöille muodostuu verkosto, jossa he voivat tukea toinen toistaan haastavissa työkykyjohtamisen tilanteissa.
- Tornion kaupungin HR on tukena Työ edellä- ideologian vakiinnuttamisessa kaupungin eri toimialoilla.

Varhaiskasvatuksen palvelualueella on käynnistynyt keväällä 2022 tiimityön kehittämishanke, joka jatkuu vuoteen 2024. Hankkeen tarkoituksena on luoda tiimityötä edistäviä rakenteita, edistää työilmapiiriä, kehittää työntekijöiden tiimityötaitoja ja tukea opettajien johtajuutta. Hankkeeseen osallistuu laajasti koko varhaiskasvatuksen henkilöstö sekä esihenkilöt.

Tornion kaupungilla on otettu käyttöön työsuhdepyöräetu 1.1.2023 alkaen. Työsuhdepyöräetu on työnantajan tarjoama etu työntekijöille. Työsuhdepyörän hankinnasta vastaa työnantaja, joka hankkii pyörät leasingpalveluna. Yleisin käytäntö on, että pyöräedun verotusarvo vähennetään työntekijän bruttopalkasta. Tämän edun käyttöönotolla työnantaja tukee työntekijöiden liikkumista ja sitä kautta hyvinvointia. 31.10.2023 mennessä työsuhdepyörä on otettu käyttöön 142 kpl.

Talousarvion rakenne ja sitovuus sekä talousarviossa pysyminen

Talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle talousarvio seuraavaksi kalenterivuodeksi. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden valvonnan välineitä. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa esitetään kuvaukset toimialoista ja toimielimistä tehtävineen ja vastuutahoineen. Toimialan strategiakartan lisäksi esitetään keskeisimmät toimintaympäristön muutokset ja painopistealueet.

Käyttötalouden sitovuus valtuustoon nähden

Bruttomenot/-tulot ovat valtuustoon nähden sitovia seuraavissa toimielimissä:

- Tarkastuslautakunta
- Kaupunginhallitus
- Sivistyslautakunta
- Teknisten palvelujen lautakunta

Nettositovuus valtuustoon nähden seuraavissa toimielimissä:

- Elämänlaatulautakunta
- Aineen taidemuseon johtokunta

Nettositovuus nolla yhteislautakunnissa, joissa Tornio toimii isäntäkuntana:

- Meri-Lapin ympäristölautakunta
- Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto
- Perämeren jätelautakunta
- Meri-Lapin työllisyyslautakunta (perustetaan 2024)

Investointiosan sitovuus

Tornion kaupungin investointiosan tulo- ja menoarviot ovat kokonaisuudessaan toimielimittäin valtuustoon nähden sitovia.

Toimialakohtaisen investointiosan määrärahoja voidaan siirtää hankkeelta ja ryhmältä toiselle lautakunnan päätöksellä, enintään hankintaohjeen mukaisesti pienhankintoihin asti:

- Tavarat ja palvelut 60 000 euroa
- Rakennusurakat 150 000 euroa

Siirron edellytyksenä on, että hankkeen tai ryhmän investoinnit toteutuvat ja määrärahaa jää joltakin hankkeelta tai ryhmältä käyttämättä.

Lautakunnan määrärahojen siirtoihin liittyvät päätökset tulee tuoda valtuustolle, kaupunginhallitukselle ja talouspalveluille (kirjanpito) tiedoksi.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, kuinka kunnan tilikaudelle jaksotettu tulorahoitus riittää palvelutoiminnan jaksotettuihin menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden poistoihin.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tulorahoituksen lisäksi tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja lainan lyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan tai kuinka suuri rahoitusjäämä on ja miten se käytetään.

Liitteet

Liitetietoina ovat mm. tuloslaskelman ja rahoituslaskelman perustelut.

Talousarviossa pysyminen

Toimielin päättää ja toteuttaa talousarviossa pysymisen edellyttämät toimenpiteet.

Kaupunginhallitus edellyttää, että toimialat seuraavat aktiivisesti määrärahojen käyttötilannetta kuukausittain, ryhtyvät toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi ja raportoivat tehdyistä toimenpiteistä kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus pyytää selvityksen talousarviossa pysymisestä sekä seurantaraportit normaaliraportointia useammin, mikäli korjaavia toimenpiteitä ei riittävässä laajuudessa ole tehty.

Kaupunginhallitus korostaa toimialojen kustannustietoisuuden lisäämisen tärkeyttä talousarvion toteutukseksi ja palvelutuotannon sekä tehokkaampien toimintatapojen kehittämiseksi.

Henkilöstökustannuksien säästöissä pyritään hyödyntämään eläköitymistä. Eläköityvien henkilöiden toimien ja virkojen täyttöesitykset harkitaan ja perustellaan tapauskohtaisesti.

Talousarvion muuttaminen

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää kaupunginvaltuusto. Talousarvion muutosten esittämisoiikeus ja -velvollisuus koskee samalla tavoin talousarviossa hyväksytyjä meno- ja tuloarvioita sekä vuoden 2022 tavoitteita.

Talousarviomuutokset on tehtävä talousarviovuoden aikana välittömästi, kun muutostarve on tiedossa. Talousarviomuutoksista huolehtii toimiala.

Käyttötalousosa toimielimittäin

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta Perustiedot
<p>Toimielin ja puheenjohtaja: Tarkastuslautakunta, puheenjohtaja Jari Tervahauta</p>
<p>Toimielimen tehtävä: Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalaissa (410/2015) ja kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä.</p> <p>Tarkastuslautakunta järjestää hallinnon ja talouden tarkastuksen, valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä hankkii tarvittaessa selvitykset ja lausunnot tilivelvollisilta ja kaupunginhallitukselta. Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu perehtyä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sisältöön, arvioida niitä ja raportoida valtuustolle ja kuntalaisille havainnoistaan sekä toiminnan vaikuttavuudesta.</p> <p>Lautakunta huolehtii myös kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta ja valvoo lakisääteisen sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista sekä saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Lisäksi lautakunnan tulee valmistella kaupunginhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi. Arviointitehtävänsä varten lautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa kaupunginvaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen.</p>
<p>Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt: Tarkastustoimi, puheenjohtaja</p>
<p>Toimintaympäristön muutos 2024–2026: Tavoitteena on tuoda paremmin esille jatkuvan arvioinnin tärkeyttä koko kaupunkikonsernin toiminnan kehittämisessä. Tarkastuslautakunnan roolia ja tehtäviä kehitetään valtuuston toimielimille asettamien tavoitteiden toteutuksen seurannassa ja arvioinnin väliraportoinnilla.</p>
<p>Toiminnan painopistealueet 2024: Kevään 2024 aikana tarkastuslautakunta arvioi vuoden 2023 painopistealueita. Vuoden 2024 syksyllä tarkastuslautakunta kuulee johtavia viranhaltijoita ja tytäryhtiöiden edustajia.</p>

Tarkastuslautakunta Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Toimialan htv:t, kehitys	0,25	0,5	0,5	0,5
Toimialan ulkoiset nettokustannukset €/ asukas.	-4	-3,45	-4,4	-4,5
Toimialan toimielinten kokousten ja pykälien lkm.	15 / 118	15 / 128	14 / 110	14 / 130

Keskushallintopalvelut

Keskushallintopalvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuhenkilö	Keskushallintopalvelut Kaupunginjohtaja Jukka Kujala Kehitysjohtaja Sampo Kangastalo
Toimialan toiminta-ajatus	Huolehtia ja vastata kaupunginhallituksen ja keskusvaalilautakunnan päätösvaltaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta
Toimialan toimintaperiaatteet	Rohkea, turvallinen, kestävä
Toimialan visio	Kunnallishallinnon asiantuntija ja rajat ylittävän yhteistyön taitaja
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	<p>Toimielin Kaupunginhallitus</p> <p>Tehtävä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta vastaaminen - Kaupunginvaltuuston päätösten valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta - Kaupungin etujen valvonta - Kaupungin edustaminen puhevallan käyttäminen - Kaupungin toiminnan yhteen sovittaminen - Kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä huolehtiminen - Muut Tornion kaupungin hallintosäännössä mainitut tehtävät <p>Palvelualueet: Keskushallintopalvelut</p> <p>Toimielin Kaupunginhallituksen konsernijaosto</p> <p>Tehtävä: Vastaa kaupunkikonsernin ohjauksen ja konsernivalvonnan kehittämisestä ja omistajaohjauksesta</p> <p>Toimielin Kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto</p> <p>Tehtävä: Kaupungille työnantajana kuuluvien henkilöstöasioiden käsitteleminen</p>

Keskushallintopalvelut				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Toimialan htv:t kehitys	52	50	44	51,5
Toimialan ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-286	-121	-311	-379
Toimialan toimielinten kokousten ja pykäläien lkm	Kaupunginvaltuusto 13 / 194 Kaupunginhallitus 25 / 487 Konsernijaosto 6 / 43 Henkilöstöjaosto 7 / 71 Keskusvaalilautakunta	Kaupunginvaltuusto 10 / 140 Kaupunginhallitus 24 / 487 Konsernijaosto 9 / 48 Henkilöstöjaosto 10 / 104 Keskusvaalilautakunta	Kaupunginvaltuusto 11/160 Kaupunginhallitus 23 / 510 Konsernijaosto 10 / 47 Henkilöstöjaosto 10 / 65 Keskusvaalilautakunta	Kaupunginvaltuusto 11 / 180 Kaupunginhallitus 21 / 490 Konsernijaosto 10 / 55 Henkilöstöjaosto 9 / 64 Keskusvaalilautakunta 25 / 120
Elinkeinopalvelut % koko kaupungin ulkoisista nettokustannuksista	0,47	0,45	1,25	1,14
Tietohallintopalvelut % koko kaupungin ulkoisista nettokustannuksista	1,56	1,62	4,21	4,11
Työllisyyden hoito - Työllistettyjen määrä/vuosi (koko kaupunki) - Työmarkkinatukimaksu euroa - Tutustu työelämään ja tienaa -kampanjan tukiyrityksille euroa - Kesätyöseteli, työllistetyt nuoret - Kesätyöntekijät lkm	Työllisyydenhoito 60 henkilöä 1 534 000 euroa 108 000 euroa 278 nuorta 83 nuorta	Työllisyydenhoito 71 1 169 442 102 240 272 93	Työllisyydenhoito 110 henkilöä 1 180 000 euroa 110 000 euroa 300 nuorta 100 nuorta	Työllisyydenhoito 70 henkilöä 1 200 000 euroa 120 000 euroa 320 nuorta 100 nuorta
HYTE-kerroin / kuntajohto -prosessi-indikaattorit (1-5 kpl): 1) Kuntalaisten elintapojen raportointi - Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintapoja ja niissä tapahtuneita muutoksia.			1) Sairastavuusindeksi 2) TEA-viisari 3) Hyvinvointialueen yhteistyömekanismit, kokoukset lkm 4) HYTE-kerroin indikaattoritieto ja muutokset on raportoitu touko-kesäkuussa vuosittain 5) HYTE-kerroin lisäosan seuranta 6) Sote-järjestämissäistietosisällön seuranta ja raportointi	1) THL:n sairastavuusindeksin korvaa uusi kansallinen terveysindeksi. Käytönoton seuranta. 2) TEA-viisari 3) Hyvinvointialueen yhteistyömekanismit, kokoukset lkm 4) HYTE-kerroin indikaattoritieto ja muutokset raportoidaan touko-kesäkuussa vuosittain 5) Valtionosueiden HYTE -lisäosan seuranta 6) Sote-järjestä-

				mislain vähimmäistietosisällön seuranta ja raportointi käyttöön
2) Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kuvaavat mittarit - Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa määritellään vuosittain mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.			1) Toimialakohtaiset mittarit 2) HYTETU-johdoryhmä valvoo työryhmien mittareiden käyttöä toimialojen työskentelyssä ja arvioinnissa 3) HYTETU-johdoryhmä valvoo ja raportoi poikkihallinnollisen HYTU-yhteistyön toteutumista hyvinvointikertomuksessa	1) Toimialakohtaiset mittarit 2) HYTETU-johdoryhmä valvoo HYTU-ohjelman toteutumista 3) HYTETU-johdoryhmä raportoi ohjelman poikkihallinnollisen HYTU-yhteistyön toteutumista hyvinvointikertomuksessa
3) Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen - Tarkastuslautakunnan tekemässä arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.			Tarkastuslautakunta määrittelee arvioitavat kohteet ja raportoi muutoksista vuosittain arviointikertomuksessa.	Tarkastuslautakunta määrittelee arvioitavat kohteet ja raportoi muutoksista vuosittain arviointikertomuksessa.
4) Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijuus Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.	Kyllä (hyvinvointisuunnittelija)		Kyllä (hyvinvointisuunnittelija)	Suunnittelijaresurssi (0,5 htv) on nimettynä, TEA-viisari.
5) Asiakasraadit tai foorumit Kunnan palveluiden suunnittelussa/kehittämistyössä hyödynnetään asiakasraateja/foorumeja.	Kyllä, mm. Tornion kylien neuvosto		Kyllä, mm. Tornion kylien neuvosto, toimijatrefeillä järjestöt ja muut toimijat mukana.	Osallisuusmallin toimeenpano toimialoilla. Järjestötreffien lukumäärä ja kohdentaminen. Vaikuttamistoi- mielinten ja kylien neuvostojen kuulemiset.

Kaupunginhallitus
Perustiedot**Toimielin ja puheenjohtaja:**

Kaupunginhallitus, puheenjohtaja Olli Rainio
Konsernijaosto, puheenjohtaja Ismo Säily
Henkilöstöjaosto, puheenjohtaja Marja-Liisa Husa

Kaupunginhallituksen tehtävä:

- Kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta vastaaminen
- Kaupunginvaltuuston päätösten valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta
- Kaupungin etujen valvonta
- Kaupungin edustaminen puhevallan käyttäminen
- Kaupungin toiminnan yhteen sovittaminen
- Kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä huolehtiminen
- Muut Tornion kaupungin hallintosäännössä mainitut tehtävät

Kaupunginhallituksen konsernijaosto

Vastaa kaupunkikonsernin ohjauksen ja konsernivalvonnan kehittämisestä ja omistajaohjauksesta

Kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto

Kaupungille työnantajana kuuluvien henkilöstöasioiden käsitteleminen

Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt:

Keskushallintopalvelut, kehitysjohtaja Sampo Kangastalo

Toimintaympäristön muutos 2024–2026:

Pääministeri Orpon hallitusohjelma hallituskaudelle 2023–2027 julkistettiin 20.6.2023. Yksi keskeisimpiä tavoitteita ohjelmassa on vahvistaa Suomen julkista taloutta kuluvalle hallituskaudella.

Talousarvio- ja suunnittelukaudella 2024–2026 pidetään useat vaalit, joilla on välittömästi ja välillisesti vaikutusta kaupungin palveluihin. Presidentinvaali pidetään 28.1.2024 (2. kierros 11.2.2024), europarlamenttivaalit 9.6.2024 sekä alue- ja kuntavaalit 13.4.2025. Vuonna 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja. Seuraavat eduskuntavaalit on määrä pitää 18.4.2027.

TE-palvelut 2024 -uudistuksen myötä TE-palvelut siirtyvät kunnille 1.1.2025 alkaen. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Uudistuksessa huomioidaan palvelujen yhdenvertainen saatavuus. Uudistuksen valmistelu on käynnissä Meri-Lapin alueella, jossa tavoitellaan omaa yhteistoiminta-aluetta. Meri-Lapin työllisyysalueen vastuukunnaksi on päätetty Tornio.

Toiminnan painopistealueet 2024:

1. Meri-Lapin työllisyysalueen valmistelu
2. Tornion kaupungin organisaation uudistaminen
3. Tornion digitiekartan laatiminen
4. Työnantajakuvan kirkastaminen
5. Vuonna 2023 päivitettyjen omistajapoliittisten linjausten toimeenpano

Keskushallintopalvelut Hankesalkku					
Hankkeen nimi	Hallinnoija	Vastuu- lautakunta	Palvelu- yksikkö	Toteutusaika	Tornion maksuosuus TA-vuonna
Meän Outokaira LEADER -ohjelma	Outokaira Tuot- tamhan ry.	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2021–2027	62 682,40 e
Perämeren ranni- kon kalatalousstra- tegia LEADER-oh- jelma	Oulun seudun Leader ry.	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2021–2027	1 450 e
Uuden sukupolven organisaatiot (USO7)	Kuntaliitto	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2023–2024	13 000 e
Nuori Yrittäjyys toi- minta	Kemi-Tornionlaak- son koulutuskun- tayhtymä Lappia	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut		Tornion maksu- osuus 100 % = 9 334,57 e Keskushallinto 50 % (4667,285 e) Sivistyspalvelut 50 % (4667, 285 e)
TRIWA LIFE	Suomalais-ruotsa- lainen rajajokiko- missio	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2023–2029	1 000 e (kerta- maksu)
Digiverkostohanke	Kuntaliitto	Kaupunginhallitus	Tietohallintopal- velut	2023–2024	9 900 e
Työ edellä, työ jak- samisen tukena Tornion kaupun- gissa	Tornion kaupunki	Kaupunginhallitus, henkilöstöjaosto	Henkilöstö- ja työllisyyspalve- lut	15.8.2023- 15.8.2024	15 000 e (työyh- teisön kehittämis- määräraha)
Lappi-brändi 2.0 - Vahvalla ja moni- puolisella brändillä ratkaisuja Lapin haasteisiin	Lapin liitto	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	1.1.2024- 31.12.2026	4 768 e
Verkostoilla vaih- doksiin	Lapin Yrittäjät ry.	Kaupunginhallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2023–2025	2023: 807,86 e 2024: 1 938,86 e 2025: 1 131 e
Ohjaamo - Tornio	Tornion kaupunki	Kaupunginhallitus	Henkilöstö- ja työllisyyspalve- lut	1.9.2023 - 31.8.2026	90 492 e (100 %) TA24: n. 30 000 e / 12 kk (työllisyysmäärä- rahat)

Keskushallintopalvelut Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Kukkolankosken alueen kestävä kehittäminen	UNESCO:n aineeton kulttuuriperintö -hakuprosessiin osallistuminen ja rajayhteistyökysymyksissä tukeminen. Syksyllä 2023 haettu Dipnet fishing in Torne Valley -Aurora Interreg -hankkeelle rahoitusta (Tornio, Haaparanta, Novia ym.)
	2. Sujuvat liikenneyhteydet	Tornion liikenteellinen saavutettavuus paranee	1) Liikenteen edunvalvontahankkeiden edistäminen (palvelut, infrastruktuuri) erityisesti Tornion kaupunkistrategiassa määriteltyjen hankkeiden osalta. Painopisteinä 2024 erityisesti Helsinki-Tornio-Haaparanta kv-henkilöjunayhteys, Kolarin radan sähköistäminen, Vt. 21 kehittäminen sekä Kemi-Tornion lentoaseman ja lentoliikenteen kehittäminen). 2) Meri-Lapin joukkoliikenteen järjestämistasasuunnitelman ja uuden palvelutason toimeenpanon valmistelu TA25 (ml. TornioHaaparanta Matkakeskuksen kehittäminen). Suunnitelman toimeenpano edellyttää kaikkien Meri-Lapin kuntien päätökset asiasta.
	3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	1) Yrittäjämönteinen elinkeinopolitiikka ja päätöksenteko kaupunkiorganisaatiossa. Maankäytön, kaavoituksen ja yritystoiminnan tarpeiden yhteensovittaminen mm. kaupungin elinkeinoryhmässä. 2) Tornion kaupunki - Business Tornio Oy palvelun järjestäjä/tilaaja - tuottaja yhteistyö (BT kehittämissopimus 2024 toimenpiteet).
	4. Osaajien Tornio	Osaajien ja työvoiman saataavuus sekä kohtaanto paranevat Torniossa	1) Tornion kaupungin ja kaupungissa toimivien oppilaitosten välisen yhteistyön jatkuva kehittäminen ja toimeenpano kumppanuussopimus -mallilla (Lapin AMK Oy, Ammattiopisto Lappia, Peräpohjolan Opisto). Uusien kumppanuussopimusten laatiminen vuosille 2024+

			<p>2) Lapin työllisyyden kuntako-keilu Torniossa 1.3.2021-31.12.2024.</p> <p>3) TE 2024 -uudistuksen valmistelu yhteistyössä Lapin ja Meri-Lapin alueen kuntien kanssa. Meri-Lapin työllisyysalue, jossa Tornio vastuukuntana 1.1.2025-</p> <p>4) Tornion kaupungin työnantajakuvan kehittämistyön jatkaminen (jatkoa vuodelta 2023). Tornio mukana Lappi-tason osaaaja-markkinoinnissa (HOL).</p>
	5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Tornion kaupunki / keskushallin-topalvelut hyödyntää aktiivisesti paikallisia, seudullisia, kansallisia ja kansainvälisiä yhteistyöverkostoja koko kaupungin kehittämisessä	<p>Osallistuminen mm. seuraaviin verkostoihin ja yhteistyöalustoihin:</p> <p><u>Kansainvälinen yhteistyö ja rajayhteistyö:</u> TornioHaparanda, Tornionlaakson neuvosto, Perämerenkaari, Pohjoiskalotin neuvosto, Arctic Mayors Forum, UNICEF-lapsiystävällinen kunta</p> <p><u>Kansalliset:</u> Seutukaupunkiverkosto, Uuden sukupolven organisaatiot (USO7), Digiverkostonhanke, Suomen tuulivoimakautunkien ja kuntien verkosto</p> <p><u>Maakunnalliset ja seudulliset:</u> House of Lapland Oy, Meri-Lapin kehittämiskeskus ry. ym.</p>
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	<p>1) Tornion kaupungin ja Lapin hyvinvointialueen välinen yhteistyö toimii sujuvasti.</p> <p>2) Tornion kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuusohjelma 2021–2025 ohjaa toimialoja toimenpiteiden kohdentamisessa</p>	<p>1) Yhteistyörakenne ja prosessit otetaan käyttöön.</p> <p>2) HYTU-ryhmä seuraa ja kokoaa tietoa, ja HYTETU -johtoryhmä johtaa toteutumista.</p>
	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	<p>1) Sähköisten kuntapalveluiden kehittäminen asiakaslähtöisesti</p> <p>2) Meri-Lapin työllisyysalueen toimintojen yhteensovittaminen (mm. tukipalvelut) Tornion vastuukuntaorganisaatioon.</p>	<p>1) Tornion digiagendan toimeenpano (mm. sähköisen pysyväisarkiston hankinta).</p> <p>2) Tornion digitiekartan laatiminen digiverkostohankkeen jatkona</p> <p>3) Meri-Lapin työllisyysalueen toimintojen yhteensovittaminen (mm. tukipalvelut) Tornion vastuukuntaorganisaatioon.</p>
	8. Elämänlaatu- ja palveluiden vahvistaminen	Tornion ydinkeskustan elävöittäminen tapahtumilla	1) Happy New Twice tapahtuman järjestäminen

			2) Kaupunginhallituksen päättämä tapahtumatuki suuremmille tapahtumille
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	<p>1) Tornion osallisuusmallin toimeenpano ja seuranta</p> <p>2) Veto- ja pitovoimaa vahvistava, yhteisöllisyyttä rakentava asukasviestintä ja -markkinointi</p> <p>3) Vaalien järjestäminen</p>	<p>1) Osallisuusmallin toimenpiteen osallistuvan budjetoinnin edelleen kehittäminen (mm. sähköinen työkalu)</p> <p>2) Aktiivinen ja vaikuttava osallistuminen ”Lappi-brändi 2.0 – Vahvalla ja monipuolisella brändillä ratkaisuja Lapin haasteisiin” -hankkeeseen, jossa on tavoitteena Lapin veto-, pito- ja elinvoiman kasvattaminen, lappilaisen brändikuvan monipuolistaminen sekä työvoiman saatavuuden haasteeseen vastaaminen.</p> <p>Aktiivinen kuntalais-, media- ja sidosryhmäviestintä kaupunkistrategian strategisten tavoitteiden, toimenpiteiden ja kärkihankkeiden toteuttamisesta.</p> <p>TE-palvelu-uudistuksen valmistelusta kertova aktiivinen ja oikea-aikainen, monikanavainen viestintä sekä viestinnällinen valmistautuminen uudistuksen voimaantumiseen vuonna 2025.</p> <p>3) Presidentinvaali 28.1.2024 (1. kierros) ja 11.2. (2. kierros). Europarlamenttivaalit Suomessa 9.6.2024</p>
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	<p>1) Koko kaupungin käyttötalouden talouden tasapainottamista ja sopeuttamista jatketaan 2024.</p> <p>2) Kaupungin ja konsernin kokonaisinvestoinnit mitoitetaan rahoituksellisesti kestäväälle tasolle</p>	<p>1–2) Käyttötalouden jatkuva seuranta ja raportointi. Erikseen tehtävät päätökset käyttötalouden tasapainottamisesta.</p> <p>Investointien osalta noudatetaan talousarviota 2024.</p>
	11. Hyvä hankintapolitiikka vahvistaa paikallista elinvoimaa	<p>1) Ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävät ja vastuulliset hankinnat (hankintalinjat)</p> <p>2) Tornio-kaupunkikonsernin hankintaosaamisen ylläpito ja vahvistaminen (hankintaohje, koulutukset)</p>	<p>1) Tornion kaupungin hankintalinjausten ja ohjeiden ajan tasalla pitäminen</p> <p>2) Hankinta- ja logistiikkapalvelujen yhteensovittaminen TE24 -palvelu-uudistukseen</p> <p>3) Sähköisen hankintatyökalun käytön laajentaminen</p>
	12. Uudistuva kaupunkikonserni ja vaikuttava omistajapolitiikka	1) Tornio-kaupunkikonsernin päätöksenteon johdonmukaisuuden ja suunnitelmallisuuden edistäminen, omaisuuden arvon säilyttäminen ja riskienhallinta.	1) Vuonna 2023 päivitetyn omistajapolitiittisten linjausten toimeenpano

		2) Kaupunkiorganisaation ja hallintosäännön uudistaminen, uusi organisaatio 1.1.2025-	2) Hallintosäännön ja uuden organisaation valmistelu
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Tornion kaupungin henkilöstöohjelman toimeenpano (Lapin vetovoimaisin kuntatyönantaja 2030): - Osaavan työvoiman varmistaminen nyt ja tulevaisuudessa - Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen - Tavoitteellinen ja henkilöstölähtöinen johtaminen	1) Työ edellä, työ jaksamisen tukena Tornion kaupungissa - hankkeen toteuttaminen (KEVA, Työelämän kehittämisraha) 2) Tornion kaupungin henkilöstöohjelman toimeenpano

Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuhenkilö	Sivistystoimenjohtajat Ilkka Halmkrona ja Tarja Konola-Jokinen
Toimialan toiminta-ajatus	Sivistyspalvelut tuottaa ja kehittää monipuolisia palveluja lähtökohtanaan kuntalaisten tarpeet koko eliniän ajaksi.
Toimialan toimintaperiaatteet	Rohkea, turvallinen, kestävä
Toimialan visio	Tornio - historiaansa arvostava, kuntalaisten tarpeet monipuolisesti huomioiva, kansainvälinen ja kehittyvä kulttuurin ja koulutuksen keskus.
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	<p>Toimielin Sivistyslautakunta</p> <p>Tehtävä: Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perus ja lukio-opetuksen järjestäminen</p> <p>Palvelualueet: Varhaiskasvatus, peruskoulutus, nuorten ja aikuisten koulutus</p> <p>Toimielin: Elämänlaatulautakunta</p> <p>Tehtävä: Kulttuuri, kirjasto, museo, liikunta- ja nuorisotoiminnan palvelut sekä kansalaisopistossa annettavan opetuksen järjestäminen ja kehittäminen.</p> <p>Palvelualueet: Kulttuuri, nuoriso ja liikunta.</p> <p>Toimielin: Aineen taidemuseo</p> <p>Tehtävä: Aineen taidemuseon toiminnan järjestäminen ja kehittäminen</p> <p>Palvelualueet: Aineen taidemuseo</p>

Sivistyspalvelut Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Toimialan htv:t kehitys	646	682	590	609
Toimialan ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-1 517	-1593	-1 691	-1 853
Toimialan toimielinten kokousten ja pykäläien lkm	Sivistyslautakunta 12 /138 Elämänlaatulautakunta 11/106 Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 6/24 Aineen taidemuseon johtokunta 7/57	Sivistyslautakunta 13/178 Elämänlaatulautakunta 14/141 Tornionlaakson maakunta museon johtokunta 4/28 Aineen taidemuseon johtokunta 7/55	Sivistyslautakunta 11 /120 Elämänlaatulautakunta 11/60 Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 4/10 Aineen taidemuseon johtokunta 6/20	Sivistyslautakunta 12/ 140 Elämänlaatulautakunta 11/70 Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 4/10 Aineen taidemuseon johtokunta 7/ 25

Sivistyspalvelut Hankesalkku					
Hankkeen nimi	Hallinnoija	Vastuulautakunta	Palveluyksikkö	Toteutusaika	Tornion maksuosuus TA-vuonna
4121 Kaksivuotinen esiopetuskokeilu 2022-2024	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus	1.1.2022-31.12.2024	0 € (Ei omavastuuta)
4124 Valssin käyttöönotto 23-24	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus	1.1.2023-30.6.2024	9.706 €
4125 VAKA tasa-arvo 23-24	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus	1.1.2023-31.12.2024	23.500 €
4184 MAITO-hanke 22-24	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Perusopetus	20.6.2022-31.7.2024	8.500 €
4186 VAKA ja perusopetus COVID-19 22-24	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus ja perusopetus	26.10.2022-31.7.2024	13.368 €
Pudas Akkreditointi	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Perusopetus	1.6.2023-31.8.2024	
4188 Esi- ja perusopetuksen tasa-arvo 23-24	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus ja perusopetus	23.3.2023-31.12.2024	37.250 €
4189 Jengiytymisen torjuminen	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Perusopetus	23.3.2023-31.12.2024	16.500 €
4190 METKA-Tornion harr.malli 23-24	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Perusopetus	1.8.2023-31.7.2024	25.000 €

4191 Pohjoinen lumipallo-efekti	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Perusopetus	1.6.2023-31.12.2024	3.500 €
4219 Lukio-oppimisentuki 2023	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Lukio	9.11.2022-31.7.2024	3.656 €
4220 Erasmus +2024 Lukio	Sivistyspalvelut	Sivistyslautakunta	Lukio	1.5.2023-31.12.2024	
4311 Tehemäkö yhdessä	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto	15.3.2023-30.6.2025	0 € (Ei omavastuuta)
4312 YHDESSÄ!	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto	25.5.2023-30.6.2025	19.905 €
4513 Opintoseteliopiskelua, osamista ja osallisuutta	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Kansalaisopisto	26.5.2023-31.12.2024	0 € (Ei omavastuuta)
4654 KO5-6 2023-2024	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	1.1.2023-31.12.2024	3.788 €
4655 Etsivä nuorisotyö 2023-2024	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	1.8.2023-31.7.2024	41.140 €
4656 Kläpit tallessa 2023-2024	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	1.5.2023-31.5.2024	1.889 €
4657 Nuorten talo Aaltonen	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Nuorisotoimi	1.1.2023-31.12.2024	889 €
4730 Kallio-Lehtonen- Valkoinen tait.	Sivistyspalvelut	Aineen taidemuseon johtokunta	Taidemuseo	1.1.2023-31.12.2024	1.650 €
4733 AVI taideleiri	Sivistyspalvelut	Aineen taidemuseon johtokunta	Taidemuseo	1.5.2023-31.5.2024	445 €
4735 Näyttelypalkio 2024	Sivistyspalvelut	Aineen taidemuseon johtokunta	Taidemuseo	26.5.2023-31.12.2024	4.150 €
4734 SKR Lappi	Sivistyspalvelut	Aineen taidemuseon johtokunta	Taidemuseo	1.1.2023-31.5.2024	0 €
Oulu 2026	Sivistyspalvelut	Aineen taidemuseon johtokunta	Taidemuseo	1.1.2023-31.12.2026	0 €
4692 Solekko Tehä	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Liikuntatoimi	1.1.2023-31.12.2024	29.500 €
4451 Kalottjazz & Blues	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	Kulttuuritoimi	27.-29.6.2024	0 €
4461 Senioreiden kesäkimara	Sivistyspalvelut	Elämänlaatu- palvelut	Kulttuuritoimi	1.6.-31.8.2024	0 €
4520 Kläpit lipolla	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	TL museo	1.9.2023 - 31.8.2025	0 €
Interg Aurora	Sivistyspalvelut	Elämänlaatulautakunta	TL museo	1.12.2024-31.12.2026	0 €

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja:

Sivistyslautakunta, puheenjohtaja Katariina Petäjämäa

Toimielimen tehtävä: Lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perus- ja lukio-opetuksen järjestäminen ja kehittäminen.

Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt:

Varhaiskasvatus: varhaiskasvatuspäällikkö Riitta Keloneva

Perusopetus: sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona

Nuorten ja aikuisten koulutus sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona

Toimintaympäristön muutos 2024–2026:

Vuoden 2023 alusta tapahtunut hyvinvointialueen aloittaminen ja sitä kautta sivistyspalveluiden nouseminen suurimmaksi toimialueeksi kaupungissa korostaa näiden palveluiden suurta merkitystä ja tärkeyttä ns. uudessa kunnassa. Käyttötalouden haasteet jatkuvat ja oppilasmäärässä tapahtuviin muutoksiin on myös varauduttava tiivistämällä palveluverkkoa. Esitys asian suhteen tehdään syksyn talousarviokäsittelyn 2024 aikana. Tässä esityksessä otetaan kantaa myös aikatauluun. Tähän liittyy Pirkkiön koulun toiminnan siirtäminen Kokkokankaan koulun ja osittain myös Hannulan koulun yhteyteen 1.8.2024 alkaen. Suunnitelmavuosille 2025–2026 laaditaan aikataulu koskien muita mahdollisia muutoksia kouluverkon suhteen. Aleneva oppilasmäärä on haaste, mutta on myös huomioitava voimakkaasti lisääntyvät opiskeluhaullolliset tarpeet. Lähtökohtana ja tavoitteena on opetuspalveluiden alueellisen tasa-arvon, tason- ja laadun takaaminen. Samalla linjataan uuden päiväkodin toteuttamisen aikataulu ja toteuttamismalli.

Opiskeluhaullon kehittäminen ja uudistaminen jatkuu. Vuonna 2023 tehdyt pienryhmät yläkouluja varten jatkavat toimintaansa ja niiden vaikutusta tulee seurata ja tarvittaessa tehdä tarvittavat muutokset. Alaluokkien osalta on myös pohdittava ns. joustoluokkien riittävyttä yksilöllisen tuen tarpeen lisääntymässä.

Yhteisöllisen opiskeluhaullon juurruttaminen kouluihin ja sitä kautta koko opiskeluhaullon uudelleen tarkastelu erityisen ja tehostetun tuen osalta on toteutettava lähivuosina. Opiskeluhaullossa on ollut nähtävissä yksilöllisen tarpeen lisääntyminen jo vuosia. Torniossa on käytävä läpi nykyiset alakoulujen joustoluokat, erityisryhmät ja yläkoulujen tarpeet ja pyrkiä rakentamaan oppilaita parhaiten palveleva konsepti. Varhaiskasvatuksen siirtyminen kolmiportaiseen tukeen omalta osaltaan jouduttaa tätä uudistusta. Varhaiskasvatuksessa uuden päiväkodin paikka ja toteuttamistapa päätetään vuoden 2024 aikana laadittavan koulu- ja päiväkotiverkoston suunnitelman yhteydessä.

Toimintaympäristö suhteen vuosille 2024–2026 ajoittuu myös Unicefin - lapsiystävällisen kuntamallin rakentaminen ja vuonna 2026 on tavoitteena saada Tornio kyseisen mallin piiriin, Tämä tarkoittaa laajaa eri kunnan toimialojen yhteistyötä lasten - ja nuorten parhaaksi.

Toiminnan painopistealueet 2024:

Lukuvuonna 2023–2024 oppivelvollisuuden laajentumisen piirissä ovat kaikki ikäluokat ja toiminnan aiheuttamat lisäkustannukset näin ollen selviävät. Samoin tarkasteluajanjaksolla 5-vuotisesikoulukokeilu loppuu. Jälkimmäisestä tehtävä vertailututkimus jatkuu vuoden 2024 aikana.

Varhaiskasvatuksessa on siirrytty ns. kolmiportaiseen tukeen 1.8.2022 alkaen ja vuonna 2024 luodaan edellytyksiä ja seuranta tuen antamiseen.

Alenevaan oppilasmäärään reagoiminen on aloitettava jo talousarviossa 2024. Ensimmäisenä rakenteellisena toimenpiteenä Pirkkiön koulun toiminta siirretään Kokkokankaan ja osittain myös Hannulan kouluun 1.8.2024 alkaen. Vuoden 2024 aikana otetaan kantaa ja aikataulutetaan myös muut palveluverkkoon tehtävät muutokset vuosina 2025–2026. Taustalla ovat jo edellä mainitut syyt; lasten määrän väheneminen, valtionosuuksien leikkautuminen ja oppilasuhaullollisen tarpeen voimakas lisääntyminen.

Perusopetuksessa panostus erityisopetuksen suhteen kohdistetaan yläkoulujen oppilaille. Raumolla on aloittanut ns. TEPPO-ryhmä, jossa yhdeksäsluokkaisille oppilaille tarjotaan mahdollisuus opiskella perusopetuksen viimeinen vuosi osittain työelämäpainotteisesti. Oppilaat ovat itse hakeutuneet kyseiseen ryhmään ja heidän edistymistään seurataan. Lisäksi pienryhmätoiminta jatkuu ns. sähkötalossa.

Suomen mallin harrastustoimintaa kouluihin -hanketta on jatkettu. Jokaisessa Tornion koulussa on oppilaiden itse valitsemaa harrastustoimintaa ainakin yhtenä päivänä viikossa yhdistettynä koulupäivään.

Unicefin lapsiystävällinen kunta -toimintaan hakeminen vuoden 2023 aikana. Kouluviraston alaisuuteen on perustettu työryhmä, joka syksyyn 2023 mennessä perehtyy mallin vaatimuksiin ja toteutustapaan. Lapsiystävällinen kuntamalli on kaikkia toimialoja koskeva asia, jossa lasten- ja nuorten rooli kunnassa nostetaan merkittävään rooliin. Hakemuksen jättämisen jälkeen jo vuoden 2024 aikana kartoitetaan tätä mallia tukevaa toimintaa ja uudistuksissa lapsiystävällisyys nostetaan keskiöön.

Kotouttamiseen liittyvät tehtävät siirtyivät sivistyslautakunnan toiminnan alle vuoden 2023 alussa. Kotoutumisen ja sivistyslautakunnan alaisen toiminnan sujuvuuteen kiinnitetään huomiota. Lähtökohtana on miettiä keinoja, joilla koulu voi edesauttaa kotoutumista.

Lautakunnan hyväksymässä kunnallisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa vuodelle 2024 nostettiin painopistealueeksi opiskelijahuollon saavutettavuus ja tuen oikea kohdentuminen. Lisäksi esiin nostettiin koulukiusaamiseen puuttuminen ja yhteisten käytänteiden luominen Tornion kouluille. Näitä painopisteitä tarkkaillaan ja kehitetään koko lukuvuoden ajan.

Sivistyslautakunta				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Varhaiskasvatuspalvelut				
Palvelualueen htv:t kehitys	196	177,42	187,58	179,5
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-446	- 450	-474	-523
Päiväkotien käyttöaste %	61,82	77 %	80 %	85 %
0–6 v. ikäluokka Päivähoidossa %	80 %	80 %	85 %	85 %
Peruskoulutus				
Palvelualueen htv:t kehitys	318	290.37	307,33	311,0
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-827	-826	-918	-1 003
Luokkien keskip koko / oppilasta				
1–6 lk	17	18	17	17
7–9 lk	22	22	23	22
Oppilasmäärä	2300	2351	2278	2258
	Kielikoulu 79	Kielikoulu 70	Kielikoulu 73	Kielikoulu 48
	Haaparannalla peruskoulua käyviä 15	Haaparannalla peruskoulua käyvät 17	Haaparannalla peruskoulua käyvät 8	Haaparannalla peruskoulua käyvät 10
Euroa / oppilas	-7 414	- 7745	-8 600	-9 327
Nuorten ja aikuisten koulutus				
Palvelualueen htv:t kehitys	25	24.28	24,99	24
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-93	- 99	-102	-111
Lukion oppilasmäärä	315	324	321	317
	Kaksoistutkinto- laisten määrä 93	Kaksoistutkinto- laisten määrä 95	Kaksoistutkinto- laisten määrä 74	Kaksoistutkinto- laisten määrä 75
Käyttömenot lukiossa euroa / oppilas	- 6 500	6 555	-6 789	-7 344

Sivistyslautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Vähenevän lapsimäärän huomiointi palveluverkkosuunnitelmissa. Palveluverkon alueellisen tasapuolisuuden takaaminen	Palveluverkkouudistus takaa varhaiskasvatuksen ja alakoulujen opetuksen ns. lähipalveluna. Uudistuksen toimenpiteet ajoittuvat vuosille 2024–2026.
	2. Sujuvat liikenneyhteydet	Yläkoulujen ja II asteen opiskelijoille pyritään järjestämään sujuvat joukkoliikenneyhteydet opiskelupaikkaan.	Koulukuljetus kilpailutetaan alkuvuodesta 2024 ja samalla reitit ja aikataulut ottavat huomioon myös II asteen tarpeet. Lisäksi uusitaan koulukuljetusohjeistus ja tarkastellaan oikeutta koulukuljetukseen.
	4. Osaajien Tornio	Varhaiskasvatuksen ja opetuspuolen osaajien ja kelpoisten työntekijöiden rekrytointiin panostaminen. Tätä kautta avoimiin virkoihin ja toimiin saadaan kelpoiset hakijat.	Uuden hallintosäännön myötä rekrytointiin on saatu ketteryyttä. Uutena toimenpiteenä Ns. Kuntarekryn laajempi tekninen hyödyntäminen ja somen käytön lisääminen sekä Tornio nimisen kaupungin esiin nostaminen.
	5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Peruskoulut ja lukio ovat mukana erilaisissa kansainvälisyyttä lisäävissä hankkeissa esim, Erasmus+. Hankkeita organisoit niin opetusministeriö kuin -hallitus.	Hankkeisiin osallistuminen taloudellisesti kestäväällä pohjalla eli mahdollisimman pienellä omavastuulla. Tarkoituksena niin opettajien kuin oppilaidenkin kansainvälisten kontaktien lisääminen.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Parantaa lasten- ja nuorten asemaa ja hyvinvointia niin vapaa-ajalla kuin opetuksessa. Kehittää opiskeluhoiltoa ja luoda malli, joka ottaa huomioon tarpeet koko kaupungin alueella. Painopisteenä opiskeluhoillon oikea ja tehokas kohdentuminen sekä koulukiusaamiseen puuttumisen mallin laatiminen yhteiselle pohjalle. Koulunuorisotyö on vakiintunut säännölliseksi toiminnaksi molemmille yläkouluille.	Harrastamisen Suomen malli toiminnassa jokaisessa koulussa. Kunnallisen opiskeluhoilto-suunnitelman toimenpiteisen ja painopistealueiden jalkauttaminen kouluille. Koulunuorisotyön lisäksi on hankerahalla palkattu yhteisöohjaaja, jonka toimenkuvaan kuuluu oppilaiden ja huoltajien kanssa tapahtuva yhteistyö.
	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Viisivuotisesikoulukokeilun tulosten kerääminen ja vertailu verkkoiryhmiin. Varhaiskasvatuksessa uuden päiväkodin toteuttamistavan valinta. Alenevaan oppilasmäärään vaurautuminen.	OKM:n antamien tutkimussuunnitelmien noudattaminen. Toteuttamistapa määritellään talousarviokäsittelyn 2024 yhteydessä. Palveluverkkoesityksen yhteydessä.

		Valssijärjestelmässä mukana oleminen. Liittyy varhaiskasvatuksen laadun mittaamiseen.	Karvi toimittaa valmiit mittarit, joita sovelletaan Tornion varhaiskasvatuksessa.
	8. Elämänlaatu- ja palveluiden vahvistaminen	<p>Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisen suunnittelu varhaiskasvatuksessa ja Tornion kouluissa.</p> <p>Erialaisten oppijoiden ja tukea tarvitsevien yläkoulujen oppilaiden pedagoginen tukeminen.</p> <p>Suomen malli harrastustoiminnan juurruttaminen peruskouluhin.</p> <p>Kotouttamistoiminnan siirtymisen sivistyslautakunnan alaisuuteen.</p>	<p>Tunnetaitoportaiden päivittäinen käyttö varhaiskasvatussyksiköissä. Tasa-arvo- ja kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelmien tekeminen ja arviointi toimintakauden aikana.</p> <p>Opettajien veso-koulutuspäivien ohjelma rakentuu tämän teeman ympärille. Sähkötalo- ja Teppo ryhmän pilotointi aloitettu syyslukukaudella 2022. Ryhmien toimivuuden ja saavutusten arviointi.</p> <p>Lukuvuonna 2023–2024 jokaisessa torniolaisessa peruskoulussa toimii harrasteryhmiä Suomen mallin mukaisesti.</p> <p>Toimintaan liittyvien sopimusten päivittäminen ja henkilöstövalinnat.</p>
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Huoltajien osallisuuden vahvistaminen niin varhaiskasvatuksessa kuin opetuksessakin.	Yhteisöllisen opiskelu- ja huollon kehittäminen. Kyselyjä huoltajille varhaiskasvatuksesta ja opetuksen osalta toimintayksiköittäin. Tulosten arviointia ja niiden pohjalta tehtäviä toimenpiteitä.
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstön määrän suunnittelu alueen lapsimäärän mukaiseksi.	<p>Liittyy palveluverkkotyöryhmän tekemään esitykseen verkon tiivistämisestä ja sen aikataulusta. Tavoitteena alueellinen tasa-paino ja yksiköiden toimivuus,</p> <p>Pirkiön koulun toiminnan siirtäminen Kokkokankaalle ja osittain myös Hannulan koulun yhteyteen 1.8.2024 alkaen. Taustalla laskeva oppilasmäärä. Myös vuosille 2025–2026 ajoittuvat rakenteelliset muutokset aikataulutetaan vuoden 2024 aikana.</p>
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	<p>Koulutuksiin ohjaaminen ja niiden järjestäminen tukemaan varhaiskasvatuksen henkilöstön ja opettajien työtä. Varhaiskasvatuksessa henkilöstön tiimityökoulutus jatkuu.</p> <p>Yhteisöllisyyden vahvistaminen eri yksiköissä.</p>	<p>Paluu ns. normaaliin esim. vesokoulutusten ja koulun henkilökunnalle suunnattujen koulutusten suhteen.</p> <p>Tyky -toimintaan panostaminen.</p> <p>Kehityskeskustelut, työpaikkakokoukset jne. Työhyvinvoinnin vahva esille nostaminen.</p>

Elämänlaatulautakunta

Elämänlaatulautakunta

Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja: Markku Taramaa

Toimielimen tehtävä:

Kulttuurin, kirjaston, museon, liikunnan ja nuorisotoiminnan palvelut sekä kansalaisopistossa annettava opetus ja kehittäminen.

Toimielimen palvelualue ja vastuhenkilö:

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimi: sivistystoimenjohtaja Tarja Konola-Jokinen ja Ilkka Halmkrona

Toimintaympäristön muutos 2024–2026:

Elämänlaatupalveluiden merkitys kaupungin toiminnoissa kasvaa, niin HYTE-kertoimen muodossa kuin sosiaali- ja terveyspalveluiden hyvinvointialuille siirtymisen myötä.

Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys.

Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut ja monet muut kunnan tehtävät hyvinvointi-indikaattoreiden valossa.

Toiminnan painopistealueet 2024:

HYTE-kertoimiin panostaminen

- kaupunki pyrkii madaltamaan kulttuurin osallistumisen kynnystä
- lasten ja nuorten liikkumiseen panostetaan
- kaupunki järjestää kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille (METKA-hanke)
- nuorisotoimi hakee kehittämisavustusta nuorten liikkumista ja luonto- ja ympäristösuhdetta edistävään hankkeeseen
- Nuorisotoimi ja kansalaisopisto panostavat uusien kuntalaisten saavuttamiseen ja ennaltaehkäiseviin toimiin syrjäytymisen ehkäisyn ja hyvinvointivajeen paikkaamiseksi
- Rantakadun kulttuurisataman kehittämistyötä jatketaan
- Kirjastossa panostetaan lukemiseen innostamisessa ja sosiaalisiin tapahtumiin

Elämänlaatulautakunta				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi Palvelualueen htv:t kehitys	110	66	63,67 (+tunti-työntekijät)	67,49
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-141	-150	-180	-197
Kävijämäärät:				
- Kirjasto (lainausten määrä/kävijämäärä)	215 301 / 30 801	186 723 / 41 582	220 000 / 48 000	220 000 / 48 000
- Nuorisotyö	39 404	37 976	40 000	40 000
- Kulttuuritoimisto	50 508	16 700	15 000	16 000
- Tornionlaakson museo	7 000	6 645	8 000	8 000
- Uimahalli	40 697	68 626	80 000	75 000
- Putaan liikuntahalli		120 000	130 000	130 000
Kulttuuri- ja nuorisotoimen jakamat avustukset (euroa):				
- Kulttuuritoimi (kulttuuriavustus/tapahtumatuki)	14 850	15 760	16 000/ 30 000	16 000 / 30 000
- Nuorisotoimi	14 000	13 700	14 200	14 600
- Liikuntatoimi	105 280	112 502	120 000	140 000
Tornion kansalaisopisto				
- opetustunnit	7 019	6 803	8 500	9 200
- kurssit	218	237	300	350
- osallistujat	2 215	2 531	3 500	3 600

Elämänlaatulautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	<p>Tornio on viihtyisä ja eloisä tapahtumakaupunki.</p> <p>Nuorisotyö tukee ja mahdollistaa nuorten omaehtoista toimintaa ja tarjoaa mielekkäitä, yhteisöllisiä vaihtoehtoja nuorten kasvu- ja elinympäristöihin.</p> <p>Liikuntapalvelut tarjoaa liikunnanohjauksesta vauvasta vaariin ja luo puitteet omaehtoisen liikunnan harrastamiseen sisäliikuntatiloissa.</p> <p>Kirjasto tuottaa laadukkaita kirjastopalveluita kaikenikäisille.</p> <p>Tornionlaakson museo toimii monimuotoisen aineellisen, aineettoman ja digitaalisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristöjen vaalimisen, kehittämisen, tallentamisen ja esittelyn asiantuntijana. Museo tuottaa näyttelyitä, tapahtumia, toimintaa ja alueellisia palveluja yhdenvertaisesti kaikkien kuntalaisten saataville vaikuttaen samalla positiivisen paikallisidentiteetin kehittämiseen.</p>	<p>Jatketaan aktiivista ja alati kehittyvää tapahtumatuotantoa (mm. Kalottjazz &Blues, Tornion valokauden avaus, Happy New Twice).</p> <p>Tuetaan omaehtoista harrastamista antamalla tiloja nuorten ryhmien käyttöön ja toteutetaan nuorten aktivoimisen ja hyvinvoinnin tukemisen menetelmiä Metka-harrastusetsivän toimesta, nuorten lajikokeilujen, Pop up -nuorten tilassa tapahtuvien harrastuslajiesittelyjen avulla sekä panostamalla kylien nuorisotoimintaan.</p> <p>Liikuntapalvelut käynnistää uutta toimintaa ikäihmisille matalan kynnyksen periaatteella.</p> <p>Kirjasto kehittää erilaisia yhteistyömuotoja, lisää tapahtumia ja jalkauttaa palveluja.</p> <p>Tornionlaakson museo toimii yleisöään varten. Museo on alueellinen vastuumuseo, joka toteuttaa asiantuntijana alueellisen museotoiminnan edistämistehtävää ja alueellista kulttuuriympäristötehtävää Tornion ohella Kemin, Keminmaan, Kolarin, Muonion, Pellon, Simon, Tervolan ja Ylitornion alueilla. Museossa on kolme vaihtuvaa näyttelyä. Museo järjestää yleisötapahtumia museossa ja vastuualueellaan sekä tavoittaa yleisöä myös digitaalisten palvelujen avulla.</p>
	3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	Tornionlaakson museo tuo toiminnassaan esille rajanylitystä kulttuuriperintöä sekä Tornion pitkäa ja merkittävää historiaa.	Tornionlaakson museo tekee aktiivisesti kansainvälistä yhteistyötä alueen kulttuuriperintöön liittyen hankkeissa, näyttelytoiminnassa, tapahtumissa ja tutkimuksessa. Museo palvelee kansainvälisiä vieraita kaupungin virallisena infopisteenä.
	4. Osaajien Tornio	Lapin etsivän nuorisotyön alueellinen koordinaatio ja aktiivinen rooli valtakunnallisessa kunnallisen nuorisotyön kehittämisverkostossa Kanuunassa.	Tornion nuorisotoimi vastaa Lapin etsivän nuorisotyön alueellisesta koordinaatiosta, kehittämisestä, seututapaamisista ja etsivien nuorisotyöntekijöiden Aika-

		<p>Tornionlaakson museo toimii Tornionlaakson alueen moninaisen kulttuuripääoman tallentajana. Alueellisena vastuumuseona museolla on suurta yhteiskunnallista vaikuttavuutta.</p> <p>Kansalaisopiston mahdollistaa opintopistekursseilla suoritusmerkinnät hyväksytysti suoritetusta kurssista.</p>	<p>lisä-perehdyttämisestä. Nuorisotyöntekijät osallistuvat Kanuunan nuorisotyön eri ammattialojen kehittämiskeskusteluihin aktiivisina toimijoina ja kouluttajina.</p> <p>Museon yhteiskunnallinen rooli vahvistuu ja näkyy viranomaislausuntojen ja -neuvottelujen määrässä ja annetuilla alueellisilla palveluilla. Museon osaamista ja kokoelmia käytetään monipuolisesti ja aktiivisesti.</p> <p>Kansalaisopisto mahdollistaa opintopistekursseilta suoritusmerkinnät kielten kursseilta ja selvittää mahdollisuutta laajentaa opintopistekurssitarjontaa myös muihin kansalaisopiston tarjomiin kursseihin.</p>
5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana		<p>Haaparanta-yhteistyö kulttuurituotannossa. Lapin kulttuuriverkostossa ja Lapin lastenkulttuuriverkostossa mukanaolo. Kansallisen kulttuurikentän aktiivinen seuranta.</p> <p>Säännöllinen ja tiivistyvä yhteistyö Haaparannan nuorisotoimen kanssa kulttuurisessa ja liikunnallisessa nuorisotyössä sekä moniammatillisessa yhteistyöverkostossa.</p> <p>Kansainvälinen kaksiosainen opintovierailu nuorisotyön ammattilaisille.</p> <p>Kansalaisopisto vastaa yhteiskunnan tarpeisiin parantamalla aikuiskoulutuksen oppijoiden avaintaitoja ja edistää heikommassa asemassa olevien oppijoiden osallisuutta.</p> <p>Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä Lapin kirjastojen kesken ja osallistuu aktiivisesti Pohjoisen eKirjaston kehittämiseen.</p> <p>Tornionlaakson museo on maailman ainoa kahdessa maassa sijaitsevan kaupungin yhteinen museo, jonka toiminta on vähintään kaksikielistä.</p> <p>Liikuntapalvelut tekee yhteistyötä Haaparannan vapaa-aikapalveluiden ja koulutoimen</p>	<p>Rajan ylittävät yhteiset tapahtumat. Verkostojen yhteisiin koulutuksiin ja kokouksiin osallistuminen, vertaistuen antaminen ja saaminen. Kansallisen ”Kulttuuria yhteistuumin” -hankkeen toimenpiteisiin osallistuminen.</p> <p>Toteutetaan yhteistyössä kulttuurisen nuorisotyön tapahtumia. Haaparannan nuorisotyö on mukana nuorten luontoliikuntaa edistävän hankkeen toteuttamisessa. Moniammatillisessa verkostoyhteistyössä toteutuu toimiva rajanylitys tiedon ja kokemusten vaihto.</p> <p>Nuorisotoimi osallistuu LappiNyt 2.0 -hankkeeseen toteutettavaan kansainväliseen nuorisotyön ammattilaisten ryhmävaihtoon.</p> <p>Kansalaisopisto laatii suunnittelu- ja opettajan johdolla kansalaisopistolle pitkäaikaisen kansainvälisen liikkuvuuden strategisen suunnitelman ja hakee Erasmus+ akkreditointia.</p> <p>Kirjastolta osallistutaan aktiivisesti koulutuksiin ja kehitetään tiiviimpää yhteistyötä Lapin kirjastojen kesken.</p> <p>Haaparannan kunta vastaa Tornionlaakson museon kuluista museolehtorin osalta 100 % ja kulttuuriperintökoordinaattorin osalta 50%. Edistetään Unescon</p>

		<p>kanssa. Mukanaolo liikunnan verkostoissa.</p>	<p>aineettoman kulttuuriperinnön hakemusta Ruotsin ISOFin ja Suomen Museoviraston kanssa. Toteutetaan koskikalastukseen liittyvää Interreg Aurora -hanketta.</p> <p>Liikuntapalvelut mahdollistaa Haaparannan kunnan oppilailla uimaopetuksen Tornion uimahallilla. Soveltavan liikunnan ja 3. sektorin kanssa tehtävä yhteistyö, esim. Senioripisteeltä ohjattava nettijumppa 1kk/kk, Vanhusten viikon reippailutapahtuma Pohjan stadionilla sekä heidän ilmaisuinnit. Ikäinstituutin verkostoissa mukana olo.</p>
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	<p>Annetaan heikoimmassa asemassa oleville mahdollisuus päästä kulttuurin ja liikunnan pariin.</p> <p>Tuotetaan hyvinvointia monipuolisen ja saavutettavan kulttuuritarjonnan avulla.</p> <p>Erytisnuorisotyössä vahvistetaan nuorten hyvinvointia ja mielen terveyttä ennaltaehkäisevän päihdetyön ja sosiaalisen vahvistamisen toimintamalleilla.</p> <p>Kirjastolla järjestetään kirjailijavierailuja ja muita tapahtumia yhdessä muiden toimijoiden kanssa.</p> <p>Liikuntapalvelut tarjoavat laadukkaita liikuntaryhmiä jokaiselle ikäryhmälle. Vesiliikuntataitojen ja olosuhteiden jatkuva kehittäminen.</p> <p>Museo on rajaton kohtaamispaikka, jolla on myönteinen vaikutus hyvinvointiin elämän eri vaiheissa.</p>	<p>Jatketaan Kaikukortti-toimintaa aktiivisesti ja mahdollistetaan vähävaraisten osallistumismahdollisuudet.</p> <p>Kaikki elämänlaatu palveluiden yksiköt hakevat autismiystävällisen-sertifikaatin.</p> <p>Kulttuuriesityksiä viedään suoraan vanhus- ja vammaislaitoksiin sekä koulu ja -varhaiskasvatuksen yksiköihin.</p> <p>Järjestetään kokemukselliseen oppimiseen perustuvat, tunnetaitoja ja mielen hyvinvointia vahvistavat Camera obscura -toimintapäivät 9. luokkalaisille nuorille sekä kaikille 6.luokkaisille ikätasoinen päihdekysely ja itsetuntemusta ja hyvinvointitaitoja vahvistavat tunnit.</p> <p>Kirjasto järjestää vuosineljänneksin suunniteltuja tapahtumia ja kirjailijavierailuja.</p> <p>Liikuntapalvelut järjestää toimintaa vuoden ympäri vuodenaikat huomioiden, uimahallilla teemapäiviä, aikuisten alkeis- ja tekniikkakursseja sekä vauva- ja perheunteja. Solekko Tehä -hankkeen toteuttaminen.</p> <p>Museo järjestää tapahtumia kaiken ikäisille. Vahvistetaan museon tilojen turvallisuutta, toimivuutta ja esteettömyyttä. Toteutetaan Kläpit lipolle -hanketta ProSiian ja Aineen taidemuseon kanssa.</p>

7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	<p>Ympärivuotinen ja monipuolinen tapahtumatarjonta kaikille kuntalaisille.</p> <p>Rantakadun kulttuurisataman konseptointi ja kehittäminen.</p> <p>Porthanin puitteiden kehittämisen tilan käyttömahdollisuuksien monipuolistamiseksi kulttuurintekijöille.</p> <p>Koulunuorisotyö on vakiintunut säännölliseksi toiminnaksi molemmilla yläkouluilla.</p> <p>Kirjasto opastaa ja mahdollistaa erilaisten digitaalisten laitteiden käytön kuntalaisille.</p> <p>Tornionlaakson museo on kaikkia kuntalaisia varten.</p> <p>Liikuntapalvelut huolehtii toiminnan jatkuvuudesta ja kehittämisestä.</p>	<p>Aktiivinen palautteen haku ja kehitystoimenpiteet niiden pohjalta.</p> <p>Rantakadun kulttuurisatama -ympäristön kehittäminen yhdessä teknisten palveluiden kanssa sekä sisällön ja konseptin mahdollinen hankkeistaminen.</p> <p>Hankitaan tarvittavaa tekniikkaa ja kalustoa Porthanin rakennuksen suojelun ja muiden talon käyttäjien tarpeiden puitteissa.</p> <p>Perustetaan koulunuorisio-ohjaajan toimi - toimipaikkana Raumon yläkoulu.</p> <p>Kirjasto tarjoaa kuntalaisille mahdollisuutta käyttää tulostimia, kopiokonetta ja tietokoneita arjen helpottamiseksi. Erilaisia aineistoja varataan ja tilataan asiakkaiden lainattavaksi Lapin kirjastoista. Omatoimilehtisalista voi noutaa varattuja aineistoja kirjaston ollessa suljettu.</p> <p>Tornionlaakson museon teemavuosi Vårt gemensamma museum - Meän museo.</p> <p>Liikuntapalvelut toimivat useissa ulko- ja sisäliikuntakohteissa eri puolilla kaupunkia.</p>
8. Elämänlaatupalveluiden vahvistaminen	<p>Moniammatillinen verkosto vahvistuu ja yhteiset työmuodot kehittyvät nuorten syrjäytymiskehityksen ennaltaehkäisemiseksi ja tulevaisuustaitojen edistämiseksi.</p> <p>Kulttuuripalveluita tuotetaan kaikille kuntalaisille eri elämänvaiheissa osana elämänlaatupalveluita.</p> <p>Liikuntapalveluissa tarjotaan kaikille ikäryhmille laadukasta toimintaa matalan kynnyksen periaatteella. Liikunnan aloittamista tuetaan myös yksilötasolla.</p>	<p>Nuortentalo Aaltonen -hankkeessa järjestetään yhteisöllistä toimintakulttuuria tukevia moniammatillisia verkostokoulutuksia sekä elämäntaitoja ja osallisuutta edistävää toimintaa nuorille.</p> <p>Jaetaan osaamista, hyviä käytäntöjä ja ideoidaan uusia. Toiminnassa keskeistä on vuorovaiikutteisuus, keskusteluyhteys, tiedon ja ajatusten jakaminen.</p> <p>Liikuntapalvelut järjestää omaa kuntosalitoimintaa nuorille. Ikäihmisten Solekko Tehä - liikuntatilassa ylläpidetään ja kehitetään voimaa ja tasapainoa. Vakiinnutetaan ydinkeskustan alueelle asuville ikäihmisille oma esteetön liikuntatila.</p>
9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Meän Kesä -kesätapahtumien yhteismarkkinointimalli kehittyy	Jatketaan Meän kesän kehittämistä tapahtumatuottajien kanssa.

		<p>ja konsepti tulee tutuksi yhä laajemmin.</p> <p>Kolmannen sektorin, yksityisten torniolaisten sekä yritysten osallistaminen tapahtumiin ja tapahtumatuotantoon.</p> <p>Oulu – Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 tavoitteiden määrittely, suunnittelu ja toimeenpano. Osallistamisen käynnistäminen.</p> <p>Nuorten liikkuminen lisääntyy ja monipuolistuu, ympäristö vastuullisuus, ilmastotoimijuus ja tietoisuus lähiympäristöön liittyvistä retkeily- ja elämysmahdollisuuksista kasvaa.</p>	<p>Kulttuuriavustuksien ja tapahtumatuotuksen avulla pystytään tukemaan ja mahdollistamaan kaupunkiorganisaation ulkopuolisten tekijöiden kulttuuritarjontaa.</p> <p>Kuntalaisten (yritykset, yhdistykset, kulttuurikenttä) osallistaminen Oulu 2026 -asioihin (kyselyt, työpajat). Käynnistetään vuoden 2026 Kotiseutupäivien suunnittelu.</p> <p>Haetaan kehittämisavustusta nuorten liikkumista ja luonto- ja ympäristösuhdetta edistävään hankkeeseen, jota toteutetaan yhteistyössä järjestöjen, liikunta- ja retkeilytoimijoiden sekä nuorten kanssa toimivien kasvattajatahojen kanssa.</p>
Toimiva kaupunkikonserni	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Yhteisiin arvoihin sitoutunut hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö on tärkein voimavara.	Kehitetään työyhteisöjen toimintaa, tarjotaan kouluttautumismahdollisuuksia ja huolehditaan työhyvinvoinnista. Panostamme elämänlaatu- ja palveluiden yhteisöllisyyteen.

Aineen taidemuseon johtokunta

Aineen taidemuseon johtokunta Perustiedot	
Toimielin ja puheenjohtaja:	Aineen taidemuseon johtokunta, puheenjohtaja Kristiina Aine
Toimielimen tehtävä:	Huolehtii ja vastaa taidemuseotoiminnasta
Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt:	Aineen taidemuseo. Vastuuhenkilö museonjohtaja Virpi Kannainen
Toimintaympäristön muutos 2024–2026:	Yhteiskunnalliset kysymykset yhdistävät, mutta myös erottavat. Maailmantilanteen epävarmuuden vuoksi muutostarpeet voivat tulla nopeasti. Aineen taidemuseo ja sen kokoelmat ovat voimavara, jonka kautta tuotetaan sivistystä, hyvinvointia ja terveyttä edistävää palvelua.
Toiminnan painopistealueet 2024:	Aineen taidemuseon toiminta on osa yhä useamman kuntalaisen arkea ja elämää. Luodaan ja kehitetään saavutettavia ja inklusiivisia toimintatapoja. Tehdään rajat ylittävää yhteistyötä. Tuetaan ja tuodaan esille pohjoista taidetta ja kulttuuria. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.

Aineen taidemuseon johtokunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Palvelualueen htv:t kehitys	6	5,25	7,10	7,10
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-9,30	-14	-17	-19
Aineen taidemuseon kävijämäärä	17 637	10 144	15 000	20 000
Euroa / käynti		0	9,30	6,5
Näyttelyiden määrä	7	5	5	7

Aineen taidemuseon johtokunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Aineen taidemuseo vahvistaa visuaalista kulttuuriperintöä kartuttamalla, tutkimalla, ylläpitämällä ja käyttämällä kokoelmiaan. Mennyttä ja tätä hetkeä säilyttävällä museolla on rooli yhteisen tulevaisuuden vastuullisessa rakentamisessa.	Taidemuseo on visuaalisen taiteen asiantuntija, joka tuottaa kokoelmiensa ja toimintansa kautta tietoa, asiantuntemusta, uutta ymmärrystä ja elämyksiä kaikille. Aineen taidemuseo tulee hakemaan alueellista taidemuseotehtävää toimialueella Kolari, Kemi, Kemina, Muonio, Pello, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio.
	3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	Taide ja kulttuuri ovat uusia mahdollisuuksia avaavaa vetovoimatekijä ja voimavara. Taidemuseotoiminta vahvistaa alueen identiteettiä, erityispiirteitä ja elinvoimaisuutta tehden ne näkyväksi.	Tuotetaan kansainvälisesti kiinnostavaa, korkealaatuista ja ajankohtaista sisältöä. Tuodaan esille taiteen ja kulttuurin rooli luovan talouden ja innovaatioiden lähteenä. Tuotetaan 3. sektorille palveluita ja tarjotaan museon voimavarat niiden käyttöön.
	4. Osaajien Tornio	Taidemuseo on elinikäisen oppimisen vuorovaikutteinen ympäristö kaikille. Sen toiminta edistää ymmärrystä itsestämme, kulttuurista ja yhteiskunnasta.	Taidemuseo on inspiroiva ja avoin oppimisen tila. Museon kokoelmat ovat oppimisen perusta. Kokoelmia käytetään, esitetään, tutkitaan ja tulkitaan monista näkökulmista.
	5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Taidemuseo toimii sekä kunta- ja valtionrajat että toimialat ylittävissä yhteistyöverkostoissa. Toiminta- ja tapahtumakulttuuria kehitetään rajat ylittävään suuntaan.	Aktiivinen toiminta kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa. Tuotetaan itse ja osallistutaan verkostotoimintaan, kuten näyttelyihin ja hankkeisiin. Alueellinen ja kansainvälinen yhteistyö on monipuolista ja luontevaa ja johtaa uusien kumppanuuksien syntymiseen.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Museo on torniolaisille oma ja merkityksellinen vaikuttaen myönteisesti yksilön hyvinvointiin elämän eri vaiheissa. Museo tuottaa taidekokoelmiensa kautta saavutettavaa ja inklusiivista sisältöä.	Kehitetään museotilaa, sen ympäristöä ja tuotettuja sisältöjä ja palveluita vahvistaen mm. niiden saavutettavuutta, yhdenvertaisuutta, osallistavuutta, turvallisuutta, toimivuutta ja viihtyisyyttä.
	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Taidemuseotoiminta tuottaa palveluidensa kautta kulttuurista ja sivistyksellistä pääomaa.	Palveluita kehitetään vastaten asiakkaiden eriytyviin tarpeisiin ja odotuksiin.

		Taidemuseo on kaikille avoin paikka, jonka palveluissa huomioidaan moninaisuus.	Kehitetään monipuolisia, joustavia museopalveluita ja luodaan uusia asiakaslähtöisesti.
	8. Elämänlaatu- ja palveluiden vahvistaminen	Taidemuseopalvelua tuotetaan kaikille kuntalaisille eri elämäntilanteissa osana elämänlaatu- ja palveluita.	Jaetaan osaamista, hyviä käytäntöjä ja ideoidaan uusia. Toiminnassa keskeistä vuorovaikutteisuus, keskusteluyhteys ja tiedon ja ajatusten jakaminen.
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Monien mahdollisuuksien taidemuseo on avoin, vuorovaikutteinen ja osallistava kumppani kaikille.	Museon toiminta vahvistaa yhteisöllisyyttä ja hyviä väestösuhteita tarjoamalla taiteen ja kulttuurin osallistumisen mahdollisuuksia saavutettavasti.
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Taidemuseo tekee tunnetuksi taiteen ja kulttuurin taloudellista merkitystä kestäväällä tavalla.	Tuodaan esille taiteen ja kulttuurin taloudellinen merkitys. Seurataan taloussuunnitelmaa. Haetaan aktiivisesti rahoituksia. Haetaan aluetaidemuseotehtävää.
	11. Hyvä hankintapolitiikka vahvistaa paikallista elinvoimaa	Taidemuseo nostaa kokoelmiensa ja näyttelyidensä kautta esiin taiteen roolia alueen kulttuurisen, sosiaalisen ja taloudellisen arvon vahvistamisessa.	Huomioidaan alueen taiteilijat kokoelmatyössä. Tuodaan esille taiteilijoita ja tuotetaan työtilaisuuksia.
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Yhteisiin arvoihin sitoutunut, hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö on museon tärkein voimavara.	Kehitetään työyhteisön toimintaa. Tarjotaan mahdollisuuksia kouluttautumiseen. Huolehditaan työhyvinvoinnista.

Tekniset palvelut

Tekniset palvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuhenkilö	Tekniset palvelut, vastuuhenkilö tekninen johtaja Markus Kannala.
Toimialan toiminta-ajatus	Ylläpitää ja edistää elinympäristön turvallisuutta, terveellisyttä ja virikkeellisyttä.
Toimialan toimintaperiaatteet	Rohkea, turvallinen, kestävä
Toimialan visio	Yhteistyökykyinen elinympäristön kehittäjä.
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	<p>Toimielin: Teknisten palvelujen lautakunta</p> <p>Tehtävä: Infra- ja kiinteistöomaisuuden kehittäminen ja ylläpito sekä maankäytön suunnittelu- ja mittaustoimi.</p> <p>Palvelualueet: Kunnallistekniikka, Kaavoitus ja mittaus, Tilapalvelut</p> <p>Toimielin: Meri-Lapin ympäristölautakunta, Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto, Perämeren jätelautakunta</p> <p>Tehtävä: Toimialueensa kuntien ympäristösuojelun, eläinlääkintähuollon, terveystalon, rakennusvalvonnan sekä jätehuollon viranomaistehtävät.</p> <p>Palvelualueet: Ympäristöpalvelut</p>

Tekniset palvelut Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Toimialan htv:t kehitys	182	179	153,17 (+tuntipalkkalaiset)	156
Toimialan ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-525	-540	-445	-491
Toimialan toimielinten kokousten ja pykälien lkm	<p>Teknisten palvelujen lautakunta 19 / 246</p> <p>Meri-Lapin ympäristölautakunta 10 / 114</p> <p>Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 7 / 67</p> <p>Perämeren jätelautakunta 4 / 73</p>	<p>Teknisten palvelujen lautakunta 20 / 280</p> <p>Meri-Lapin ympäristölautakunta 10 / 90</p> <p>Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 10 / 93</p> <p>Perämeren jätelautakunta 6 / 85</p>	<p>Teknisten palvelujen lautakunta 16 / 234</p> <p>Meri-Lapin ympäristölautakunta 10 / 104</p> <p>Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 8 / 70</p> <p>Perämeren jätelautakunta 5 / 157</p>	<p>Teknisten palvelujen lautakunta 19 / 270</p> <p>Meri-Lapin ympäristölautakunta 10 / 100</p> <p>Meri-Lapin Ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 9 / 85</p> <p>Perämeren jätelautakunta 5 / 135</p>

Teknisten palvelujen lautakunta

Teknisten palvelujen lautakunta

Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja: Teknisten palvelujen lautakunta, puheenjohtaja Arto Liikamaa

Toimielimen tehtävä: Infra- ja kiinteistöomaisuuden kehittäminen ja ylläpito sekä maankäytön suunnittelu ja mittaus-toimi

Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt:

- Kunnallistekniikka, tekninen johtaja Markus Kannala
- Kaavoitus ja mittaus, kaupunginarkkitehti Harri Ryytänen
- Tilapalvelut, kiinteistöpäällikkö Ulla-Maija Koskenranta

Toimintaympäristön muutos 2024–2026:

Eduskunta on hyväksynyt rakentamislain (751/2023, RakL) ja siihen liittyvät lakimuutokset. Rakentamislain yhteydessä hyväksyttiin lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) muutos, jonka myötä laista kumotaan rakentamista koskevat pykälät ja lain nimi muuttuu alueidenkäyttölaiksi. Uudet lait tulevat voimaan 1.1.2025.

Toiminnan painopistealueet 2024:

Yleiskaavan päivitystyö

Karungin urheilutalo

Uusiutuvan energian tuotannon edellyttämä maankäytön suunnittelu

Pohjan stadionin tekonurmen rakentaminen

Investointiohjelman mukaiset kadun saneeraukset yhteistyössä konserniyhtiöiden kanssa

Teknisten palvelujen lautakunta				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kunnallistekniikka				
Palvelualueen htv:t kehitys	19	18	10 (+tuntipalkkalaiset)	17 (+kausityöntekijät)
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset e / asukas	-133	-126	-132	-127
Toteutetut liikenneturvallisuuskohteet	1	2 aloitettu, jatkuu 2023	2	2
Liikenneväylien perusparannukset	13 300 €/km	14 300 €/km	9800 €/km	9100 €/km
Katuvalojen vaihto energiatehokkaimiksi	250 kpl	360 kpl	300 kpl	200 kpl
Kaavoitus ja mittaus				
Palvelualueen htv:t kehitys	18	17	16	17
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset e / asukas	30	26	27	27
Rakentamisen volyymi m3 (rakennusluvut)	102 946	199 416	160 000	150 000
Tonttituotanto / vuosi	40	0	9	0
Asemakaavoitettujen omakotitalojen lkm.	0	83	-	6
Luovutetut yritystontit kpl.	6	6	5	6
Numeerista pohjakarttaa ha	1 270 ha	940 ha	-	-
Numeerista ortoilmakuvaa ha	-	110 km ²	-	-
Tilapalvelut				
Palvelualueen htv:t kehitys	115	107	101	102
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset e / asukas	-389	-414	-303	-349
Kunnossapidettävien rakennusten bruttoala m ²	119 690	119 690	119 690	120 680
Kiinteistönhoidon 24/7 valvonnassa oleva lämmitetty tilavuus m ³	456 300	456 300	456 300	456 300
Siivouspalvelujen omana työnä siivottavat tilat m ²	66 260	63 390	63 330	63 000
Ruokapalvelujen valmistamien aterioiden määrä kpl/v * lukuun sisältyy koulujen ja varhaiskasvatuksen työntekijät	728 200	813 700*	813 700 *	806 900*

Teknisten palvelujen lautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	<p>Yleiskaavan päivitystyö.</p> <p>Kaupungin ilmastotavoitteiden määrittäminen sekä toimenpiteiden kartoitus tavoitteisiin pääsemiseksi.</p> <p>Asemakaava-alueen täydennysrakentaminen.</p> <p>Energiatehokkuuden edistäminen.</p> <p>Uusituvan energian tuotannon edellytysten parantaminen.</p>	<p>Yleiskaavanluonnoksen laadinta ja jatkotoimenpiteet. Yleiskaavaehdotuksen laadinta ja jatkotoimenpiteet.</p> <p>Ilmasto-ohjelman laatiminen.</p> <p>Näätsaaren koulun alueen asemakaavoitus. Tullin uuden toimitalan asemakaavamuutos.</p> <p>Uusiutuvan energian sekä energiatehokkaiden ratkaisujen hyödyntäminen Karungin urheilutalon rakentamisessa.</p> <p>Tuulivoimaosayleiskaavojen laatiminen olemassa olevien kaavoitussopimusten mukaisesti.</p>
	2. Sujuvat liikenneyhteydät	Ratahankkeiden edistäminen.	Osallistutaan Laurila-Tornio radan sähköistämisen johtoryhmä- ja ohjausryhmätyöskentelyyn. Edistetään Tornio-Kolari radan sähköistämishankkeen valmistelua.
	3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	<p>Uusien energiamuotojen edellyttämien hankkeiden maankäytön suunnittelu.</p> <p>Monipuolinen elinkeinotonttien tarjonta.</p> <p>Matkailun kehittämiseen tähtäävät hankkeet.</p>	<p>Kyläjoen alueen kaavoitus teollisuuskäyttöön (T/kem) tarkoitukseksi alueeksi.</p> <p>Kromilaakson 2. vaiheen kaavoituksen loppuun saattaminen, kunnallistekniikan suunnittelu ja ensimmäisten tonttien luovutus alueelta.</p> <p>Kukkolankosken asemakaavan laatiminen. Torandan kaavamuutos. Kukkolankosken sillan toteutuksen edistäminen lupa- ja rahoituskysymysten osalta. Rantapromenadin kehittämistoimenpiteet Suensaarella.</p>
	4. Osaajien Tornio	Ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen, erityisesti alueidenkäyttölain osalta.	Osallistutaan ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin säännöllisesti.
	5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Tornion ja Haaparannan teknisten toimialojen yhteistyön kehittäminen.	Yhteistyökokoukset ja yhteiset hankkeet, kuten rantapromenadi.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Liikuntapaikkarakentamisen kehityshankkeet.	Karungin urheilutalon rakentaminen.

			Pohjan Stadionin tekonurmikentän rakentaminen.
	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Kiinteistö- ja rakennusrekisterin perusparannus.	Maastotyöt kiinteistöillä ja tietokantojen päivittäminen.
	8. Elämänlaatu- ja palveluiden vahvistaminen	Rantakadun kulttuurisataman alueen kehittäminen.	Alueen yleissuunnitelman laatiminen ja kehittämistoimenpiteiden käynnistäminen.
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Kuntalaisten osallisuuden aktivoiminen.	Tehdään yhteistyötä muiden toimialojen kanssa osallistavan budjetoinnin toteutuksessa.
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Hyväksytyn talousarvion noudattaminen.	Käyttösuunnitelma Osavuosisikatsaukset Esimiesten jatkuva seuranta
	11. Hyvä hankintapolitiikka vahvistaa paikallista elinvoimaa	Investointiohjelman mukaisten hankintojen toteutus.	Urakkahankintojen suunnittelu ja toteutus omistajapolitiikan ja hankintasäännön mukaisesti yhteistyössä hankintatoimen kanssa.
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Työhyvinvoinnin edistäminen.	Säännölliset yhteiset palaverit Kehityskeskustelut Avoin vuorovaikutus

Perämeren jätelautakunta

Perämeren jätelautakunta Perustiedot	
Toimielin ja puheenjohtaja:	Perämeren jätelautakunta, puheenjohtaja Arto Liikamaa
Toimielimen tehtävä:	Jätehuollon toimeenpanon viranomaistehtävät
Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt:	Kustannuspaikka 6910, tekninen johtaja Markus Kannala.
Toimintaympäristön muutos 2024–2026:	Uusi jätelaki tuli voimaan 19.7.2021 ja valtioneuvoston asetus jätteistä tuli voimaan 1.12.2021. Uudistuksen tavoitteena on lisätä jätteiden kierrätystä, mm. biojätteen osalta. Perämeren jätelautakunnan alueen jätehuoltomääräykset päivitettiin uuden jätelainsäädännön mukaisiksi. Jätehuoltomääräykset tuli voimaan 1.1.2023, niitä päivitettiin Ylitorion ja Tervolan vapaaehtoisen biojätteen keräyksen osalta ja se muutos tuli voimaan 1.7.2023. Jätehuoltomääräyksissä on määritetty, että yli 10000 asukkaan taajamissa on biojätteen erilliskerättävä 1.5.2024 alkaen. Perämeren jätehuolto Oy järjestää jätelautakunnan toimialueella keräyksen.
Toiminnan painopistealueet 2024:	Biojätteen erilliskeräyksen aloituksen yhteydessä on odotettavissa runsaasti kompostointi-ilmoituksia, joiden käsittelyyn on varauduttava. Lisäksi panostetaan muutokseen liittyvään tiedottamiseen ja neuvontaan.

Perämeren jätelautakunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Palvelualueen htv:t kehitys	1,5	1,5	1,5	1,5
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	0	0	0	0

Perämeren jätelautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	4. Osaajien Tornio	Osaamisen ylläpitäminen	Osallistutaan ammattitaitoa ylittäviin ja kehittäviin koulutuksiin
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Biojätteen erilliskeräyksen mahdollisimman sujuva käynnistäminen.	Kompostointi-ilmoitusten käsittely sekä tiedottaminen ja neuvonta.
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Talousarvion toteutuminen	Talustilannetta seurataan säännöllisesti

Meri-Lapin ympäristölautakunta

Meri-Lapin ympäristölautakunta Perustiedot	
<p>Toimielin ja puheenjohtaja: Meri-Lapin ympäristölautakunta ja Meri-Lapin Ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto, puheenjohtaja Markku Sadinmaa</p>	
<p>Toimielimen tehtävä: Tornion ja Keminmaan ympäristösuojelun sekä rakennusvalvonnan tehtävät. Tornion, Kemin, Keminmaan Tervolan ja Simon eläinlääkintähuollon, terveysvalvonnan ja joukkoliikenneviranomaisen tehtävät.</p>	
<p>Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt: Ympäristöpalvelut, ympäristöpäällikkö Pipsa Maikkula</p>	
<p>Toimintaympäristön muutos 2024–2026: Aikaisemmin laaditussa parlamentaarisessa selvityksessä on ehdotettu, että kuntien nykyisin hoitamat ympäristöterveydenhuollon tehtävät siirrettäisiin hyvinvointialueille 1.1.2026. Nykyisessä hallitusohjelmassa on kuitenkin todettu, ettei kuntien tehtävien siirretä hyvinvointialueille tällä hallituskaudella.</p>	
<p>Eduskunta on hyväksynyt rakentamislain (751/2023, RakL) ja siihen liittyvät lakimuutokset. Rakentamislain yhteydessä hyväksyttiin lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) muutos, jonka myötä laista kumotaan rakentamista koskevat pykälät ja lain nimi muuttuu alueidenkäyttölaiksi. Uudet lait tulevat voimaan 1.1.2025</p>	
<p>Toiminnan painopistealueet 2024: Tornion ilmastosuunnitelman laadinta Ympäristönsuojelun sähköisen asioinnin käyttöönotto Rakennusvalvonnan arkiston digitointi Uuden eläinlääkinnän toimitilan käyttöönotto Torniossa</p>	

Meri-Lapin ympäristölautakunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Ympäristöpalvelut Palvelualueen htv:t kehitys	30	26	26,23	26,4
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-25	-26	-35	-42
Ympäristöterveysvalvonnan suoritteet	Tornio 268 kpl Kemi 239 kpl Keminmaa 98 kpl Tervola 67 kpl Simo 41 kpl	Tornio 245 kpl Kemi 220 kpl Keminmaa 87 kpl Tervola 72 kpl Simo 41 kpl	Tornio 420 kpl Kemi 400 kpl Keminmaa 140 kpl Tervola 70 kpl Simo 85 kpl	Tornio 420 kpl Kemi 400 kpl Keminmaa 140 kpl Tervola 70 kpl Simo 85 kpl
Valvottavat luvat - Maa-ainesluvut - Ympäristöluvut	58 kpl 103 kpl	74 kpl 115 kpl	65 kpl 110 kpl	70 kpl 115 kpl
Eläinlääkäreiden tilakäyntien määrä kpl	1 316 kpl (virka-aika + päivystys)	1 096 kpl (virka-aika + päivystys)	1 600 kpl	1 600 kpl
Pieneläinkäyntien määrä lkm.	5 780 kpl (virka-aika + päivystys)	5 216 kpl (virka-aika + päivystys)	4 650 kpl	4 650 kpl

Meri-Lapin ympäristölautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Kaupungin ilmastotavoitteiden määrittäminen Kaupunkisuunnittelu ja rakentaminen ympäristö ja terveellinen elinympäristö huomioiden	Ilmasto-ohjelman laadinta vuoden 2024 aikana Viihtyisän ja terveellisen elinympäristön, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinvoimaisuuden huomioiminen luvituksessa
	4. Osaajien Tornio	Ammattitaidon ylläpito Eläinlääkinnän tehtäviin resursoiminen	Osallistutaan ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin säännöllisesti. Avoinna olevien eläinlääkärin virkojen täyttäminen
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Haja-asutuksen jätevesikuormituksen vähentäminen.	Laaditaan nykytilaselvitys haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn tilasta valvontatoimien pohjaksi.
	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Ympäristönsuojelun sähköisen järjestelmän käyttöönotto ja kehittäminen Rakennusvalvonnan arkistojen digitointi Eläinlääkinnän palvelujen parantaminen	Ympäristönsuojelun sähköisen järjestelmän käyttöönotto vuonna 2024 Rakennusvalvonnan arkiston mikrofilmien digitointiprojektin edistäminen. Uudet eläinlääkinnän tilat Tornioon ja resurssivajeen täyttäminen
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Hyväksytyn talousarvion noudattaminen	Taloustilanteen jatkuva seuranta
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Työhyvinvoinnin edistäminen	Säännölliset yhteiset palaverit Kehityskeskustelut Avoin vuorovaikutus

Investointiosa toimialoittain

KESKUSHALLINTOPALVELUT INVESTOINTIOSA				
	TA 2023 e	TA 2024 e	TS 2025 e	TS 2026 e
Kiinteä omaisuus / Kaupunginhallitus				
Tulot	50 000	50 000	50 000	50 000
Menot	250 000	250 000	250 000	250 000
Netto	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Aineeton käyttöomaisuus / Kaupunginhallitus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	2 000	2 000	2 000	0
Netto	-2 000	-2 000	-2 000	0
Irtain omaisuus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	160 000	180 000	140 000	140 000
Netto	-160 000	-180 000	-140 000	-140 000
Muu investointitoiminta / Kaupunginhallitus				
Tulot	85 000	50 000	50 000	50 000
Menot	170 000	100 000	100 000	100 000
Netto	-85 000	-50 000	-50 000	-50 000
Keskushallintopalvelut yhteensä				
Tulot	135 000	100 000	100 000	100 000
Menot	582 000	532 000	492 000	490 000
Netto	-447 000	-432 000	-392 000	-390 000

Perustelut:

Kiinteä omaisuus:

Maanhankinta ja rakennettujen kiinteistöjen osto ja myynti

Aineeton käyttöomaisuus:

Tornion Golf Oy osakkeet, KV 6.5.2010 § 40, 1 982 eur

Irtain omaisuus

Tietohallinnon investoinnit (140 000 eur): isoimpana investointina WLAN-ympäristön päivittäminen ja tietoliikenteen runkolaitteiden uusiminen

Ohjaamon kalustaminen (40 000 eur): toimisto-, aula- ja neuvottelutilojen kalusteet sekä esitystekniikka

Muu investointitoiminta:

Kaupunginhallituksen päättämä kehittämistoiminta, mm. EU-projektit. Kaupunginhallitus päättää hankekohtaisesti toimenpiteet erikseen

SIVISTYSLAUTAKUNTA INVESTOINTIOSA				
	TA 2023 e	TA 2024 e	TS 2025 e	TS 2026 e
Irtain omaisuus				
Tulot				
Menot				
Netto	0	0	0	0
Muu investointitoiminta				
Tulot				
Menot		23 000		
Netto	0	-23 000	0	0
Toimielin yhteensä				
Tulot	0	0	0	0
Menot	0	23 000	0	0
Netto	0	-23 000	0	0

Perustelut:

Muksubussit Kivirannan alueelle ja perhepäivähoitoon

ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA INVESTOINTIOSA				
	TA 2023 e	TA 2024 e	TS 2025 e	TS 2026 e
Irtain omaisuus				
Tulot				
Menot	350 000	80 000	40 000	40 000
Netto	-350 000	-80 000	-40 000	-40 000
Toimielin yhteensä				
Tulot	0	0	0	0
Menot	350 000	80 000	40 000	40 000
Netto	-350 000	-80 000	-40 000	-40 000

Perustelut:

Rehab- kuntosali laitteisto ikääntyvälle väestölle, uimahallin takahuoneen kunnostus, nuorisotilan ja Viippolan päivitys

AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA INVESTOINTIOSA				
	TA 2023 e	TA 2024 e	TS 2025 e	TS 2026 e
Muu investointitoiminta				
Tulot				
Menot	40 000	42 000	30 000	60 000
Netto	-40 000	-42 000	-30 000	-60 000
Toimielin yhteensä				
Tulot	0	0	0	0
Menot	40 000	42 000	30 000	60 000
Netto	-40 000	-42 000	-30 000	-60 000

Perustelut:

2024 Taideteoshankinta 30 000 eur, henkilönostin 12 000 eur

2025 Taideteoshankinta 30 000 eur

2026 Taideteoshankinta 60 000 eur (Aineen taidemuseo 40 v, Kärkihanke Rantakadun Kulttuurisatama, Oulu2026)

TEKNISTEN PALVELUJEN LAUTAKUNTA INVESTOINTIOSA				
	TA 2023 e	TA 2024 e	TS 2025 e	TS 2026 e
Kiinteä omaisuus				
Tulot	10 000	10 000	10 000	10 000
Menot	15 000	15 000	15 000	15 000
Netto	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Irtain omaisuus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	50 000	222 000	50 000	100 000
Netto	-50 000	-222 000	-50 000	-100 000
Talonrakennus				
Tulot	10 000	0	0	0
Menot	210 000	435 000	500 000	600 000
Netto	-200 000	-435 000	-500 000	-600 000
Päiväkotiverkoston muutokset				
Tulot				
Menot		50 000		
Netto	0	-50 000	0	0
Hannulan koulu				
Tulot			45 000	
Menot			150 000	
Netto	0	0	-105 000	0
Karungin urheilutalo				
Tulot	0	345 000	315 000	
Menot	0	1 150 000	1 050 000	
Netto	0	-805 000	-735 000	0
Kivirannan koulu				
Tulot	10 000	45 000		
Menot	555 000	150 000		
Netto	-545 000	-105 000	0	0
Kokkokankaan koulu				
Tulot		0	0	
Menot		50 000	500 000	
Netto	0	-50 000	-500 000	0
Kyläjoen koulu				
Tulot	135 000			
Menot	460 000			
Netto	-325 000	0	0	0

	TA 2023 e	TA 2024 e	TS 2025 e	TS 2026 e
Palosema				
Tulot		0		
Menot		260 000		
Netto	0	-260 000	0	0
Porthanin koulu				
Tulot				
Menot	0		200 000	1 800 000
Netto	0	0	-200 000	-1 800 000
Putaan koulu				
Tulot				
Menot		300 000	300 000	
Netto	0	-300 000	-300 000	0
Putaan vuoropäiväkoti				
Tulot	0			
Menot	100 000			
Netto	-100 000	0	0	0
Pääterveysasema				
Tulot		0		
Menot		150 000		
Netto	0	-150 000	0	0
Rajakartano				
Tulot	0	0		
Menot	400 000	500 000		
Netto	-400 000	-500 000	0	
Raumon koulu				
Tulot	10 000	0		
Menot	96 000	100 000	500 000	250 000
Netto	-86 000	-100 000	-500 000	-250 000
Seminaarin koulu				
Tulot			0	
Menot			600 000	
Netto	0	0	-600 000	0
Tornion yhteislyseon lukio				
Tulot				
Menot	150 000			
Netto	-150 000	0	0	0

	TA 2023 e	TA 2024 e	TS 2025 e	TS 2026 e
Torpin monitoimitalo				
Tulot	0	0		
Menot	520 000	200 000		
Netto	-520 000	-200 000	0	0
Uimahalli				
Tulot		0		
Menot		160 000		
Netto	0	-160 000	0	0
Julkinen käyttöomaisuus				
Tulot	147 000	0	0	0
Menot	2 868 000	2 832 000	2 600 000	2 800 000
Netto	-2 721 000	-2 832 000	-2 600 000	-2 800 000
Liikuntapaikat				
Tulot	51 000	246 000	90 000	36 000
Menot	225 000	820 000	300 000	120 000
Netto	-174 000	-574 000	-210 000	-84 000
Liikenneturvallisuus				
Tulot	0		0	0
Menot	240 000	90 000	80 000	80 000
Netto	-240 000	-90 000	-80 000	-80 000
Yhteistyöhankkeet				
Tulot	665 000	465 000	300 000	100 000
Menot	1 500 000	620 000	420 000	600 000
Netto	-835 000	-155 000	-120 000	-500 000
Toimielin yhteensä				
Tulot	1 038 000	1 111 000	760 000	146 000
Menot	7 389 000	8 104 000	7 265 000	6 365 000
Netto	-6 351 000	-6 993 000	-6 505 000	-6 219 000

Perustelut:**Kiinteä omaisuus**

Vähäiset maan ostot ja myynnit asemakaavan toteuttamiseksi.

Irtain omaisuus

Yleisten alueiden varusteet (roska-astiat, penkit, pyörätelineet ym.)

Ruokapalvelujen keittiölaitteet

Maastomittauksen GPS laitteisto

Taajamatraktori väylien ja muiden yleisten alueiden kunnossapitoon

Talonrakennus

Linja-autoaseman pihan ja kaupungintalon edustan ympäristön työt

Vanhainkodin hissi

Käyttäjien toiminnalliset tilamuutokset

Kulunvalvonnan uusiminen ja yhtenäistäminen

Päiväkotiverkoston muutokset

v. 2024 ehdollinen päiväkodin suunnittelumääräraha

Hannulan koulu

v. 2025 Koulun pihan lähiliikuntapaikka (avustus 30 %)

Karungin urheilutalo

v. 2024 Uuden urheilutalon rakentaminen

v. 2025 Rakennustöiden loppuun saattaminen ja vanhan purku

Kivirannan koulu

v. 2024 Pienten puolen pihan lähiliikuntapaikka (avustus 30 %)

Kokkokankaan koulu

v. 2024 Ilmanvaihdon saneerauksen suunnittelu

v. 2025 Ilmanvaihdon saneeraus

Paloasema

v. 2024 Autohallin nosto-ovien uusiminen ja varavoimakone

Porthanin koulu

v. 2025–2026 Peruskorjaus (mikäli käyttötarkoitus on ratkaistu)

Putaan koulu

v. 2024 Luokkahuoneiden lattiapinnoitteiden vaihto (2. krs)

v. 2025 Luokkahuoneiden lattiapinnoitteiden vaihto (1. krs)

Pääterveysasema

v. 2024 Hissin uusiminen ja sähköautojen latauspisteiden vaatimat kaapeloinnit

Rajakartano

v. 2024 Taidemuseon kahvilan ikkunat, ulko-ovet, pihan kuivatus ja laatoitukset

Raumon koulu

v. 2024 Hissin uusinta

v. 2025 Vanhan osan vesikaton, ilmanvaihdon ja valaistuksen uusiminen

v. 2026 Viemärisaneerauksen 2. osa ja lattiapinnoitteiden uusiminen

Seminaarin koulu

v. 2025 Pohjoispään ilmanvaihdon uusiminen

Torpin monitoimitalo

v. 2024 Viemärisaneeraus

Uimahalli

v. 2024 Tasausaltaiden ja loiskekourujen vedeneristyksen uusiminen ja laatoitus

Julkinen käyttöomaisuus / Katujen ja teiden perusparannus

Meurmannintie ja poikkikadut, 1 vaihe

Isopalontie välillä Jokivarrentie-Neulaskuja

Havukuja ja Kaarnatie

Neulaskuja välillä Isopalontie-Niittypolun jk+pp-tie

Viidankatu välillä Kemintie-Putaankatu

Rantatien kevyen liikenteen väylä

Katuvalaistuksen muutostyö (energiatehokkuus)

Kaava-alueen avo-ojien perkaukset

Kunnallistekniikan viimeistelytyöt

Julkinen käyttöomaisuus / Katujen ja teiden uudisrakentaminen

E14 alueen laitesiirot ja tukimuuri

Julkinen käyttöomaisuus / Päälystäminen

Lautakunta nimeää kohteet keväällä

Julkinen käyttöomaisuus / Ympäristötyöt

Leikkipuistojen kunnostus, lautakunta päättää kohteet

Rantapromenadin kunnostus

Pirkiön hiekkahalli

Kromilaakson meluseinä

Rantakadun kulttuurisataman alueen kehittäminen (katsomo ja lava ym.)

Victoriantorin kunnostukset

Liikuntapaikat

v. 2024 Stadionin tekonurmen rakentaminen ja valaistus (200 lx)

v. 2025 Stadionin kehittämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet

v. 2026 Stadionin kehittämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet

v. 2025 Karungin kuntoradan kunnostus ja valaistuksen uusiminen

Liikenneturvallisuushankkeet

Kerankadun liikenteen jakajat ja liikennemerkkit

Yhteistyöhankkeet

Näränperän padon korotus, tulot 75 % (valtion avustus ja Haaparanta)

Pirkiön venereitin kunnostamisen 1. vaihe aloitus, Tulot 75 % (valtio ja jakokunta)

MERI-LAPIN YMPÄRISTOLAUTAKUNTA INVESTOINTIOSA	TA 2023 e	TA 2024 e	TS 2025 e	TS 2026 e
Kiinteä omaisuus				
Tulot				
Menot				
Netto	0	0	0	0
Irtain omaisuus				
Tulot	0			
Menot		80 000		
Netto	0	-80 000	0	0
Toimielin yhteensä				
Tulot	0	0	0	0
Menot	0	80 000	0	0
Netto	0	-80 000	0	0

Perustelut

Tornion eläinlääkintä; kalusteet ja tarvikkeet uusiin tiloihin 70 000 €

Tervolan eläinlääkintä; ultraäänitutkimuslaite 10 000 €

TORNION KAUPUNKI INVESTOINNIT YHTEENSÄ				
	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Tulot	1 173 000	1 211 000	860 000	246 000
Menot	8 361 000	8 861 000	7 827 000	6 955 000
Netto	-7 188 000	-7 650 000	-6 967 000	-6 709 000

Tuloslaskelmaosa

ULKOKINEN TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Muutos TA23 - TA24 %	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	10 343 209	5 749 189	4 616 977	-19,7	4 626 489	4 638 209
MAKSUTUOTOT	5 406 548	1 640 650	1 328 540	-19,0	1 325 370	1 325 370
TUET JA AVUSTUKSET	5 716 916	1 739 012	2 414 320	38,8	2 414 320	2 414 320
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 269 898	5 372 602	5 322 370	-0,9	5 321 580	5 321 580
TOIMINTATUOTOT	25 736 571	14 501 453	13 682 207	-5,6	13 687 759	13 699 479
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-61 846 445	-41 988 950	-44 471 860	5,9	-45 337 560	-45 313 252
PALKAT JA PALKKIOT	-48 664 826	-33 810 560	-35 856 138	6,1	-36 573 364	-36 553 814
HENKILÖSIVUKULUT	-13 181 618	-8 178 390	-8 615 722	5,3	-8 764 196	-8 759 438
ELÄKEKULUT	-10 831 588	-6 971 550	-7 186 474	3,1	-7 305 236	-7 301 272
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 350 030	-1 206 840	-1 429 248	18,4	-1 458 960	-1 458 166
PALVELUJEN OSTOT	-79 760 258	-13 922 722	-15 076 610	8,3	-16 617 370	-16 947 930
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-8 636 046	-6 695 207	-7 055 985	5,4	-7 151 020	-7 289 930
AVUSTUKSET	-6 891 056	-3 377 340	-3 469 420	2,7	-4 554 980	-4 646 100
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 516 539	-856 343	-1 056 208	23,3	-1 062 210	-1 083 210
TOIMINTAKULUT	-159 650 343	-66 840 562	-71 130 083	6,4	-74 723 140	-75 280 422
TOIMINTAKATE	-133 913 773	-52 339 109	-57 447 876	9,8	-61 035 381	-61 580 943
SISÄINEN TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	16 072 106	12 173 340	16 492 861	35,5	16 492 861	16 492 861
TOIMINTAKULUT	-16 072 106	-12 173 340	-16 492 861	35,5	-16 492 861	-16 492 861
TOIMINTAKATE	0	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	41 808 676	26 674 793	30 175 068	13,1	30 180 620	30 192 340
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-175 722 449	-79 013 902	-87 622 944	10,9	-91 216 001	-91 773 283
TOIMINTAKATE	-133 913 773	-52 339 109	-57 447 876	9,8	-61 035 381	-61 580 943
VEROTULOT	93 150 455	48 840 000	49 035 000	0,4	49 962 000	51 381 000
KUNNAN TULOVERO	80 986 908	39 000 000	38 735 000	-0,7	39 398 000	40 753 000
KIINTEISTÖVERO	7 030 049	6 840 000	7 404 000	8,2	7 460 000	7 460 000
OSUUS YHTEISÖVERON TUOTOSTA	5 133 499	3 000 000	2 896 000	-3,5	3 104 000	3 168 000
VALTIONOSUUDET	46 732 570	14 566 000	9 881 660	-32,2	13 008 520	13 617 280
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	354 748	387 760	387 760	0,0	387 760	387 760
MUUT RAHOITUSTUOTOT	282 367	554 000	554 000	0,0	554 000	554 000
KORKOKULUT	-347 491	-1 000 000	-1 000 000	0,0	-1 000 000	-1 000 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-2 740	-1 000	-1 000	0,0	-1 000	-1 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	286 885	-59 240	-59 240	0,0	-59 240	-59 240
VUOSIKATE	6 256 138	11 007 651	1 409 544	-87,2	1 875 899	3 358 097
POISTOT JA ARVONALENTUMSET	-6 118 122	-6 084 700	-6 000 000	-1,4	-6 000 000	-6 000 000
TILIKAUDEN TULOS	138 016	4 922 951	-4 590 456	-193,2	-4 124 101	-2 641 903
VARAUSTEN MUUTOS	28 273	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	166 289	4 922 951	-4 590 456	-193,2	-4 124 101	-2 641 903

TULOSLASKELMAN ERITTELYT**Henkilöstökulut**

Ulkoinen tuloslaskelma	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Henkilöstökulut	-61 106 490	-40 980 120	-43 886 454	-44 752 154	-44 727 846
Työllisyyden henkilöstökulut	-739 954	-1 008 830	-585 406	-585 406	-585 406
Henkilöstökulut yhteensä	-61 846 444	-41 988 950	-44 471 860	-45 337 560	-45 313 252

Palvelusetelit

Ulkoinen tuloslaskelma	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Päivähoidon palvelusetelit	-1 713 419	-1 400 000	-1 900 000	-1 932 300	-1 970 950
Palvelusetelit yhteensä	-1 713 419	-1 400 000	-1 900 000	-1 932 300	-1 970 950

VUODEN 2024 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAVUOSIEN 2025–2026 TULOSLASKELMAN PERUSTELUT

Tuloslaskelman erien sitovuus

Tuloslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- verotulot
- valtionosuudet
- rahoitustulojen ja -menojen erotus
- satunnaiset tulot
- satunnaiset menot

Toimintatulot ja toimintamenot

Myynti- ja maksutuotot kirjataan suoriteperusteen mukaisesti kunnan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Tuloista vähennetään ennen tuloslaskelmaan merkitsemistä mm. myynnin perusteella määräytyvät välilliset verot (esim. arvonlisävero).

Tornion kaupungin **ulkoiset toimintatulot** ovat vuoden 2024 talousarviossa yhteensä 13,7 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2025 13,7 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2026 13,7 milj. euroa.

Tornion kaupungin **ulkoiset toimintamenot** ovat vuoden 2024 talousarviossa yhteensä 71,1 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2025 74,7 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2026 75,3 milj. euroa.

Toimintakate

Tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Tornion kaupungin **toimintakate** on vuoden 2024 talousarviossa -57,4 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2025 -61,0 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2026 -61,6 milj. euroa.

Verotulot

Verotulokohtaan kirjataan kaupungin tulovero, kaupungin osuus yhteisöveron tuotosta ja kiinteistövero. Verotulot kirjataan tilinpäätöksessä veronkantajan tilitysten suoritusajankohdan ao. tilikauden verotuloksi.

Tornion kaupungin verotulot ovat vuoden 2024 talousarviossa yhteensä 49,0 milj. eur, suunnitelmavuonna 2025 50,0 milj. eur ja suunnitelmavuonna 2026 51,4 milj. eur.

Valtionosuudet

Tuloslaskelman valtionosuuserään sisältyvät käyttötalouden valtionosuudet ja -avustukset, jotka perustuvat yleiseen valtion ja kuntien väliseen kustannustenjakoon ja joilla ei ole käyttökorvauksen tai maksun luonnetta.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuuden perusteena ovat esi- ja perusopetus ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset perusteet.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjälle myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja ammattikorkeakouluille.

Suomen valtionosuusjärjestelmässä tulopohjan tasaus toteutetaan verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella, joka sisältyy kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Nimensä mukaisesti tasaus perustuu kunnan laskennalliseen verotuloon, ja se joko lisää tai vähentää kunnalle myönnettyä valtionosuutta. Vuoden 2024 talousarviossa verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasauksena saatava määrä on 6,0 milj. euroa.

Rahoitustulot

Rahoituksen tuloista ilmoitetaan erikseen korkotulot ja muut rahoitustulot. Korkotuloissa ilmoitetaan antolainoista sekä muista sijoituksista ja talletuksista saadut korkotulot suoriteperiaatteen mukaisesti jaksotettuna. Korkotulot ovat 387 760 euroa, josta 305 760 euroa konserniyhtiöiltä pääomalainoista.

Rahoitusmenot

Rahoitusmenoissa ilmoitetaan erikseen korkomenot ja muut rahoitusmenot. Korkomenoihin kuuluvat pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot suoriteperiaatteen mukaisesti jaksotettuna. Muissa rahoitusmenoissa suurimpana eränä ovat verotilityskorot. Korkomenot ovat 1 000 000 euroa ja muut rahoitusmenot 1 000 euroa.

Vuosikate

Vuosikate on kunnan kokonaisrahoitusta kuvaava välitulos. Vuosikate ilmoittaa, riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Ennen vuosikatetta esitetään vain säännömukaisen toiminnan tulot ja menot. Satunnaisen tulojen ja menojen esittäminen vuosikatteen jälkeen takaa vuosikatteen vertailukelpoisuuden eri vuosien ja eri kuntayksiköiden välillä.

Tornion kaupungin vuosikate talousarviossa 2024 on 1,4 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2025 1,9 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2026 3,4 milj. euroa.

Poistot

Poistoina ilmoitetaan poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista. Poistojen määräksi on arvioitu 6,0 milj. euroa vuosina 2024–2026.

Satunnaiset tulot ja menot

Satunnaisia tuloja ja menoja ovat sellaiset tulot ja menot, jotka ovat poikkeuksellisia kunnan toiminnassa.

Tornion kaupungin talousarvioon 2024 ei sisälly satunnaisia eriä.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään tuloksen järjestyserät eli vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Tilikauden tulos talousarviossa 2024 on 4,6 milj. euroa alijäämäinen. Suunnitelmavuonna 2025 tulos on 4,1 milj. euroa alijäämäinen ja suunnitelmavuonna 2026 2,6 milj. euroa alijäämäinen.

Varausten muutos

Kirjanpitolain 112 §:ssä luetelluista vapaaehtoisista varauksista kunnissa tulee kysymykseen lähinnä investointivaraus. Investointivarauksella vaikutetaan tuloksen käyttöön etukäteen pidettävällä varausta vastaava määrä realisoitunutta tuloa vastaista hankintamenoa varten.

Tornion kaupungin vuoden 2024 talousarvioon ei sisälly varausten muutoksia.

Rahastojen muutos

Tornion kaupungin vuoden 2024 talousarvioon ei sisälly rahastojen muutoksia.

Tilikauden yli-/alijäämä

Tornion kaupungin tilikauden 2024 alijäämä on 4,6 milj. euroa.

Rahoitusosa

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate +/-	6 256 138	11 007 651	1 409 544	1 875 899	3 358 097
Satunnaiset erät +/-					
Tulorahoituksen korjaukset +/-	-2 544 650	-100 000	-200 000	-200 000	-200 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot -	-7 328 529	-8 361 000	-8 861 000	-7 827 000	-6 955 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin +	225 500	1 173 000	1 211 000	860 000	246 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot +	390 555	100 000	200 000	200 000	200 000
Investointien nettomeno	-6 712 474	-7 088 000	-7 450 000	-6 767 000	-6 509 000
Toiminnan ja investointien rahavirta +/-	-3 000 986	3 819 651	-6 240 456	-5 091 101	-3 350 903
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset -	-2 582	-480 000	-480 000	-480 000	-480 000
Antolainasaamisten vähennykset +		400 000	400 000	400 000	400 000
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys +	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys -	-7 900 000	-8 100 000	-8 300 000	-8 500 000	-8 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-	-4 000 000	-5 500 000	5 500 000	3 500 000	1 500 000
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	6 196 904				
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 293 336	139 651	879 544	-171 101	-430 903

Kassalainat (arvio TA2023–TS2026)	19 000 000	16 000 000	13 000 000	8 000 000	3 000 000
Talousarviolainat	43 150 000	45 050 000	46 750 000	48 250 000	49 750 000
Lainakanta	62 150 000	61 050 000	59 750 000	56 250 000	52 750 000
Pitkäaikaiset lainat eur / asukas	2 033	2 110	2 226	2 298	2 369
Lainakanta eur / asukas	2 928	2 859	2 845	2 679	2 512
Lainanhoitokate	0,8	1,4	0,3	0,3	0,5
Investointien tulorahoitus %	88,1	155,3	18,9	27,7	51,6
Asukasmäärä	21 229	21 350	21 000	21 000	21 000

VUODEN 2024 TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMAN PERUSTELUT

Tarkoitus ja rakenne	<p>Rahoituslaskelma on kunnan kokonaistaloutta kuvaava laskelma. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit ja muut pääomamenot sekä pääomarahoitus yhteen laskelmaan.</p> <p>Kunnan rahoituslaskelmalla esitetään kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituskellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen. Rahoituslaskelma antaa kuvan tulo-rahoituksen riittävydestä, investoinneista, pääomarahoituksesta sekä rahoitusaseman muutoksista.</p>
Sitovuus	<p>Rahoituslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • antolainojen vähennys • antolainojen lisäys • pitkäaikaisten lainojen vähennys • pitkäaikaisten lainojen lisäys
Toiminnan rahavirta	<p>Rahoituslaskelman kohtaan ”Toiminnan rahavirta” otetaan vuosikate ja satunnaiset erät, jotka tuloslaskelmassa esitetään vuosikatteen jälkeen. Lisäksi tulo-rahoitusta oikaistaan pakollisilla varauksilla, jotka eivät ole rahan käyttöä.</p> <p>Tornion kaupungin talousarvion 2024 vuosikate on 1 409 544 euroa. Satunnaisia eräi ei ole vuoden 2024 talousarviossa.</p>
Investointien rahavirta	<p>Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen erotuksesta. Investointiosasta siirtyvät meno- ja tuloerät esitetään rahoitusosassa bruttomääräisinä.</p> <p>Tornion kaupungin käyttöomaisuusinvestointien bruttomeno talousarviossa 2024 on 8,9 milj. euroa.</p> <p>Investointien rahoitusosuudet ovat 1,2 milj. euroa ja käyttöomaisuuden myyntitulot ovat 200 000 euroa.</p>
Rahoituksen rahavirta	<p>Kunnan myöntämät lainat, jotka taseessa esitetään pysyvien vastaavien ryhmässä sijoitukset, käsitellään ryhmässä antolainauksen muutokset.</p> <p>Lainojen lisäykset vähentävät rahavirtaa ja lainojen vähennykset lisäävät rahavirtaa.</p>
Antolainauksen muutokset	<p>Tornion kaupungin antolainojen lisäys on 480 000 euroa (sisältää lyhytaikaisen konserniyhteisölainoituksen 400 000 eur ja Leader-kehittämishankelainoituksen 80 000 eur) ja antolainojen vähennys on 400 000 euroa.</p>
Lainakannan muutokset	<p>Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa, kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinnut niitä. Pitkäaikaisten</p>

lainojen vähennys osoittaa kunnan pitkäaikaisten lainojen lyhennykset tilikauden aikana. Lyhytaikaisten kassalainojen lisäykset ja vähennykset esitetään rahoituslaskelmassa omalla rivillä.

Tornion kaupunki lyhentää pitkäaikaisia lainoja 8,3 milj. euroa ja ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 10 milj. euroa talousarviovuoden 2024 aikana. Kassalainojen määräksi arvioidaan vuoden 2023 päättyessä 13 milj. euroa.

Vaikutus maksuvalmiuteen

Toiminnan ja investointien rahavirta sekä rahoituksen rahavirta yhteensä osoittavat vaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Toimialojen ja toimielimien tuloslaskelmaosat

10 TARKASTUSTOIMI 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Ero TA23/TA24 %	TS 2025	TS 2026
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-37 762	-55 190	-55 288	0,2	-55 290	-55 290
PALKAT JA PALKKIOT	-34 697	-45 850	-45 469	-0,8	-45 470	-45 470
HENKILÖSIVUKULUT	-3 065	-9 340	-9 819	5,1	-9 820	-9 820
ELÄKEKULUT	-2 584	-7 660	-8 166	6,6	-8 167	-8 167
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-480	-1 680	-1 653	-1,6	-1 653	-1 653
PALVELUJEN OSTOT	-29 950	-37 720	-39 370	4,4	-40 050	-40 840
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 471	-300	-300	0,0	-300	-300
TOIMINTAKULUT	-73 183	-93 210	-94 958	1,9	-95 640	-96 430
TOIMINTAKATE	-73 183	-93 210	-94 958	1,9	-95 640	-96 430
10 TARKASTUSTOIMI 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-7 233	-8 030	-10 374	29,2	-10 374	-10 374
TOIMINTAKULUT	-7 233	-8 030	-10 374	29,2	-10 374	-10 374
TOIMINTAKATE	-7 233	-8 030	-10 374	29,2	-10 374	-10 374
YHTEENSÄ						
TOIMINTAKULUT	-80 416	-101 240	-105 332	4,0	-106 014	-106 804
TOIMINTAKATE	-80 416	-101 240	-105 332	4,0	-106 014	-106 804

11 KESKUSHALL.PALVELUT 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Ero TA23/TA24 %	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	4 477 871	2 470 591	1 189 690	-51,8	1 189 690	1 189 690
MAKSUTUOTOT	1 704	0	0		0	0
TUET JA AVUSTUKSET	656 539	706 052	1 009 460	43,0	1 009 460	1 009 460
MUUT TOIMINTATUOTOT	388 613	239 560	204 560	-14,6	204 560	204 560
TOIMINTATUOTOT	5 524 728	3 416 203	2 403 710	-29,6	2 403 710	2 403 710
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-3 204 191	-3 743 390	-3 917 838	4,7	-4 969 347	-4 969 347
PALKAT JA PALKKIOT	-2 503 877	-2 968 780	-3 195 268	7,6	-4 065 290	-4 065 290
HENKILÖSIVUKULUT	-700 313	-774 610	-722 570	-6,7	-904 057	-904 057
ELÄKEKULUT	-593 749	-696 450	-625 496	-10,2	-771 660	-771 660
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-106 564	-78 160	-97 074	24,2	-132 397	-132 397
PALVELUJEN OSTOT	-3 949 296	-3 721 158	-4 053 072	8,9	-5 417 050	-5 525 260
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-189 516	-429 740	-450 730	4,9	-458 380	-467 480
AVUSTUKSET	-622 826	-1 836 860	-1 840 630	0,2	-2 901 900	-2 959 960
MUUT TOIMINTAKULUT	-127 274	-334 727	-241 330	-27,9	-236 280	-241 000
TOIMINTAKULUT	-8 093 103	-10 065 875	-10 503 600	4,3	-13 982 957	-14 163 047
TOIMINTAKATE	-2 568 375	-6 649 672	-8 099 890	21,8	-11 579 247	-11 759 337
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-242 399	0	0		0	0
11 KESKUSHALL.PALVELUT 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	1 892 473	949 173	4 411 277	364,7	4 411 277	4 411 277
TOIMINTATUOTOT	1 892 473	949 173	4 411 277	364,7	4 411 277	4 411 277
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-119 759	-132 290	-582 312	340,2	-582 312	-582 312
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-870	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-199 595	-379 290	-385 420	1,6	-385 420	-385 420
TOIMINTAKULUT	-320 225	-511 580	-967 732	89,2	-967 732	-967 732
TOIMINTAKATE	1 572 249	437 593	3 443 545	686,9	3 443 545	3 443 545
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	7 417 201	4 365 376	6 814 987	56,1	6 814 987	6 814 987
TOIMINTAKULUT	-8 413 327	-10 577 455	-11 471 332	8,5	-14 950 689	-15 130 779
TOIMINTAKATE	-996 126	-6 212 079	-4 656 345	-25,0	-8 135 702	-8 315 792
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-242 399	0	0		0	0
TILIKAUDEN TULOS	-1 238 526	-6 212 079	-4 656 345	-25,0	-8 135 702	-8 315 792

40 SIVISTYSPALVELUT 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Ero TA23/TA24 %	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	937 400	1 582 278	1 566 215	-1,0	1 566 270	1 566 270
MAKSUTUOTOT	1 151 494	1 098 240	787 240	-28,3	784 070	784 070
TUET JA AVUSTUKSET	1 280 874	1 032 960	1 359 860	31,6	1 359 860	1 359 860
MUUT TOIMINTATUOTOT	45 935	31 342	33 980	8,4	33 980	33 980
TOIMINTATUOTOT	3 415 703	3 744 820	3 747 295	0,1	3 744 180	3 744 180
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-28 355 233	-30 139 290	-31 971 748	6,1	-31 777 152	-31 777 152
PALKAT JA PALKKIOT	-22 573 158	-24 390 970	-25 731 861	5,5	-25 571 680	-25 571 680
HENKILÖSIVUKULUT	-5 782 076	-5 748 320	-6 239 887	8,6	-6 205 472	-6 205 472
ELÄKEKULUT	-4 684 871	-4 855 560	-5 189 954	6,9	-5 161 425	-5 161 425
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 097 205	-892 760	-1 049 933	17,6	-1 044 047	-1 044 047
PALVELUJEN OSTOT	-6 622 567	-6 554 884	-7 003 640	6,8	-7 118 650	-7 260 050
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 053 642	-1 529 987	-1 655 640	8,2	-1 678 100	-1 710 090
AVUSTUKSET	-961 063	-1 383 030	-1 516 610	9,7	-1 538 990	-1 569 770
MUUT TOIMINTAKULUT	-239 349	-236 416	-576 928	144,0	-584 450	-595 930
TOIMINTAKULUT	-37 231 855	-39 843 607	-42 724 566	7,2	-42 697 342	-42 912 992
TOIMINTAKATE	-33 816 151	-36 098 787	-38 977 271	8,0	-38 953 162	-39 168 812
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-273 961	0	0		0	0
40 SIVISTYSPALVELUT 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	147 453	0	0		0	0
MAKSUTUOTOT	243 019	36 980	299 840	710,8	299 840	299 840
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 458	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	391 930	36 980	299 840	710,8	299 840	299 840
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-4 519 858	-4 744 280	-6 689 370	41,0	-6 689 370	-6 689 370
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 165	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 801 962	-5 487 170	-5 959 370	8,6	-5 959 370	-5 959 370
TOIMINTAKULUT	-10 326 985	-10 231 450	-12 648 740	23,6	-12 648 740	-12 648 740
TOIMINTAKATE	-9 935 055	-10 194 470	-12 348 900	21,1	-12 348 900	-12 348 900
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	3 807 633	3 781 800	4 047 135	7,0	4 044 020	4 044 020
TOIMINTAKULUT	-47 558 839	-50 075 057	-55 373 306	10,6	-55 346 082	-55 561 732
TOIMINTAKATE	-43 751 207	-46 293 257	-51 326 171	10,9	-51 302 062	-51 517 712
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-273 961	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-44 025 168	-46 293 257	-51 326 171	10,9	-51 302 062	-51 517 712

410 SIVISTYSLAUTAKUNTA 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Ero TA23 / TA24 %	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	615 012	1 259 000	1 236 055	-1,8	1 236 110	1 236 110
MAKSUTUOTOT	901 949	841 810	539 270	-35,9	536 100	536 100
TUET JA AVUSTUKSET	784 145	680 050	677 050	-0,4	677 050	677 050
MUUT TOIMINTATUOTOT	19 825	7 880	7 880	0,0	7 880	7 880
TOIMINTATUOTOT	2 320 931	2 788 740	2 460 255	-11,8	2 457 140	2 457 140
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-24 984 008	-26 448 420	-28 101 998	6,3	-27 907 355	-27 907 355
PALKAT JA PALKKIOT	-19 976 739	-21 489 260	-22 608 899	5,2	-22 448 680	-22 448 680
HENKILÖSIVUKULUT	-5 007 270	-4 959 160	-5 493 099	10,8	-5 458 675	-5 458 675
ELÄKEKULUT	-4 031 057	-4 172 620	-4 570 277	9,5	-4 541 739	-4 541 739
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-976 212	-786 540	-922 822	17,3	-916 936	-916 936
PALVELUJEN OSTOT	-5 894 724	-5 745 830	-6 081 524	5,8	-6 180 870	-6 303 770
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-823 495	-1 123 065	-1 215 120	8,2	-1 230 120	-1 253 330
AVUSTUKSET	-808 561	-1 182 530	-988 010	-16,4	-1 004 820	-1 024 920
MUUT TOIMINTAKULUT	-164 284	-181 791	-452 290	148,8	-457 660	-466 650
TOIMINTAKULUT	-32 675 071	-34 681 636	-36 838 942	6,2	-36 780 825	-36 956 025
TOIMINTAKATE	-30 354 139	-31 892 896	-34 378 687	7,8	-34 323 685	-34 498 885
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-176 112	0	0		0	0
410 SIVISTYSLAUTAKUNTA 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	116 514	0	0		0	0
MAKSUTUOTOT	-134	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	116 381	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-4 086 299	-4 276 880	-5 916 789	38,3	-5 916 789	-5 916 789
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 997	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 960 087	-3 552 980	-3 888 730	9,4	-3 888 730	-3 888 730
TOIMINTAKULUT	-8 050 383	-7 829 860	-9 805 519	25,2	-9 805 519	-9 805 519
TOIMINTAKATE	-7 934 002	-7 829 860	-9 805 519	25,2	-9 805 519	-9 805 519
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	2 437 312	2 788 740	2 460 255	-11,8	2 457 140	2 457 140
TOIMINTAKULUT	-40 725 454	-42 511 496	-46 644 461	9,7	-46 586 344	-46 761 544
TOIMINTAKATE	-38 288 142	-39 722 756	-44 184 206	11,2	-44 129 204	-44 304 404
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-176 112	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-38 464 254	-39 722 756	-44 184 206	11,2	-44 129 204	-44 304 404

460 ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Ero TA23/TA24 %	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	308 757	306 160	311 160	1,6	311 160	311 160
MAKSUTUOTOT	240 548	248 930	239 470	-3,8	239 470	239 470
TUET JA AVUSTUKSET	454 857	307 530	612 430	99,1	612 430	612 430
MUUT TOIMINTATUOTOT	26 109	23 462	26 100	11,2	26 100	26 100
TOIMINTATUOTOT	1 030 271	886 082	1 189 160	34,2	1 189 160	1 189 160
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-3 074 401	-3 348 110	-3 479 578	3,9	-3 479 627	-3 479 627
PALKAT JA PALKKIOT	-2 357 749	-2 623 520	-2 808 110	7,0	-2 808 150	-2 808 150
HENKILÖSIVUKULUT	-716 652	-724 590	-671 468	-7,3	-671 477	-671 477
ELÄKEKULUT	-606 471	-628 550	-557 180	-11,4	-557 189	-557 189
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-110 181	-96 040	-114 288	19,0	-114 288	-114 288
PALVELUJEN OSTOT	-692 718	-766 254	-867 390	13,2	-882 130	-899 550
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-214 005	-361 810	-395 560	9,3	-402 270	-410 170
AVUSTUKSET	-152 502	-200 500	-528 600	163,6	-534 170	-544 850
MUUT TOIMINTAKULUT	-70 360	-51 625	-120 108	132,7	-122 170	-124 570
TOIMINTAKULUT	-4 203 987	-4 728 299	-5 391 236	14,0	-5 420 367	-5 458 767
TOIMINTAKATE	-3 173 716	-3 842 217	-4 202 076	9,4	-4 231 207	-4 269 607
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-97 849	0	0		0	0
460 ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	30 939	0	0		0	0
MAKSUTUOTOT	242 793	36 980	299 840	710,8	299 840	299 840
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 458	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	275 189	36 980	299 840	710,8	299 840	299 840
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-384 111	-411 210	-727 100	76,8	-727 100	-727 100
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 140	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 721 135	-1 749 560	-1 874 310	7,1	-1 874 310	-1 874 310
TOIMINTAKULUT	-2 106 386	-2 160 770	-2 601 410	20,4	-2 601 410	-2 601 410
TOIMINTAKATE	-1 831 197	-2 123 790	-2 301 570	8,4	-2 301 570	-2 301 570
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	1 305 460	923 062	1 489 000	61,3	1 489 000	1 489 000
TOIMINTAKULUT	-6 310 373	-6 889 069	-7 992 646	16,0	-8 021 777	-8 060 177
TOIMINTAKATE	-5 004 913	-5 966 007	-6 503 646	9,0	-6 532 777	-6 571 177
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-97 849	0	0		0	0
TILIKAUDEN TULOS	-5 102 763	-5 966 007	-6 503 646	9,0	-6 532 777	-6 571 177

480 AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Ero TA23/TA24 %	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	13 631	17 118	19 000	11,0	19 000	19 000
MAKSUTUOTOT	8 997	7 500	8 500	13,3	8 500	8 500
TUET JA AVUSTUKSET	41 871	45 380	70 380	55,1	70 380	70 380
MUUT TOIMINTATUOTOT	1	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	64 501	69 998	97 880	39,8	97 880	97 880
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-296 824	-342 760	-390 172	13,8	-390 170	-390 170
PALKAT JA PALKKIOT	-238 670	-278 190	-314 852	13,2	-314 850	-314 850
HENKILÖSIVUKULUT	-58 154	-64 570	-75 320	16,6	-75 320	-75 320
ELÄKEKULUT	-47 343	-54 390	-62 497	14,9	-62 497	-62 497
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-10 811	-10 180	-12 823	26,0	-12 823	-12 823
PALVELUJEN OSTOT	-35 125	-42 800	-54 726	27,9	-55 650	-56 730
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-16 143	-45 112	-44 960	-0,3	-45 710	-46 590
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 705	-3 000	-4 530	51,0	-4 620	-4 710
TOIMINTAKULUT	-352 797	-433 672	-494 388	14,0	-496 150	-498 200
TOIMINTAKATE	-288 296	-363 674	-396 508	9,0	-398 270	-400 320
480 AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MAKSUTUOTOT	360	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	360	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-49 448	-56 190	-45 481	-19,1	-45 481	-45 481
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-28	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-120 740	-184 630	-196 330	6,3	-196 330	-196 330
TOIMINTAKULUT	-170 216	-240 820	-241 811	0,4	-241 811	-241 811
TOIMINTAKATE	-169 856	-240 820	-241 811	0,4	-241 811	-241 811
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	64 861	69 998	97 880	39,8	97 880	97 880
TOIMINTAKULUT	-523 012	-674 492	-736 199	9,1	-737 961	-740 011
TOIMINTAKATE	-458 152	-604 494	-638 319	5,6	-640 081	-642 131

60 TEKNISET PALVELUT 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Ero TA23 / TA24 %	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	1 700 859	1 696 320	1 861 072	9,7	1 870 529	1 882 249
MAKSUTUOTOT	621 377	542 410	541 300	-0,2	541 300	541 300
TUET JA AVUSTUKSET	91 524	0	45 000		45 000	45 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 702 689	5 101 700	5 083 830	-0,4	5 083 040	5 083 040
TOIMINTATUOTOT	5 116 449	7 340 430	7 531 202	2,6	7 539 869	7 551 589
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-8 088 545	-8 051 080	-8 526 986	5,9	-8 535 771	-8 511 463
PALKAT JA PALKKIOT	-6 240 630	-6 404 960	-6 883 540	7,5	-6 890 924	-6 871 374
HENKILÖSIVUKULUT	-1 847 914	-1 646 120	-1 643 446	-0,2	-1 644 847	-1 640 089
ELÄKEKULUT	-1 558 756	-1 411 880	-1 362 858	-3,5	-1 363 984	-1 360 020
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-289 159	-234 240	-280 588	19,8	-280 863	-280 069
PALVELUJEN OSTOT	-5 993 004	-3 608 960	-3 980 528	10,3	-4 041 620	-4 121 780
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 494 817	-4 735 180	-4 949 315	4,5	-5 014 240	-5 112 060
AVUSTUKSET	-145 293	-157 450	-112 180	-28,8	-114 090	-116 370
MUUT TOIMINTAKULUT	-342 178	-285 200	-237 950	-16,6	-241 480	-246 280
TOIMINTAKULUT	-19 063 837	-16 837 870	-17 806 959	5,8	-17 947 201	-18 107 953
TOIMINTAKATE	-13 947 388	-9 497 440	-10 275 757	8,2	-10 407 332	-10 556 364
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 453 212	0	0		0	0
60 TEKNISET PALVELUT 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	4 681 177	5 105 337	5 471 124	7,2	5 471 124	5 471 124
MAKSUTUOTOT	21 714	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 327 637	6 081 850	6 310 620	3,8	6 310 620	6 310 620
TOIMINTATUOTOT	12 030 528	11 187 187	11 781 744	5,3	11 781 744	11 781 744
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-839 462	-1 169 590	-2 600 345	122,3	-2 600 345	-2 600 345
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	6 537	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-235 414	-252 690	-265 670	5,1	-265 670	-265 670
TOIMINTAKULUT	-1 068 339	-1 422 280	-2 866 015	101,5	-2 866 015	-2 866 015
TOIMINTAKATE	10 962 189	9 764 907	8 915 729	-8,7	8 915 729	8 915 729
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	17 146 977	18 527 617	19 312 946	4,2	19 321 613	19 333 333
TOIMINTAKULUT	-20 132 176	-18 260 150	-20 672 974	13,2	-20 813 216	-20 973 968
TOIMINTAKATE	-2 985 199	267 467	-1 360 028	-608,5	-1 491 603	-1 640 635
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 453 212	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-8 438 410	267 467	-1 360 028	-608,5	-1 491 603	-1 640 635

610 TEKNISTEN PALVELUJEN LAUTAKUNTA 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Ero TA23 / TA24 %	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	845 143	671 290	799 860	19,2	799 860	799 860
MAKSUTUOTOT	193 520	187 960	177 960	-5,3	177 960	177 960
TUET JA AVUSTUKSET	91 524	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 671 278	5 075 970	5 057 460	-0,4	5 056 670	5 056 670
TOIMINTATUOTOT	3 801 465	5 935 220	6 035 280	1,7	6 034 490	6 034 490
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-6 564 589	-6 453 920	-6 738 740	4,4	-6 747 508	-6 723 200
PALKAT JA PALKKIOT	-5 025 183	-5 079 910	-5 442 795	7,1	-5 450 164	-5 430 614
HENKILÖSIVUKULUT	-1 539 405	-1 374 010	-1 295 945	-5,7	-1 297 344	-1 292 586
ELÄKEKULUT	-1 293 504	-1 188 280	-1 073 895	-9,6	-1 075 019	-1 071 055
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-245 901	-185 730	-222 050	19,6	-222 325	-221 531
PALVELUJEN OSTOT	-5 763 081	-3 204 180	-3 551 948	10,9	-3 605 770	-3 677 250
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 465 659	-4 686 560	-4 903 025	4,6	-4 967 200	-5 064 140
AVUSTUKSET	-122 320	-128 140	-81 990	-36,0	-83 390	-85 060
MUUT TOIMINTAKULUT	-274 513	-213 700	-160 390	-24,9	-163 010	-166 260
TOIMINTAKULUT	-17 190 162	-14 686 500	-15 436 093	5,1	-15 566 878	-15 715 910
TOIMINTAKATE	-13 388 698	-8 751 280	-9 400 813	7,4	-9 532 388	-9 681 420
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 453 212	0	0		0	0
610 TEKNISTEN PALVELUJEN LAUTAKUNTA 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	4 047 586	4 226 847	4 421 550	4,6	4 421 550	4 421 550
MAKSUTUOTOT	6 039	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 327 637	6 081 850	6 310 620	3,8	6 310 620	6 310 620
TOIMINTATUOTOT	11 381 261	10 308 697	10 732 170	4,1	10 732 170	10 732 170
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-794 907	-1 105 340	-2 491 455	125,4	-2 491 455	-2 491 455
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	6 728	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-189 584	-184 610	-199 930	8,3	-199 930	-199 930
TOIMINTAKULUT	-977 763	-1 289 950	-2 691 385	108,6	-2 691 385	-2 691 385
TOIMINTAKATE	10 403 499	9 018 747	8 040 785	-10,8	8 040 785	8 040 785
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	15 182 726	16 243 917	16 767 450	3,2	16 766 660	16 766 660
TOIMINTAKULUT	-18 167 925	-15 976 450	-18 127 478	13,5	-18 258 263	-18 407 295
TOIMINTAKATE	-2 985 199	267 467	-1 360 028	-608,5	-1 491 603	-1 640 635
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 453 212	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-8 438 410	267 467	-1 360 028	-608,5	-1 491 603	-1 640 635

691 PERÄMEREN JÄTELAUTAKUNTA 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Ero TA23/TA24 %	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	80 126	133 390	142 332	6,7	142 874	143 994
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	320	320	0,0	320	320
TOIMINTATUOTOT	80 126	133 710	142 652	6,7	143 194	144 314
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-68 980	-72 290	-78 332	8,4	-78 334	-78 334
PALKAT JA PALKKIOT	-57 881	-60 000	-63 188	5,3	-63 190	-63 190
HENKILÖSIVUKULUT	-11 099	-12 290	-15 144	23,2	-15 144	-15 144
ELÄKEKULUT	-9 214	-10 090	-12 612	25,0	-12 612	-12 612
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 885	-2 200	-2 532	15,1	-2 532	-2 532
PALVELUJEN OSTOT	-8 345	-51 000	-52 160	2,3	-53 040	-54 090
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-47	-2 080	-2 140	2,9	-2 170	-2 210
MUUT TOIMINTAKULUT	0	-1 410	-1 840	30,5	-1 470	-1 500
TOIMINTAKULUT	-77 372	-126 780	-134 472	6,1	-135 014	-136 134
TOIMINTAKATE	2 755	6 930	8 180	18,0	8 180	8 180
691 PERÄMEREN JÄTELAUTAKUNTA 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-2 755	-1 700	-2 860	68,2	-2 860	-2 860
MUUT TOIMINTAKULUT	0	-5 230	-5 320	1,7	-5 320	-5 320
TOIMINTAKULUT	-2 755	-6 930	-8 180	18,0	-8 180	-8 180
TOIMINTAKATE	-2 755	-6 930	-8 180	18,0	-8 180	-8 180
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	80 126	133 710	142 652	6,7	143 194	144 314
TOIMINTAKULUT	-80 126	-133 710	-142 652	6,7	-143 194	-144 314
TOIMINTAKATE	0	0	0		0	0

695 MERI-LAPIN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 1 ULKOINEN LASKENTA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	Ero TA23/TA24 %	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	775 590	891 640	918 880	3,1	927 795	938 395
MAKSUTUOTOT	427 857	354 450	363 340	2,5	363 340	363 340
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	45 000		45 000	45 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	31 411	25 410	26 050	2,5	26 050	26 050
TOIMINTATUOTOT	1 234 858	1 271 500	1 353 270	6,4	1 362 185	1 372 785
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-1 454 976	-1 524 870	-1 709 914	12,1	-1 709 929	-1 709 929
PALKAT JA PALKKIOT	-1 157 565	-1 265 050	-1 377 557	8,9	-1 377 570	-1 377 570
HENKILÖSIVUKULUT	-297 410	-259 820	-332 357	27,9	-332 359	-332 359
ELÄKEKULUT	-256 037	-213 510	-276 351	29,4	-276 353	-276 353
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-41 373	-46 310	-56 006	20,9	-56 006	-56 006
PALVELUJEN OSTOT	-221 579	-353 780	-376 420	6,4	-382 810	-390 440
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-29 111	-46 540	-44 150	-5,1	-44 870	-45 710
AVUSTUKSET	-22 973	-29 310	-30 190	3,0	-30 700	-31 310
MUUT TOIMINTAKULUT	-67 665	-70 090	-75 720	8,0	-77 000	-78 520
TOIMINTAKULUT	-1 796 303	-2 024 590	-2 236 394	10,5	-2 245 309	-2 255 909
TOIMINTAKATE	-561 445	-753 090	-883 124	17,3	-883 124	-883 124
695 MERI-LAPIN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 2 SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	633 591	878 490	1 049 574	19,5	1 049 574	1 049 574
MAKSUTUOTOT	15 675	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	649 266	878 490	1 049 574	19,5	1 049 574	1 049 574
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-41 800	-62 550	-106 030	69,5	-106 030	-106 030
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-191	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-45 830	-62 850	-60 420	-3,9	-60 420	-60 420
TOIMINTAKULUT	-87 821	-125 400	-166 450	32,7	-166 450	-166 450
TOIMINTAKATE	561 445	753 090	883 124	17,3	883 124	883 124
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	1 884 125	2 149 990	2 402 844	11,8	2 411 759	2 422 359
TOIMINTAKULUT	-1 884 125	-2 149 990	-2 402 844	11,8	-2 411 759	-2 422 359
TOIMINTAKATE	0	0	0		0	0

Tytäryhteisöjen tavoiteasettelu ja talousarviotiedot TA 2024 – TS 2025–2026

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ja -suunnitelma. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Tavoitteet laaditaan merkittävimmille tytäryhteisöille, joissa kunnalla on määräysvalta.

Tornion Energia Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2024:

TA Tavoite	Mittarit
Kaupungin pääomalainalle maksetaan sopimuksen mukainen korko	Korkotuloutus
Sähkösiiirtotoiminnan siirtohinnot sijoittuvat Energiaviraston valtakunnallisessa tilastossa halvimpaan neljännekseen	Energiaviraston tilasto
Kaukolämmön hinnat sijoittuvat Energiateollisuus Oy:n valtakunnallisessa tilastossa halvimpaan viidennekseen. Kaukolämmön tuotanto biopohjaiseksi mahdollisuuksien mukaan vuonna 2028.	Energiateollisuus Oy:n tilasto
Verkostojen laajennus- ja peruskorjausinvestoinnit toteutetaan hallitusti talous huomioon ottaen. Energiaviraston tavoitteiden mukainen säävarman verkon rakentaminen vuoteen 2028 mennessä.	Investointitaso, rahoituksen kestävyys, säävarman verkon rakentaminen aikataulussaan
Minimoidaan käyttökatkokset alle 1 tuntiin	Käyttökatkosten lukumäärä, pituus, vaikuttavuus (riskianalyysi)
Sähkön siirtotoiminnan kohtuullinen tuotto	Energiaviraston laskelma

Tornion Energia Oy	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	Nordic Biogas Oy
Yhteisön toiminta-ajatus	Tornion Energia Oy:n perustehtävänä on toimittaa asiakkailleen sähköä ja kaukolämpöä edullisesti, luotettavasti ja taloudellisesti.
Hallituksen puheenjohtaja	Puheenjohtaja Markku Taramaa
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Liisa Koivisto, Piritta Peurasaari, Mikko Kaipainen, Martti Rauhala
Toimitusjohtaja	Merja Nelimarkka
Hallituksen käsittely pvm.	26.10.2023
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2024	Energia-alan toiminnan nopea muuttuminen, energiahinnan ja raaka-aineiden hintojen voimakas volatiliteetti ja Ukrainan kriisin myötä energian jakeluverkoston toiminnan turvallisuuden varmistaminen vaatii yhtiöltä taloudellista ja toiminnallista panostusta aiempaa voimakkaammin.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2024 – 2026	
Toiminnalliset tavoitteet 2024	<p>Sähköverkko</p> <p>Parannetaan verkon käyttövarmuutta ja suoritetaan investoinnit säävarman verkon suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Sähkön siirtohintaa säilytetään Energiamarkkinaviraston valtakunnallisessa tilastossa halvimman neljänneksen joukossa.</p> <p>Kaukolämpö</p> <p>Asiakkaille tarjotaan edullista, toimintavarmaa sekä kilpailukykyistä kaukolämpöä.</p> <p>Kaukolämmön tuotannossa tavoitellaan päästötöntä tuotantoa.</p> <p>Kaukolämmön hinta säilytetään valtakunnallisessa tilastossa halvimmassa viidenneksessä.</p> <p>Fennovoima</p> <p>Tornion Energia on sitoutunut Fennovoima-hankkeeseen 1,6 MW:n teholla. Yhtiö alas kirjasi Fennovoima-osakkeet 1,2 milj.euroa 31.12.2022. Jatkossa yhtiö maksaa Fennovoiman esittämät hallinnolliset kulut.</p> <p>Biokaasulaitos ja biokaasun jalostus</p> <p>Tornion Energia Oy perusti tytäryhtiön Nordic Biogas Oy 6/2022. Yhtiö jätti energiatukihakemukset TEM:lle 09/2023 biokaasun tuotantolaitoksen ja biokaasun jalostusyksikön rakentamisesta. Tavoitteena on aloittaa rakentaminen vuonna 2024.</p>
Toiminnalliset tavoitteet 2024 - 2025	<p>Sähköverkko</p> <p>Parannetaan verkon käyttövarmuutta ja suoritetaan investoinnit säävarman verkon suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Sähkön siirtohintaa säilytetään Energiamarkkinaviraston valtakunnallisessa tilastossa halvimman neljänneksen joukossa.</p>

	<p>Kaukolämpö</p> <p>Asiakkaille tarjotaan edullista, toimintavarmaa sekä kilpailukykyistä kaukolämpöä.</p> <p>Kaukolämmön tuotannossa tavoitellaan päästötöntä tuotantoa.</p> <p>Kaukolämmön hinta säilytetään valtakunnallisessa tilastossa halvimmassa viidenneksessä</p> <p>Biokaasulaitos ja biokaasun jalostus</p> <p>Biokaasun tuotanto- ja jalostuslaitoksien rakentaminen, mikäli investointipäätös on tehty vuonna 2024.</p>
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2024 – 2026	
Investoinnit 2024	<p>Sähköverkon investoinnit kohdistuvat verkon käyttövarmuuden lisäämiseen ilmajohdoverkossa.</p> <p>110kV linjan saneeraus vuosina 2024–2026 Tornio-Liakka välille. Yhteisomistajuus TLS Verkko Oy:n kanssa. Saneerauksen yhteydessä omistajuus jaetaan sähkönjakeluverkkorajan mukaisesti.</p> <p>Kaukolämmön investoinnit keskittyvät uusien asiakkaiden, sekä uusien kaava-alueiden vaatimiin verkstorakentamisiin.</p> <p>Verkostojen rakentamisessa huomioidaan kaupungin infran rakentaminen.</p> <p>Energian etäluentamittarit vaihdetaan uuden sukupolven mittareihin vuosien 2023–2028 aikana.</p> <p>Järjestelmäinvestoinnit mittaustietojärjestelmään ja sähköverkonvalvontaan.</p> <p>Investoinnit yhteensä 2.000.000 €</p> <p>Sähkön siirtoverkko 1.650.000 €</p> <p>Kaukolämpöverkko 350.000 €</p>
Investoinnit 2025 - 2026	<p>Sähköverkon investoinnit kohdistuvat verkon käyttövarmuuden lisäämiseen ilmajohdoverkossa.</p> <p>Kaukolämmön investoinnit keskittyvät uusien asiakkaiden, sekä uusien kaava-alueiden vaatimiin verkstorakentamisiin.</p> <p>Verkostojen rakentamisessa huomioidaan kaupungin infran rakentaminen.</p> <p>Investoinnit yhteensä 2.000.000 €</p> <p>Sähkön siirtoverkko 1.650.000 €</p> <p>Kaukolämpöverkko 350.000 €</p>

Tornion Energia Oy

Tornion Energia Oy

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	14 422 734	13 502 049	13 981 863	14 393 758	14 820 212
Toimintakulut	-11 631 807	-10 798 733	-11 493 380	-11 932 838	-12 171 495
Toimintakate	2 790 926	2 703 316	2 488 483	2 460 920	2 648 717
Rahoitustuotot	5 294	0	0	0	0
Rahoituskulut	-1 423 681	-237 900	-107 439	-192 184	-187 754
Vuosikate	1 372 538	2 465 416	2 381 044	2 268 736	2 460 963
Poistot	-1 897 308	-1 789 356	-1 896 935	-1 896 935	-1 896 935
Tilikauden tulos	-524 770	676 060	484 109	371 801	564 028
Tilinpäätössiirrot	2 701	0	0	0	0
Verot	-143 976	-135 212	-96 822	-74 360	-112 806
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-666 045	540 848	387 287	297 441	451 223

TASE	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Peruspääoma/osakepääoma	1 208 000	1 208 000	1 208 000	1 208 000	1 208 000
Taseen loppusumma	30 349 168				
Investoinnit netto	2 550 765	1 500 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Leasing- ja vuokravastuut					
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	12 981 947	13 082 231	12 940 437	12 911 332	12 846 227
- josta kaupungin myöntämät lainat	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
- josta kaupungin takaamat lainat	1 406 893	733 075	733 044	549 796	366 548

TUNNUSLUKUJA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liiketulos -%	-3,6 %	5,0 %	3,5 %	2,6 %	3,8 %
Vuosikate/Poistot -%	72,3 %	137,8 %	125,5 %	119,6 %	129,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	1,4	1,4	1,4	1,5
Henkilöstömäärä keskimäärin	21	22	22	22	22
Investointien tulorahoitus %					

Tornion Vesi Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2024:

TA Tavoite	Mittarit
Kaupungin pääomalainalle maksetaan sopimuksen mukainen korko.	Korkotuloutus
Vesi- ja jätevesikuution kokonaishinta sijoittuu valtakunnallisen tilaston keskikolmannekseen.	Valtakunnallinen tilasto.
Verkostohäiriöiden ja vuotovesien määrä vähenee ja yllättävien käyttökatkosten määrä minimoidaan.	Verkostohäiriöt lkm < 40 kpl, vuotovesi m ³ < 15 %, jätevesi < 40 %, yllättävät käyttökatkokset < 20 kpl

Tornion Vesi Oy	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Toimittaa asiakkailleen hyvälaatuista vesijohtovettä kohtuullisella hinnalla. Huolehtia jätevesien johtamisesta ja käsittelystä vesiensuojelun vaatimukset ja kestävä kehityksen periaatteet huomioon ottaen.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Arto Liikamaa
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Pasi Pigg, Marjo Muhonen, Markus Törmä, Satu Rantajärvi Timo Keinänen
Toimitusjohtaja	Juha Ylioinas
Hallituksen käsittely pvm.	30.10.2023
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2024	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2024 – 2026	
Toiminnalliset tavoitteet 2024	- Hyvälaatuisen veden turvaaminen asiakkaille - Häiriötön jäteveden siirto jätevedenpuhdistamolle - Vuotovesien vähentäminen - Verkoston saneeraus suunnitelman mukaisesti
Toiminnalliset tavoitteet 2024 - 2025	- Hyvälaatuisen veden turvaaminen asiakkaille - Häiriötön jäteveden siirto jätevedenpuhdistamolle - Vuotovesien vähentäminen - Verkoston saneeraus suunnitelman mukaisesti
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2024 – 2026	
Investoinnit 2024	-Isopalontie välillä Jokivarrentie - Neulaskuja -Meurmanintie ja poikkikadut 1. vaihe -Rantatien vesihuolto -Ahonpääntien vesijohdon uusiminen 2. vaihe
Investoinnit 2025 - 2026	-Pihlajasaaren uuden asuinalueen vesihuollon rakentaminen --Meurmanintie ja poikkikadut 2. vaihe

Tornion Vesi Oy

Tornion Vesi Oy

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	4 699 838	4 923 650	4 929 500	4 950 000	4 970 000
Toimintakulut	-3 332 952	-3 482 159	-3 483 595	-3 520 000	-3 550 000
Toimintakate	1 366 886	1 441 491	1 445 905	1 430 000	1 420 000
Rahoitustuotot	12 121	0	0		
Rahoituskulut	-202 674	-255 000	-244 500	-234 000	-223 500
Vuosikate	1 176 333	1 186 491	1 201 405	1 196 000	1 196 500
Poistot	-1 152 981	-1 178 400	-1 180 800	-1 180 000	-1 180 000
Tilikauden tulos	23 352	8 091	20 605	16 000	16 500
Tilinpäätössiirot	58 581	50 000	60 000	60 000	60 000
Verot	-16 415	-11 836	-15 170	-15 000	-15 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	65 518	46 255	65 435	61 000	61 500

TASE	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Peruspääoma/osakepääoma	1 008 000	1 008 000	1 008 000	1 008 000	1 008 000
Taseen loppusumma	19 024 936				
Investoinnit netto	796 092	1 360 500	1 176 000	1 200 000	1 200 000
Leasing- ja vuokravastuut	0				
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	11 360 443	10 508 877	9 787 312	9 489 506	9 240 508
- josta kaupungin myöntämät lainat	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
- josta kaupungin takaamat lainat	6 360 443	5 508 877	4 787 312	4 489 506	4 240 508

TUNNUSLUKUJA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liiketulos -%	0,5 %	0,2 %	0,4 %	0,3 %	0,3 %
Vuosikate/Poistot -%	102,0 %	100,7 %	101,7 %	101,4 %	101,4 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0
Henkilöstömäärä keskimäärin	12	12	14	14	14

Tornion Vuokra-asunnot Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2024:

TA Tavoite	Mittarit
Vuokrataso on kohtuullinen	Vuokrat ovat kohtuullisia muihin alueen vuokriin verrattuna
Vuokra-asuntojen laatu ja määrä säilyy kohtuullisena.	Vuokrausaste 90 %, korjausinvestointitaso, vaihtuvuus, luovutaan sellaisesta asuntokannasta, joka ei palvele yhtiön toimintaa.
Vuokrasaatavien prosenttimäärä liikevaihdosta, luottotappioiden määrä liikevaihdosta	Vuokrasaatavat 3,5 %, luottotappiot 0,5 % Luovutaan sellaisesta asuntokannasta, joka ei palvele yhtiön toimintaa
Asuntoja on tarjolla riittävästi erityisryhmille.	Lapin hyvinvointialueen tarpeet
Yhtiön taloudellista tilannetta tervehdytetään kokonaissuunnitelman 2021–2025 toimenpiteiden mukaisesti	Pitkätähitimen kokonaissuunnitelma 2021–2025
Lainamäärä vähenee vuosittain	Lainanhoitokate

Tornion Vuokra-asunnot Oy	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Laadukkaiden ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen vuokraaminen ja peruskorjaaminen.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Ismo Urpiainen
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Lasse Jutila, Sanna Lehtinen, Jaana Kostiainen, Paavo Maansaari, Satu Rantajärvi, Jorma Isometsä
Toimitusjohtaja	Maija Rantamaa
Hallituksen käsittely pvm.	25.10.2023
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2024	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2024 – 2026	
Toiminnalliset tavoitteet 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2024 - 2025	
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2024 – 2026	
Investoinnit 2024	Ulkomaalauksia eri kohteissa
Investoinnit 2025 - 2026	

Tornion Vuokra-asunnot Oy

Tornion Vuokra-asunnot Oy

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	6 881 379	6 910 389	7 033 492	6 700 000	6 500 000
Toimintakulut	-4 516 924	-3 540 864	-3 691 724	-3 508 500	-3 647 000
Toimintakate	2 364 455	3 369 525	3 341 768	3 191 500	2 853 000
Rahoitustuotot	37 008	29 300	29 300	20 000	10 000
Rahoituskulut	-498 024	-1 898 105	-1 870 595	-1 711 000	-1 662 550
Vuosikate	1 903 439	1 500 720	1 500 473	1 500 500	1 200 450
Poistot	-1 267 904	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 200 000
Tilikauden tulos	635 535	720	473	500	450
Tilinpäätössirrot	0	0			
Verot	0	0			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	635 535	720	473	500	450

TASE	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Peruspääoma/osakepääoma	2 462 608	2 462 608	2 462 608	2 462 608	2 462 608
Taseen loppusumma	29 958 110	31 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000
Investoinnit netto	495 223	700 000	500 000	400 000	300 000
Leasing- ja vuokravastuut		0			
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	21 186 743	19 612 963	18 347 977	17 192 348	16 065 503
- josta kaupungin myöntämät lainat	1 208 579	1 208 579	1 208 579	1 208 579	1 208 579
- josta kaupungin takaamat lainat	11 212 035	10 437 625	9 683 714	8 959 153	8 238 590

TUNNUSLUKUJA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liiketulos -%	9,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Vuosikate/Poistot -%	150,1 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Henkilöstömäärä keskimäärin	6	6	6	6	6

Tornion Palveluasunnot Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2024:

TA Tavoite	Mittarit
Vuokra-asuntojen laatu ja määrä säilyy kohtuullisena	Vuokrausaste 85 %, PT-suunnitelman mukaiset korjaukset
Vuokrasaatavien prosenttimäärä liikevaihdosta, luottotappioiden määrä liikevaihdosta	Vuokrasaamiset 2 %, luottotappiot 0,2 %
Asuntoja on tarjolla riittävästi erityisryhmille	Tarvittavat käyttötarkoituksen muutokset.

Tornion Palveluasunnot Oy	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Asuntojen vuokraaminen ja ylläpito.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Pekka Tallgren
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Arja Karhu, Lasse Jutila, Timo Siivola, Jaana Amonsén
Toimitusjohtaja	Maija Rantamaa
Hallituksen käsittely pvm.	23.10.2023
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2024	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2024 – 2026	
Toiminnalliset tavoitteet 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2024 - 2025	
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2024 – 2026	
Investoinnit 2024	
Investoinnit 2025 - 2026	

Tornion Palveluasunnot Oy

Tornion Palveluasunnot Oy

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	771 191	860 514	955 009	950 000	950 000
Toimintakulut	-563 623	-527 318	-479 000	-499 000	-559 000
Toimintakate	207 568	333 196	476 009	451 000	391 000
Rahoitustuotot	340	200	200	200	200
Rahoituskulut	-15 877	-233 170	-374 800	-350 000	-300 000
Vuosikate	192 031	100 226	101 409	101 200	91 200
Poistot	-209 430	-99 000	-100 000	-100 000	-90 000
Tilikauden tulos	-17 399	1 226	1 409	1 200	1 200
Tilinpäätössiirrot	32 500	500	0	0	0
Verot	-5 254	-1 000	-1 000	-500	-500
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	9 847	726	409	700	700

TASE	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Peruspääoma/osakepääoma	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Taseen loppusumma	5 026 964	5 200 000	5 050 000	5 000 000	5 000 000
Investoinnit netto	14 519	60 000	50 000	40 000	40 000
Leasing- ja vuokravastuut					
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	4 291 203	3 958 188	3 809 905	3 580 811	3 349 592
- josta kaupungin myöntämät lainat	80 858	80 858	80 858	80 858	80 858
- josta kaupungin takaamat lainat	1 361 469	1 018 269	958 952	899 676	842 275

TUNNUSLUKUJA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liiketulos -%	-2,3 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %
Vuosikate/Poistot -%	91,7 %	101,2 %	101,4 %	101,2 %	101,3 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,4	0,5	0,6	0,6	0,5
Henkilöstömäärä keskimäärin	0	0	0	0	0

Tornion Krunki Oy

Tornion Krunki Oy	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Kunnossapito- ja isännöintipalvelujen tuottaminen kuntakonsernin vuokralayhtiöille.
Hallituksen puheenjohtaja	Ismo Urpilainen
Hallituksen jäsenet	Lasse Jutila, Arja Karhu, Satu Rantajärvi, Jouni Myllyneva,
Toimitusjohtaja	Maija Rantamaa
Hallituksen käsittely pvm.	25.10.2023
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2024	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2024 – 2026	
Toiminnalliset tavoitteet 2024	
Toiminnalliset tavoitteet 2024 - 2025	
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2024 – 2026	
Investoinnit 2024	
Investoinnit 2025 - 2026	

Tornion Krunni Oy

Tornion Krunni Oy

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	537 055	686 200	770 610	770 000	770 000
Toimintakulut	-523 806	-680 250	-765 000	-765 000	-765 300
Toimintakate	13 249	5 950	5 610	5 000	4 700
Rahoitustuotot	2		0	0	0
Rahoituskulut	-2		0	0	0
Vuosikate	13 249	5 950	5 610	5 000	4 700
Poistot	-4 239	-4 500	-4 000	-3 500	-3 000
Tilikauden tulos	9 010	1 450	1 610	1 500	1 700
Tilinpäätössierrot					
Verot	-1 802	-750	-750	-750	-750
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 208	700	860	750	950

TASE	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Peruspääoma/osakepääoma	50 456	50 456	50 456	50 456	50 456
Taseen loppusumma	274 696	250 000	280 000	280 000	280 000
Investoinnit netto	6 643	1 000	1 000	0	0
Leasing- ja vuokravastuut	165	165	165	165	165
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	0	0	0	0	0
- josta kaupungin myöntämät lainat	0	0	0	0	0
- josta kaupungin takaamat lainat	0	0	0	0	0

TUNNUSLUKUJA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liiketulos -%	1,7 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %
Vuosikate/Poistot -%	312,6 %	132,2 %	140,3 %	142,9 %	156,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	578,3	288,5	272,0	242,4	227,9
Henkilöstömäärä keskimäärin	8	8	8	8	8

Tornion Työvoimasäätiö sr

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2024:

TA Tavoite	Mittarit
Säätiön toiminta perustuu tulorakenteeseen	Tilinpäätös, osavuositarkastukset
Säätiön toiminta kehittyy sosiaalisen työllistämisen yksikkönä	Kehityshankkeiden tai muiden kehittämistoimenpiteiden raportointi toimintakertomuksessa
Nuorten ohjaaminen koulutukseen ja työelämään, työnantajayhteistyön lisääminen	Nuorten jatkosijoittuminen 85%, valtakunnallinen keskiarvo 75%, nuorisotyöttömyys
Työllisyyden kuntakokeilun tukeminen ja asiakasohjausmallin kehittäminen	Asiakasmäärät, tilastointitiedot, prosessikuvaukset.
Pyritään ylijäämäiseen tulokseen, jolla kate-taan edellisten vuosien alijäämät.	Tilinpäätös

Tornion Työvoimalasäätiö	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Sosiaalisen työllistämisen ja kuntoutuksen järjestäminen ja kehittäminen Tornion kaupungissa sekä lähikunnissa
Hallituksen puheenjohtaja	Matti Lankila
Hallituksen jäsenet	Petri Röntynen, Eija Kanto, Marja-Liisa Hentilä, Juhani Maliniemi
Toimitusjohtaja	Mari Jussila
Hallituksen käsittely pvm.	Talousarviokäsittelyn yhteydessä 30.10.2023.
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2024	Ensimmäinen toimintavuosi, jolloin toimintatuottojen on katettava toiminnasta syntyvät kustannukset. Toiminnan järjestäminen niin, että käyttöasteet pysyvät hyvällä tai erittäin hyvällä tasolla. Tarkka käyttöasteen seuranta ja toiminnan säännöllinen arviointi, tulojen ja menojen tasapainottaminen.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2024 – 2026	
Toiminnalliset tavoitteet 2024	Hyvinvointialueyhteistyön käynnistyminen myönteisesti sekä ELY:n ja KELA:n palveluiden markkinointi asiakasohjauksen varmistamiseksi. Talouden tasapainon kriittinen tarkastelu. Kannattamattoman toiminnan sopeuttaminen tai toiminnan lopettaminen. Hankeyhteistyö Lapin muiden säätiötoimijoiden kanssa osatoteuttajan roolissa. Kiertotalouden mahdollisuuksien kartoittaminen osana perustehtäväämme.
Toiminnalliset tavoitteet 2024 - 2025	Toiminnan kehittäminen ja monipuolistaminen sekä erilaisten yhteistyömuotojen selvittäminen ja kokeileminen Lapin muiden säätiötoimijoiden kanssa. Kuntoutuksellisen osaamisen vahvistaminen. Osallistuminen ELY:n kilpailutuksiin ja KELAn palveluiden tuottamiseen. TE-2024 uudistuksen palveluekosysteemin valmisteluun osallistuminen.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2024 – 2026	
Investoinnit 2024	Ei merkittäviä investointeja.
Investoinnit 2025 - 2026	Ei merkittäviä investointeja.

Tornion Työvoimalasäätiö

Tornion Työvoimalasäätiö sr

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	1 789 708	1 513 410	1 346 900	1 380 573	1 415 087
Toimintakulut	-1 657 628	-1 481 781	-1 324 800	-1 351 296	-1 385 078
Toimintakate	132 080	31 629	22 100	29 276	30 008
Rahoitustuotot	780	0			
Rahoituskulut	-779	-760	-760	-760	-760
Vuosikate	132 081	30 869	21 340	28 516	29 248
Poistot	-14 215	-7 930	-4 610	-4 200	-2 000
Tilikauden tulos	117 866	22 939	16 730	24 316	27 248
Tilinpäätössirrot		0			
Verot		0			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	117 866	22 939	16 730	24 316	27 248

TASE	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Peruspääoma/osakepääoma	25 000	25 000	25 000		
Taseen loppusumma	376 323				
Investoinnit netto					
Leasing- ja vuokravastuut					
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	152 000	152 000	152 000		
- josta kaupungin myöntämät lainat	152 000	152 000	152 000		
- josta kaupungin takaamat lainat	152 000	152 000	152 000		

TUNNUSLUKUJA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liiketulos -%	6,6 %	1,5 %	1,2 %	1,8 %	1,9 %
Vuosikate/Poistot -%	929,2 %	389,3 %	462,9 %	679,0 %	1462,4 %
Laskennallinen lainanhoitokate	6,7	1,6	1,1	38,5	39,5
Henkilöstömäärä keskimäärin	32	28	27		

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Kilparadan ja siihen liittyvien rakennusten ja laitteiden rakentaminen, ylläpito ja vuokraus sekä hevosurheilutilaisuuksien ja muiden erilaisten kurssi-, koulutus- ja yleisötilaisuuksien järjestäminen.
Hallituksen puheenjohtaja	Matti Lankila
Hallituksen jäsenet	Markus Kannala, Teemu Alatalo, Ulla Miettunen ja Matti Vaajoensuu.
Toimitusjohtaja	Marja-Riitta Tervahauta
Hallituksen käsittely pvm.	Pidetään myöhemmin
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2024	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2024 – 2026	
Toiminnalliset tavoitteet 2024	Talouden tasapainottaminen
Toiminnalliset tavoitteet 2024 - 2025	Talouden tasapainottaminen
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2024 – 2026	
Investoinnit 2024	Katsomorakennuksen ulko-ovien uusiminen
Investoinnit 2025 - 2026	Investointeja ei ole

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy

TULOSLASKELMA	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	30 570	31 620	30 000	29 500
Toimintakulut	-13 580	-10 030	-9 700	-9 000
Toimintakate	16 990	21 590	20 300	20 500
Rahoitustuotot	0	0	0	0
Rahoituskulut	-1 050	-650	550	350
Vuosikate	15 940	20 940	20 850	20 850
Poistot	-26 500	-27 100	-25 000	-23 500
Tilikauden tulos	-10 560	-6 160	-4 150	-2 650
Tilinpäätössiirrot				
Verot				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-10 560	-6 160	-4 150	-2 650

TASE	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Peruspääoma/osakepääoma	374 294	374 294	374 294	374 294
Taseen loppusumma				
Investoinnit netto		13 000	12 000	7 000
Leasing- ja vuokravastuut				
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	56 094	40 050	30 550	21 050
- josta kaupungin myöntämät lainat	16 300	16 300	16 300	16 300
- josta kaupungin takaamat lainat	39 794	23 750	14 250	4 750

TUNNUSLUKUJA	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liiketulos -%	-34,5 %	-19,5 %	-13,8 %	-9,0 %
Vuosikate/Poistot -%	60,2 %	77,3 %	83,4 %	88,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,11	3,82	6,21	8,99
Henkilöstömäärä keskimäärin	0	0	0	0

Tornion Keilahalli Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2024:

TA Tavoite	Mittarit
Vakiinnuttaa tilanne koronan jälkeen.	Kävijämäärä Talouden toteuma

Tornion Keilahalli Oy	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Keilailu on koko perheen harrastus, joko yksin tai porukalla. Keilailu sopii kaiken ikäisille.
Hallituksen puheenjohtaja	Markku Lahdenperä (pj.), Heikki Keinänen, Markku Taramaa ja Markus Kannala
Hallituksen jäsenet	
Toimitusjohtaja	Ei toimitusjohtajaa
Hallituksen käsittely pvm.	
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2024	Kemin keilahallin väliaikainen sulkeutuminen voi nostaa kävijämääriä.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2024 – 2026	
Toiminnalliset tavoitteet 2024	Tavoitteena on saada toiminta vakiinnutettua vaikeiden koronavuosien jälkeen.
Toiminnalliset tavoitteet 2024–2025	Ylläpitää keilailuharrastuksen olosuhteita Torniossa.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2024 – 2026	
Investoinnit 2024	Ei suunniteltuja investointeja.
Investoinnit 2025 - 2026	Ei suunniteltuja investointeja.

Tornion Keilahalli Oy

Tornion Keilahalli Oy

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	18 239	19 100	17 100	17 100	17 100
Toimintakulut	-5 035	-5 600	-5 600	-5 600	-5 600
Toimintakate	13 203	13 500	11 500	11 500	11 500
Rahoitustuotot					
Rahoituskulut	-1 551	-850	-3 000	-3 000	-3 000
Vuosikate	11 652	12 650	8 500	8 500	8 500
Poistot	-5 657	-5 700	-5 700	-5 700	-5 700
Tilikauden tulos	5 995	6 950	2 800	2 800	2 800
Tilinpäätössirrot	0				
Verot	0				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	5 995	6 950	2 800	2 800	2 800

TASE	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Peruspääoma/osakepääoma	108 901	108 901	108 901	108 901	108 901
Taseen loppusumma	236 295	230 500	250 000	244 000	238 000
Investoinnit netto					
Leasing- ja vuokravastuut					
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	93 148	83 503	74 000	65 000	56 000
- josta kaupungin myöntämät lainat					
- josta kaupungin takaamat lainat	83 148	75 503	68 000	61 000	54 000

TUNNUSLUKUJA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liiketulos -%	32,9 %	36,4 %	16,4 %	16,4 %	16,4 %
Vuosikate/Poistot -%	206,0 %	221,9 %	149,1 %	149,1 %	149,1 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,00	1,20	0,94	1,03	1,15
Henkilöstömäärä keskimäärin			0	0	0

Bottenvikens Reningsverk Ab

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2024:

TA Tavoite	Mittarit
Päästään viranomaisten asettamiin tavoitteisiin taloudellisesti kestäväällä tavalla.	BOD 7 ja P raja-arvot

Bottenvikens Reningsverk Ab	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Tornion ja Haaparannan jäteveden puhdistus
Hallituksen puheenjohtaja Hallituksen jäsenet	Markus Kannala Markku Taramaa, Bengt Westman
Toimitusjohtaja	Hans Kenttä
Hallituksen käsittely pvm.	
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2024	Inflaatio vaikuttaa liiketoiminnan kuluihin 8,8 %. Palkkakustannukset, kemikaalit ja korot nousevat eniten. Tästä seuraa, että asiakkaidemme veloituksia joudutaan nostamaan.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2024 – 2026	
Toiminnalliset tavoitteet 2024	Jätevesien puhdistus vahvistettujen raja-arvojen mukaan. Fosforin vähentämisaikavälisen ehtojen muutos tulee toimittaa lupaviranomaiselle luvan voimassaolon päättyessä 30.6.2023. Tämä tehdään vuoden 2022 lopussa. Jos vähentämisaikavälisen ehtojen muutosta ei hyväksytä, tarvitaan suuria investointeja.
Toiminnalliset tavoitteet 2024 - 2025	Sama kuin 2023
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2024 – 2026	
Investoinnit 2024	700 000 €, pääosin pääputken vaihto 1,6 km
Investoinnit 2025 - 2026	2025: 170 000 € 2026: 170 000 €

Bottenvikens Reningsverk Ab

Bottenvikens Reningsverk Ab

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	1 456 546	1 606 154	1 510 681	1 586 215	1 665 525
Toimintakulut	-1 181 009	-1 255 010	-1 204 152	-1 258 453	-1 315 291
Toimintakate	275 537	351 144	306 529	327 762	350 234
Rahoitustuotot	1 583		0	0	
Rahoituskulut	-30 066	-57 181	-53 661	-60 100	-72 979
Vuosikate	247 053	293 963	252 868	267 662	277 255
Poistot	-170 569	-194 019	-171 715	-180 301	-189 316
Tilikauden tulos	76 484	99 944	81 152	87 361	87 939
Tilinpäätössiirrot		0			
Verot		0			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	76 484	99 944	81 152	87 361	87 939
<i>Kurssi (vuoden keskiarvo)</i>	<i>10,6294</i>		<i>11,6472</i>	<i>11,6472</i>	<i>11,6472</i>

TASE	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Peruspääoma/osakepääoma	107 896	119 335	103 029	103 029	103 029
Taseen loppusumma	2 688 307	2 983 383	3 172 203	3 502 413	4 317 934
Investoinnit netto	253 279	198 892	347 723	858 575	257 573
Leasing- ja vuokravastuut					
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	1 007 725	1 114 592	962 291	1 580 466	1 554 708
- josta kaupungin myöntämät lainat					
- josta kaupungin takaamat lainat					
<i>Kurssi (vuoden viimeinen arvo)</i>	<i>11,1218</i>		<i>11,6472</i>	<i>11,6472</i>	<i>11,6472</i>

TUNNUSLUKUJA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liiketulos -%	5,3 %	6,2 %	5,4 %	5,5 %	5,3 %
Vuosikate/Poistot -%	144,8 %	151,5 %	147,3 %	148,5 %	146,5 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,8	1,8	1,8	1,3	1,3
Henkilöstömäärä keskimäärin	4	4	4	4	4

Business Tornio

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2024:

TA Tavoite	Mittarit
Yhtiö neuvoo yritystoiminnan käynnistämistä suunnittelevia asiakkaita.	- 30% perustettujen yritysten omistajista / yrittäjistä käyttää neuvontapalveluja (PRH:n tilasto) - 200 neuvontapalvelutapahtumaa
Yhtiö tukee toimivia yrityksiä niiden liiketoiminnan kehittämisessä.	- 40% yritys- / kehittämistukia saaneista yrityksistä käyttää BT:n kehittämispalveluja - Myönnettyjen kehittämistukien kokonaisvolyymi 500 000€ - 80 kehittämispalvelutapahtumaa
Tornion yritysalueiden markkinointi.	Yritysalueille sijoittuvia yrityksiä (uusi kiinteistö, vuokraus tai kiinteistön osto) Kromilaakso 5kpl Torppi 5kpl Suensaari, toimitilapörssin myötä seurataan vapaiden/tyhjien tilojen määrän kehitystä Arctio -alueen markkinoinnin käynnistys 5 alustavaa neuvottelua sijoittautumisesta
Alueelle sijoittautuu uusia isoja työllistäjiä	Alueelle sijoittuva toimija työllistää yli 10 hlö
Tapahtumat / koulutukset yrityksille ja sidosryhmille	4 – 5 kpl vuodessa Osallistujia yhteensä 80 – 100 kpl
Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos	4,0 (asteikolla 1-5)
Yrityskehittämisen ja hankkeiden kautta luodaan uusia työpaikkoja	Uusien työpaikkojen määrä

Business Tornio	
Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Tornion elinkeinoelämän kehittäminen ja monipuolistaminen, työllisyyden edistäminen sekä matkailupalvelujen tarjoaminen.
Hallituksen puheenjohtaja	Risto Leinonen
Hallituksen jäsenet	Tapio Herajärvi, Terhi Kuivila, Jukka Kujala, Raimo Pohjanen, Mikko Ylitälo, Kari Rantamaa
Toimitusjohtaja	
Hallituksen käsittely pvm.	11.10.2023
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2024	Tähän mennessä toteutettua Invest In -toimintaa ei pystytä turvaamaan nykyisen kehittämissopimuksen puitteissa.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2024 – 2026	
Toiminnalliset tavoitteet 2024	<p>Yhtiön strategian mukaiset painopistealueet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varmistamme, että pysymme kansainvälisesti kiinnostavana kaupallisenä keskittymänä • Hyödynnämme omaa logistista solmukohtaamme – raide- ja maantie-rahti • Vahvistamme teräksen ja rakentamisen klusterin kehittymistä ja menestymistä • Suurteollisuuden kehittyminen ja kasvaminen tulevaisuuden teollisuuden kautta • Kansainvälisen matkailuvetovoiman kehittäminen ja toimintaedellytysten vahvistaminen
Toiminnalliset tavoitteet 2024 - 2025	<p>Yhtiön strategian mukaiset painopistealueet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varmistamme, että pysymme kansainvälisesti kiinnostavana kaupallisenä keskittymänä • Hyödynnämme omaa logistista solmukohtaamme – raide- ja maantie-rahti • Vahvistamme teräksen ja rakentamisen klusterin kehittymistä ja menestymistä • Suurteollisuuden kehittyminen ja kasvaminen tulevaisuuden teollisuuden kautta • Kansainvälisen matkailuvetovoiman kehittäminen ja toimintaedellytysten vahvistaminen
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2024 – 2026	
Investoinnit 2024	Ei investointeja.
Investoinnit 2025 - 2026	Ei investointeja.

Business Tornio

Business Tornio

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	1 239 093	960 574	767 361	754 370	754 370
Toimintakulut	-1 256 728	-1 009 573	-770 896	-754 274	-754 274
Toimintakate	-17 635	-48 999	-3 535	96	96
Rahoitustuotot	121				
Rahoituskulut	-432	-800	-800		
Vuosikate	-17 946	-49 799	-4 335	96	96
Poistot	-898	-3000	-900	-900	-900
Tilikauden tulos	-18 844	-52 799	-5 235	-804	-804
Tilinpäätössirrot					
Verot	-4496				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-23 340	-52 799	-5 235	-804	-804

TASE	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Peruspääoma/osakepääoma	181 643	181 643	181 643	181 643	181 643
Taseen loppusumma	411 878				
Investoinnit netto					
Leasing- ja vuokravastuut	6 317				
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	140 000				
- josta kaupungin myöntämät lainat	140 000	140 000			
- josta kaupungin takaamat lainat					

TUNNUSLUKUJA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liiketulos -%	-1,52 %	-5,50 %	-0,68 %	-0,11 %	-0,11 %
Vuosikate/Poistot -%	-1998,4 %	-1660,0 %	-481,7 %	10,7 %	10,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,98	-61,25	-4,42		
Henkilöstömäärä keskimäärin	9	9			